Estiu 2015

Balances lingüístiques

entre el català i el castellà en les pràctiques institucionals i en els reconeixements legals de l'estat espanyol

PLATAFORMA PER LA LLENGUA

L'ONG del català

Títol: Balances lingüístiques entre el català i el castellà en les pràctiques institucionals i en els reconeixements legals de l'estat espanyol
Elaborat: Plataforma per la Llengua. GR.
Barcelona. juliol 2015
© Plataforma per la Llengua

Plataforma per la Llengua
Via Laietana, 48 A, principal 2a
08003 Barcelona
Tel. 93 321 18 03
www.plataforma-llengua.cat

Balances lingüístiques

Estiu 2015

entre el català i el castellà en les pràctiques institucionals i en els reconeixements legals de l'estat espanyol

Llibre blanc sobre el tractament del català respecte al castellà a l'estat espanyol

PLATAFORMA PER LA LLENGUA

L'ONG del català

Índex de continguts

1.El perquè de la publicació de les balances lingüístiques 10

2.L'excepcionalitat espanyola en el context internacional 11

3.La independència de Catalunya, objectiu essencial per assolir, com a mínim en una part del territori, la democràcia lingüística 13

4.L'estructura d'aquest document 14

5.Les balances lingüístiques per àmbits 16

5.1 Els fonaments lingüístics de l'Estat 16

1 El principi constitucional del castellà com a única llengua oficial de l'Estat 17

2 El principi constitucional del deure únic de saber el castellà 17

3 El bilingüisme desigual estructural 18

4 El caràcter oficial a partir o no de ser llengua pròpia 18

5 La unitat de la llengua 18

6 L'especificació constitucional de la llengua 19

7 El blindatge estatal lingüístic 19

8 L'atac institucional per defecte a les polítiques regionals rectificadores de les desigualtats lingüístiques 19

9 L'aplicació desigual dels convenis i acords internacionals 20

10 El compliment de la legislació vigent lingüística en els convenis propis i internacionals 20

11 La llengua preferent de l'Administració General de l'Estat 21

12 La llengua preferent de les administracions autonòmiques i locals 22

13 Milers de disposicions legals lingüístiques impositives 22

14 La negativa a rectificar dinàmiques lingüístiques desfavoridores del català fruit de legislacions anteriors 22

5. 2 La imatge institucional de l'Estat, les relacions amb el ciutadà i els usos al territori 24

15 Corts Generals 25

16 Cap d'estat: la Casa Reial 26

17 El nom oficial de l'Estat 26

18 Els noms oficials del govern i de les institucions que representen tot el territori 26

19 Els noms oficials dels estaments, de les empreses públiques i de les organitzacions d'utilitat pública 27

20 Moneda 28

21 Segells 28
22 La nacionalitat espanyola i les condicions del visat 28
23 Discursos oficials 29
24 Juraments i prometences 30
25 Consell d'estat i òrgans consultius 30
26 Rodes de premsa i comunicacions oficials del govern de l'Estat 31
27 La publicitat institucional de l'Estat 31
28 Premis, medalles, plaques i condecoracions de l'Estat 31
29 La llengua de les lleis 32
30 Terminologia legal en el tractament de les llengües 33
31 La llengua dels reglaments, instruccions i documents tècnics que es desprenen de la normativa 34
32 Els topònims oficials geogràficament situats exclusivament dins d'una comunitat autònoma 35
33 Els topònims oficials geogràficament compartits entre més d'una comunitat autònoma 36
34 Els noms oficials de les comunitats autònomes, de les províncies i de les illes principals 36
35 La lletra «Ñ», símbol de representació de l'Estat 37
36 Requisits lingüístics dels funcionaris i personal de l'administració 37
37 L'atenció al ciutadà de l'administració 38
38 La relació del ciutadà amb l'administració de l'Estat 39
39 La llengua dels procediments administratius 39
40 Forces Armades 40
41 Policia de l'Estat 40
42 Guàrdia Civil 41
43 Els webs de l'Estat 42
44 El material imprès o penjat als webs, incloses sol·licituds i documents de l'Administració de l'Estat 43
45 Documentació diversa i sol·licituds dels ciutadans adreçades a l'administració 43
46 Retolació i senyalització dels estaments de l'Estat 44
47 Senyalització de carreteres 44
48 Topònims a les carreteres 45
49 Senyalització d'estacions ferroviàries, d'autobusos i marítimes 46
50 Senyalització i noms oficials d'aeroports 46

51 Registre Civil 47
52 Agència Tributària de l'Estat 47
53 Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal 49
54 Votacions i material electoral 49
55 Iniciatives legislatives populars i recollides de signatures 49
56 Dret de petició 50
57 Estadístiques oficials de l'Estat 50
58 Biblioteques i arxius de l'Estat 50
59 Associacions i fundacions 51
60 La llengua de l'esport i de les federacions esportives. 51
5.3 Les empreses públiques 52
61 Loteries i apostes públiques 53
62 ADIF, Renfe Operadora i ferrocarrils d'interès general 53
63 Correus públics 54
64 Ràdios i televisions públiques 55
65 Fábrica Nacional de Moneda y Timbre - Real Casa de la Moneda 55
66 Banco de España i Instituto de Crédito Oficial 55
5. 4 La Unió Europea i la projecció internacional 56
67 Llengua oficial de la Unió Europea 57
68 Projecció internacional de la llengua 57
69 Ensenyament lingüístic a l'exterior 58
70 Ambaixades i consolats 58
71 Societats estatals de projecció internacional 58
72 Representació en els organismes internacionals 59
73 Mitjans de comunicació estatals de projecció internacional 59
74 Llengües referencials en la traducció i interpretació oficial respecte a les altres llengües 59
75 Acords internacionals, bilaterals, o d'Espanya en representació de la Unió Europea ... 60
76 Cooperació internacional 61
5.5 La identificació personal dels ciutadans 62
77 Passaport 63
78 Permís de conduir i altres documents de conducció i circulació 63
79 Document Nacional d'Identitat 64
80 Títols oficials d'ensenyament 64

81 Títols oficials universitaris 65
82 Altres títols oficials educatius 66
83 Títols i targetes professionals 66
84 Certificats personals diversos 66
85 Targetes sanitàries 67
86 Targeta d'Inspecció Tècnica de Vehicles 68
87 Carnets, targetes i certificats per a estrangers 68
88 Visats per a estrangers 68
89 Llicències federatives esportives 68
90 Llicències d'armes 69
5.6 L'ensenyament 70
91 Llengües obligatòries 71
92 Llengües vehiculars 71
93 Objectius de competències lingüístiques 72
94 Universitats públiques d'àmbit estatal 73
95 L'ensenyament a l'exterior de l'Estat 74
96 Les llengües obligatòries, requisits per exercir de mestres i professors 74
97 Les llengües obligatòries per a l'accés a titulacions i beques 75
5.7 La justícia 76
98 Els requisits lingüístics del personal de justícia 77
99 La llengua dels procediments judicials 77
100 Els drets del ciutadà per adreçar-se a la justícia 78
101 La llengua de la justícia en les institucions centrals i superiors 79
102 Els requeriments de traducció per part dels jutges 79
103 Jurament de càrrecs 80
104 Tribunal Constitucional 80
105 La llengua de la justícia militar 80
106 L'escola judicial 81
107 La disposició de documents i textos legals per al funcionament de la justícia 81
108 Els acords i relacions judicials en el marc internacional 81
5.8 Els mitjans de comunicació 83
109 Els mitjans públics de ràdio i televisió per a tot l'Estat 84
110 Els mitjans públics de ràdio i televisió en el domini lingüístic 85
111 Els mitjans privats de televisió per a tot el territori 86

5.9 Empresa i consum 87
112 Obligacions lingüístiques a les empreses 88
113 Etiquetatge i instruccions de productes 88
114 Documentació diversa i sol·licituds de les empreses adreçades a l'administració 91
115 Certificats de comercialització de béns i productes 91
116 Obligació de conèixer o fer servir una llengua 92
117 L'assumpció per l'Estat de la normativa que afecta les empreses 93
118 Responsabilitat social i drets de les persones consumidores 94
119 Full de reclamació als establiments oberts al públic 95
120 Registre mercantil 95
121 Patents, propietat industrial i sol·licituds de registres 96
122 Traducció jurada 97
123 Productes farmacèutics, sanitaris i medicaments 98
124 Assegurances privades 99
125 Bancs i sistema financer 99
126 La declaració de conformitat CE per comercialitzar productes 100
127 Les empreses de jocs i concursos 100
128 La contractació d'empreses per obres i serveis des de l'Administració 101
129 El símbols lingüístics en teclats i aparells de venda a Espanya 102
130 La defensa de la competència 102
131 Les ofertes públiques d'adquisició de valors (OPA) 103
132 Edició i publicació de llibres 103
133 Contractes i garanties en les relacions de consum 103

1.El perquè de la publicació de les balances lingüístiques

L'estat espanyol constitueix una anomalia dins el context de la Unió Europea i dels països de tradició democràtica. És l'únic d'aquests estats que no ha reconegut una llengua pròpia de les dimensions i vitalitat del català com a llengua oficial d'estat al mateix nivell que qualsevol altra, en aquest cas el castellà. Quant a la Unió Europea, és també l'únic estat que s'ha negat de manera sistemàtica a demanar l'oficialitat d'una llengua pròpia de les dimensions del català. No hi ha cap altre cas com Espanya per a una comunitat lingüística de les dimensions del català. En la resta de casos, o bé hi ha hagut un trencament territorial que ha permès administrar i reconèixer plenament els drets lingüístics dels ciutadans a través de la constitució d'un nou estat o bé hi ha hagut una modificació constitucional per equiparar la llengua tradicionalment discriminada al mateix nivell que l'altra. Aquest darrer cas és el de Bèlgica, Suïssa, Finlàndia o Canadà.

Aquesta anomalia en el context internacional té greus conseqüències per a la vitalitat de la llengua catalana i per als drets de les persones que viuen al territori respectiu. Però el més greu és la dificultat per capgirar la situació. Hi ha dues traves clares que perpetuen aquesta anomalia. Per una banda, sembla que no hi hagi una perspectiva ni voluntat d'una part majoritària o substancial de la classe política espanyola, encara que sigui a l'oposició, per canviar el règim constitucional a la manera de la resta de països plurilingües comparables a Espanya. Per una altra banda, aquesta acceptació de l'excepcionalitat de reconeixement de drets també s'ha traslladat en una part important dels ciutadans de la comunitat lingüística afectada que ha acabat acceptant una situació extraordinària, en relació amb els països del seu entorn democràtic. Mentre que, per exemple, per a un ciutadà suís, belga o canadenc seria inconcebible una rebaixa constitucional per la qual una llengua estigués afavorida respecte a les altres, certs sectors catalans han arribat a admetre que amb alguns retocs substancials en àmbits com la justícia, les competències en ensenyament o en alguns aspectes simbòlics la situació seria acceptable. L'estat espanyol, ara com ara, només reconeix plenament un fet identitari, el lligat a la matriu de llengua castellana.

Aquest document, més enllà de ser un recull d'exemples d'aquesta anomalia, també pretén contribuir a encarar la qüestió de la llengua catalana en els mateixos termes que es debat en les democràcies avançades per a llengües com el català. Vol posar en evidència aquests dèficits i incidir en la reflexió de quina és la millor fórmula política per tal que la comunitat de llengua catalana disposi dels mateixos drets que la resta de comunitats comparables. El document que presentem, per bé que hi ha unes altres realitats lingüístiques a Espanya, s'enfoca només, a tall de simplificació i exemplificació, a la comparació, a les *balances lingüístiques* entre el català i el castellà.

2.L'excepcionalitat espanyola en el context internacional

La llengua catalana és una llengua mitjana dins el context internacional, com és el txec, el búlgar, el suec, el danès o el finès. La comunitat lingüística catalana assumeix dins d'Espanya percentatges de presència i nombre de parlants absoluts i d'usos habituals comparables a comunitats lingüístiques plenament reconegudes llengües d'estat com Suïssa, Bèlgica, Finlàndia o Canadà. És l'única llengua pròpia de la Unió Europea amb tants parlants que no és llengua oficial d'aquest estament. Ocupa la 14a posició entre les llengües de la Unió Europea en nombre absolut de parlants i entre el lloc 70 i 90 en el rànquing mundial segons el nombre absolut de parlants. Hi ha 11 llengües menys parlades a la Unió Europea que són llengües oficials d'aquest estament i dels respectius estats. Uns 10 milions d'europeus parlen català. Espanya és un dels estats europeus més multilingües: més del 40% dels ciutadans resideixen en territoris fora del domini lingüístic castellà. La llengua catalana és la llengua més parlada a l'estat després del castellà. En concret, el 29% dels ciutadans viu en un territori on el català és llengua oficial i al voltant del 20% de la població estatal sap parlar aquesta llengua. I, tot i així, el català és la llengua europea d'aquestes dimensions més desprotegida legalment. A més, s'hi afegeixen tres circumstàncies que fan molt difícil redreçar aquesta situació dins el context espanyol actual:

1) El principi constitucional, font d'aquesta excepcionalitat

La constitució espanyola consagra uns principis inèdits en qualsevol altra constitució europea en relació amb una llengua amb tants parlants com el català o que representa un percentatge tan alt de parlants dins l'Estat:

- El català no és llengua oficial al mateix nivell que el castellà, de fet, ni tan sols apareix el nom de la llengua catalana al text constitucional.
- Existeix el principi constitucional del deure únic de saber el castellà.

2) L'esperança interpretativa frustrada

Malgrat la complexitat d'equiparar la pràctica lingüística d'un text constitucional tan restrictiu en el reconeixement del català als models més avançats, des d'alguns sectors hi havia l'esperança que atenent a uns altres preceptes sobre drets de les persones es poguessin desplegar els articles 3.2 i 3.3 perquè s'hi pogués acostar. Tanmateix, el desenvolupament legal, la pràctica simbòlica i política, i fins i tot la jurisprudència, han anat en sentit contrari. Això ha estat un principi ja des de la Transició, però que ha anat en augment. N'és un bon exemple la sentència del Tribunal Constitucional a l'Estatut de Catalunya o l'aplicació del principi que mentre que no s'esmenti a la llei, el castellà i prou està permès tenint en compte que es desprèn del caràcter oficial preeminent. Un bon exemple d'això és el reglament del Congrés dels Diputats, atès que la prohibició del català és només interpretativa. Fruit de tot

plegat, es donen un seguit de comportaments també excepcionals en el context europeu per a una llengua com el català.

- El castellà té l'exclusivitat en el deure que els ciutadans la sàpiguen, de manera que no es pot estendre al català ni tan sols en una part del territori espanyol on és llengua pròpia o reconeguda oficial. El castellà, per exemple, és l'única llengua requisit per obtenir la nacionalitat.
- Hi ha una promoció social desigual del bilingüisme segons el tipus de ciutadans i els territoris afectats, de manera que s'admet només l'exclusivitat del monolingüisme on la llengua pròpia és el castellà.
- Existeix un blindatge de l'oficialitat del castellà i una laxitud en el reconeixement de l'oficialitat de les altres llengües segons determinin les autonomies i d'acord amb les restriccions que fixa l'Estat. No s'interpreta ni positivament l'article 3.2, pel qual les autonomies haurien d'estar obligades a declarar les altres llengües també oficials si hi són pròpies (en seria un exemple el cas de l'Aragó amb l'aragonès i el català). L'Estat només vetlla i garanteix l'oficialitat del castellà i l'imposa més enllà d'on és pròpia, de fet, sense ni tan sols un argument justificatiu, ni per raons poblacionals.

3) La manca de voluntat real d'esmenar aquest règim lingüístic

Atesa la perspectiva històrica i actual, sembla que l'estat espanyol no voldrà equiparar-se legalment a la resta d'estats democràtics amb llengües de les dimensions i de la vitalitat del català. No hi ha ni tan sols voluntat de modificació de la principal font d'aquesta anomalia: l'article 3.1 de la Constitució, pel qual el castellà és l'única llengua oficial d'estat i l'única que és un deure de conèixer. Les propostes de futur de les principals forces polítiques espanyoles no preveuen en cap cas de modificar el caràcter preeminent i únic de llengua oficial d'estat per al castellà. Ara com ara, la no-separació d'Espanya implica que els drets de les persones, inclosos els lingüístics, estan supeditats als sentiments identitaris de pertinença a Espanya, cosa que no hauria de succeir en una societat moderna i democràtica en què els valors i els drets dels ciutadans haurien d'estar per sobre de criteris nacionalistes, patriòtics o identitaris. Tampoc no es constata un canvi a mitjà termini, i si s'entreveiés més enllà, caldria valorar si és lícit de mantenir milions de ciutadans en un règim lingüístic excepcional, allargar la situació amb el pretext que ja hi estan avesats i esperar una minorització clara del català per justificar uns altres models encarats a llengües residuals.

3.La independència de Catalunya, objectiu essencial per assolir, com a mínim en una part del territori, la democràcia lingüística

A priori, seria possible que dins l'estat espanyol, mitjançant la reforma constitucional, política i institucional, la llengua catalana assolís la condició de llengua oficial d'estat tal com s'ha fet en altres casos i per descomptat que fos llengua oficial de la Unió Europea. Tanmateix, la pràctica real i històrica ens demostra que ara com ara, i en les perspectives a curt, mitjà i fins i tot probablement a llarg termini, no és possible d'arribar a aquest criteri d'equiparació dels ciutadans de la llengua catalana en relació amb la castellana dins el marc espanyol. La Plataforma per la llengua considera que l'únic camí per aconseguir una pràctica lingüística democràtica, si més no en una part del territori, és la independència. En l'àmbit lingüístic, la independència de Catalunya no solament esdevé una eina per avançar cap a la normalitat en el reconeixement del català, sinó que es fa imprescindible si es vol garantir uns mínims de drets de les persones d'acord amb els estàndards dels països democràticament avançats.

4.L'estructura d'aquest document

Aquestes *balances lingüístiques* s'han plantejat de manera exclusiva en relació amb les polítiques desenvolupades per l'Estat quan afavoreixen una o altra llengua; tant legalment com en la pràctica política estructurada i planificada. Només es té en compte la comparativa entre català i castellà, en unes *balances* entre totes dues llengües. Per bé que no és l'objectiu directe, hi ha referències també, com a part de l'Estat, de les polítiques de les comunitats autònomes. A títol de conclusió, val a dir que la llei i la pràctica lingüística de l'Estat sempre van a favor del castellà i això queda reflectit en els usos.

Les balances es presenten per casos representatius; amb enunciats i explicació. Aquests exemples s'han agrupat en els següents apartats (tot i que alguns podrien agrupar-se tant en un com en un altre, o es podrien incloure en més d'un apartat):

- Els fonaments lingüístics de l'Estat

- La imatge institucional de l'Estat, les relacions amb el ciutadà i els usos al territori

- Les empreses públiques

- La Unió Europea i la projecció internacional

- La identificació personal dels ciutadans

- L'ensenyament

- La justícia

- Els mitjans de comunicació

- Empresa i consum

5.1 Els fonaments lingüístics de l'Estat

1 El principi constitucional del castellà com a única llengua oficial de l'Estat

La Constitució només defineix el castellà, a l'article 3.1, com a llengua oficial d'estat. El català no és llengua oficial d'estat al mateix nivell que ho és el castellà. No hi ha cap altre cas a la Unió Europea, ni en el context de països de tradició democràtica del nostre entorn, que una llengua de les dimensions, vitalitat i recursos lingüístics del català no sigui llengua oficial d'estat al mateix nivell que qualsevol altra llengua; en aquest cas el castellà.

2 El principi constitucional del deure únic de saber el castellà

El català no és com el castellà una llengua amb el deure de conèixer com determina l'article 3.1 de la Constitució. De fet, no és possible, i així va quedar determinat en els darrers intents de reforma de l'Estatut de Catalunya, de fer extensible aquest deure per al català; ni tan sols per a una part del territori espanyol. El redactat constitucional del deure de saber una llengua a Europa només existeix a Espanya i a Bulgària. En el cas búlgar era una manera de blindar la presència del búlgar davant la població d'origen turc arribada fa segles al país fruit de les invasions otomanes. En el cas espanyol el que fa és blindar el caràcter preeminent del castellà i restar oficialitat real per a les altres llengües espanyoles.

Espanya, l'únic cas europeu que no reconeix una llengua com el català oficial d'estat

3 El bilingüisme desigual estructural

Sense fonaments poblacionals o d'una altra mena, a partir de la Constitució i de la interpretació que se'n fa, s'estableix un bilingüisme desigual. Mentre que existeix l'exclusivitat del monolingüisme oficial per al castellà per a tots els territoris on és llengua pròpia i en la majoria d'actuacions que representen a tot l'Estat, el monolingüisme oficial per al català no és possible ni tan sols en el mateix domini lingüístic. S'imposa un model monolingüe castellà on el català és llengua pròpia que permet el desenvolupament de bilingüisme si així ho determinen les comunitats autònomes. L'Estat no blinda l'oficialitat del català com passa amb el castellà. Les regions no tenen en cap cas competències plenes en matèria lingüística, especialment quan afecta el castellà.

4 El caràcter oficial a partir o no de ser llengua pròpia

L'oficialitat del català queda restrictiva només als territoris on és llengua pròpia i així ho han reconegut els estatuts de les comunitats autònomes, mentre que l'oficialitat del castellà es garanteix arreu, sigui o no pròpia, vulguin o no les comunitats autònomes. En un cas extrem, a l'Aragó, tot i que el català és llengua pròpia, no és oficial, però el castellà és oficial arreu encara que no en sigui pròpia. Els estatuts de les comunitats autònomes són lliures d'escollir les llengües oficials mentre en siguin pròpies, llevat del castellà que, sigui pròpia o no, tothom està obligat per imperatiu constitucional a tractar-la com a oficial. Aquest privilegi del castellà, única llengua espanyola que pot ésser i ha d'ésser reconeguda oficial arreu sense justificar que sigui oficial, no el té el català. La mateixa sentència del Tribunal Constitucional del 2010 que va modificar l'Estatut de Catalunya especificava aquesta discriminació: «El carácter propio de una lengua española distinta del castellano es, por tanto, la condición constitucional inexcusable para su reconocimiento como lengua oficial por un Estatuto de Autonomía.»

5 La unitat de la llengua

Tot i que la Constitució considera llengua oficial de l'Estat el *castellà* i esmenta que hi ha unes altres *llengües espanyoles*, en uns altres estaments oficials s'equipara castellà a *llengua espanyola*. Aquest és el cas d'una de les llengües oficials de la Unió Europea. Aquesta controvèrsia entre *llengües espanyoles* i *llengua espanyola* quan es presenta davant dels estaments internacionals no ha plantejat dubtes d'actuacions. Ni l'Estat ni les autonomies no han dubtat gens ni mica en llurs actuacions d'entendre que el *castellà* i l'*espanyol* són la mateixa llengua. Això no succeeix de la mateixa manera entre els noms de català i valencià, que tot i el consens científic i de diverses sentències, les polítiques del govern i la imatge institucional que es desprèn afavoreixen el dubte o directament la segregació. De manera sistemàtica, l'Estat tracta la llengua catalana com si fossin dues llengües diferents, cosa que no fa mai per al castellà. Darrerament, fins i tot aquesta segregació s'ha donat per al català a l'Aragó o a les Illes Balears.

6 L'especificació constitucional de la llengua

El castellà és l'única de les llengües espanyoles que està definida explícitament a la Constitució. Al català no se li reconeix ni el nom a la Carta Magna. Per tant, la llengua castellana és l'única que gaudeix d'aquest grau d'especificació. Tampoc no hi ha una altra llei bàsica, com pot ser una llei de llengües (és el cas d'Itàlia, en què la constitució no defineix les llengües oficials) que acabi de determinar políticament per l'Estat quines són les llengües espanyoles més enllà del castellà.

7 El blindatge estatal lingüístic

Atès que les comunitats autònomes no tenen competències reals exclusives (com sí que passa en molts països del nostre entorn democràtic per regions autonòmiques, estats federats o regions associades), l'única llengua blindada per l'Estat és el castellà, sobre la qual les legislacions autonòmiques i regionals no poden disminuir l'àmbit d'aplicació o intervenir-hi. Així mateix, la política lingüística del català pràcticament depèn només de la voluntat local i autonòmica i pot estar restringida per l'Estat, com passa sovint, si interfereix en la política de blindatge del castellà o simplement per interessos de l'Estat en matèria de discriminació positiva vers la llengua castellana.

8 L'atac institucional per defecte a les polítiques regionals rectificadores de les desigualtats lingüístiques

Atès el precepte anterior, quan el govern estatal no assumeix el caràcter igualitari entre català i castellà, només els poders regionals i locals poden parcialment compensar-ho en el territori. Així i tot, per defecte, les principals forces polítiques espanyoles, el Defensor del Poble i el govern mateix, han desenvolupat lleis que interfereixen en les competències lingüístiques (d'educació per exemple) o bé han portat a tribunals les lleis compensatòries. Aquest darrer cas és el de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (per diversos estaments, com ara el Defensor del Poble i el Partit Popular), la Llei d'educació de Catalunya (pel Partit Popular), la Llei del Codi de consum de Catalunya (pel Defensor del Poble i pel Partit Popular), la Llei del cinema de Catalunya (pel Partit Popular), la Llei d'acollida de Catalunya (pel Defensor del Poble) o la Llei catalana d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea, que promociona internacionalment el català (pel govern espanyol), totes impugnades al Tribunal Constitucional i algunes ja amb sentències que modifiquen les pretensions lingüístiques del català quan s'acostaven a les del castellà on és llengua pròpia. També s'han impugnat els reglaments d'ajuntaments i diputacions quan es pretenia reconèixer el català llengua preferent o per defecte, consideració que si poden tenir tots els municipis on el castellà és llengua pròpia però que no es pot aplicar en els mateixos termes per al català. Hi ha tres sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya que a recer de la sentència del 2010 del Tribunal Constitucional contra l'Estatut de Catalunya anul·len tota pretensió d'equiparació mínima del català a

Catalunya amb el castellà a Castella o a les altres regions on el castellà és llengua pròpia. Aquest és el cas dels reglaments d'usos de l'Ajuntament de Barcelona i de les diputacions de Lleida i Girona. El Tribunal Superior espanyol recentment va ratificar les sentències de les diputacions.

9 L'aplicació desigual dels convenis i acords internacionals

Tot i que tots els estats europeus amb llengües de les dimensions i importància del català les reconeixen plenament oficials d'estat, Espanya el relega a la consideració de llengua regional o minoritària, de manera que pot quedar sotmès al règim dels acords internacionals corresponents i a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Els acords signats per Espanya, bo i començant per als de la Unió Europea, que afecten les llengües oficials d'estat com el castellà, no inclouen el català, que és d'una altra categoria que a la pràctica té menys reconeixement.

10 El compliment de la legislació vigent lingüística en els convenis propis i internacionals

Tot i signar convenis que disminueixen el caràcter de reconeixement que li correspondria per dimensions al català, l'estat espanyol, així i tot, no els compleix; els vulnera sistemàticament. Aquesta pràctica s'ha donat en els successius governs espanyols, tant pel PSOE com pel PP. Un bon exemple és la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, ratificada àmpliament per Espanya però vulnerada també àmpliament. Espanya no solament no l'aplica políticament en els aspectes cabdals, sinó que tampoc no n'ha adaptat les lleis estatals d'acord amb la ratificació de la Carta en temes tan fonamentals com justícia, unitat de la llengua, ensenyament o mitjans de comunicació, amb l'afegit que els informes del govern espanyol contenen falsedats i contradiccions internes, denunciades de manera reiterada per diversos organismes i pel comitè d'experts que n'avalua el compliment. Més enllà dels convenis signats amb el Consell d'Europa (com la carta esmentada) el govern espanyol també ha incomplert els minsos compromisos sobre l'ús del català a la Unió Europea signats entre el 2005 i el 2009 amb diversos estaments europeus. També és una pràctica habitual que aquells compromisos públics interns, més enllà dels convenis internacionals, s'hi incompleixin de manera reiterada. Aquest és el cas dels compromisos dels successius governs espanyols de desenvolupar una llei de llengües, una imatge institucional de l'Estat més respectuosa amb el català o el ple plurilingüisme als webs institucionals. Aquests incompliments no s'han donat però per al castellà, que més enllà de tenir una legislació més avantatjosa, el compliment és molt més sever com a llengua assumida i blindada per l'Estat. A diferència del català, aquest s'encarrega de vetllar pels compromisos assolits. En la justícia, funcionariat en general i forces de seguretat de l'Estat, els incompliments en relació amb el català de la poca llei que hi ha són continus, bo i començant pels casos de negativa d'entendre el català dins el territori on és llengua pròpia i oficial. Així i tot, no hi ha hagut polítiques severes per evitar que es vulnerin els drets del ciutadà. L'Estat, doncs, ha assumit i

permès els abusos dels drets lingüístics del català reconeguts per la llei; cosa que no permet per al castellà.

11 La llengua preferent de l'Administració General de l'Estat

D'acord amb la pràctica política i la interpretació jurídica dels tribunals (suprems i constitucional), el castellà és la llengua d'ús preferent. No hi ha un principi de tractament equitatiu entre català i castellà a Espanya. Hi ha ironies tan descarades com un dels pocs intents, que era només d'imatge, de revisar parcialment aquesta situació, però que no s'ha portat a la pràctica i a més ja naixia amb restriccions. Així, l'any 2007, pel Reial decret 905/2007, es va crear el Consell de les Llengües Oficials en l'Administració de l'Estat i l'Oficina per a les Llengües Oficials. A la pràctica no ha canviat res, senzillament perquè no s'ha desenvolupat. El consell s'havia de reunir com a mínim un cop l'any. En set anys només s'ha reunit una vegada (segons l'informe del Govern de l'Estat per justificar-se davant del comitè d'experts de la Carta europea de les llengües regionals i minoritàries, la crisi econòmica no ha permès complir el reial decret). Malgrat que no ha aplicat pràcticament res, allò que és purament d'imatge ja el contradiu: el decret que l'establia no té ni tan sols versió en català en la publicació al BOE, el nom oficial és només en castellà i té preponderància la presència de l'Instituto Cervantes que anomena, però en canvi no esmenta l'Institut Ramon Llull. A més, només pot actuar d'òrgan que fa propostes no vinculants.

12 La llengua preferent de les administracions autonòmiques i locals

Mentre que el castellà allà on és llengua pròpia (i fins i tot on no ho és) pot ser i és la llengua preferent d'aquestes administracions sense cap problema, tots els intents d'aquelles administracions autonòmiques o locals que han volgut fer preferent el català han estat portades als tribunals per les mateixes instàncies del govern central o partits polítics i ha calgut modificar la normativa per eliminar-ne el caràcter preferent. Així, l'Estatut de Catalunya del 2006 va ser modificat pel Tribunal Constitucional per tal que el català deixés de ser llengua preferent. Com ja hem explicat, els diversos reglaments de municipis catalans que consideraven el català llengua preferent s'han hagut de modificar per sentències de tribunals suprems bo i eliminant el caràcter preferent que sí que pot tenir el castellà. Això ha passat fins i tot en grans ajuntaments com el de Barcelona o a les diputacions de Lleida i Girona.

13 Milers de disposicions legals lingüístiques impositives

Hi ha milers de disposicions legals que afecten tot el territori estatal i discriminen positivament l'ús del castellà respecte al català, fins i tot més enllà d'on és llengua pròpia. En general són obligacions d'ús del castellà als ciutadans, empreses i administració. L'any 2009, la Plataforma per la Llengua va seleccionar en un informe 500 disposicions concretes com a exemples d'aquest tractament diferenciat. Hi ha disposicions de tota mena, de les quals moltes afecten directament les empreses, especialment quant a l'etiquetatge de productes, documentació, requisits lingüístics, tràmits o retolació. El català, per contra, no té cap disposició a tot el territori estatal que l'afavoreixi respecte al castellà. Les que té a escala autonòmica on és llengua pròpia en general són inferiors a les del castellà on és llengua pròpia. Segons un informe realitzat per la Plataforma per la Llengua, només el 2014, l'Estat va aprovar 70 disposicions legals que imposen el castellà en tota mena d'àmbits.

14 La negativa a rectificar dinàmiques lingüístiques desfavoridores del català fruit de legislacions anteriors

Més enllà de les diferències abismals entre la legislació actual que obliga els ciutadans i empreses a utilitzar el castellà en relació amb les que obliguen el català, no hi ha hagut tampoc polítiques rectificadores en aquells casos en què s'han abolit legislacions anteriors, particularment arran dels quaranta anys del franquisme quan la pressió legal va crear dinàmiques en contra mateix de la realitat lingüística del mercat. Així, en àmbits en què la llei prohibia el català en les relacions personals, empreses, audiovisuals, justícia..., i fruit d'això es van crear unes estructures de funcionament castellanitzades, encara que parcialment s'han llevat les prohibicions d'ús del català (per bé que encara hi ha en general obligacions i afavoriments del castellà) les inèrcies han impossibilitat una equiparació real. Un exemple clar d'això podria ser la presència del català en el doblatge i subtítols al cinema. La primera pel·lícula doblada a Espanya

va ser en català (*Draps i ferro vell* del 1931). El 1933 es van estrenar les dues primeres produccions pròpies sonores en català: *El cafè de la Marina* i *El fava de Ramonet*. D'ençà del segle XIX i començament del XX, Barcelona i Catalunya havien estat pioneres en el cinema a l'estat espanyol. L'any 1941, el franquisme va prohibir el cinema en català de manera que als anys setanta s'havia creat una estructura de distribuïdors i exhibidors amb una dinàmica contrària a la presència del català. No hi hagut una voluntat real de l'Estat rectificadora. Ni tan sols la Llei de cinema 55/2007, basada en subvencions i encara limitades, preveu una acció clara per canviar aquesta inèrcia. Sense voluntat rectificadora el català ha quedat com l'única llengua europea de tals dimensions que no és la llengua majoritària de subtítols i doblatge al propi territori. D'altra banda, el govern espanyol, ni tan sols el cap d'estat, no ha fet, de manera explícita i inequívoca, cap condemna ni demanda de perdó per la discriminació i persecució de la llengua catalana al llarg dels darrers segles.

Per manca de voluntat política el català és l'única llengua europea de tals dimensions que no és la llengua majoritària de subtítols i doblatge al propi territori

5.2 La imatge institucional de l'Estat, les relacions amb el ciutadà i els usos al territori

15 Corts Generals

Mentre que el castellà es pot parlar al Congrés dels Diputats espanyol, el català hi està prohibit. Les diferències de tracte també es donen en el Senat i en unes altres cambres de representació. El Congrés dels Diputats, màxima cambra de representació i decisió de l'Estat, és l'únic parlament d'un estat de la Unió Europea que no permet l'ús d'una llengua pròpia que té tants parlants com el català. De fet, això és una interpretació que es fa pel fet que el castellà és l'única llengua oficial d'estat, però en el reglament no s'esmenta. A diferència d'altres tradicions democràtiques que quan la llei no esmenta un aspecte se sobreentén que està permès, la tradició espanyola sovint interpreta que, a manca de precisions, cal ser favorable al castellà i entendre que el català no està permès. La prohibició del català al reglament del Congrés dels Diputats és, doncs, *de facto*. De tota manera s'ha intentat modificar per fer explícit que el català sigui també permès de la mateixa manera que ho fan la resta de països europeus comparables lingüísticament a l'Estat espanyol amb les respectives llengües. Però de manera recurrent, els dos partits majoritaris a la cambra, PSOE i PP, han rebutjat la modificació del reglament per adaptar-lo a la resta de parlaments europeus. Pel que fa al Senat, sí que hi ha un reglament que explícitament determina l'ús de les llengües. Per bé que el català es permet en alguns debats concrets o per tal que s'hi adrecin els ciutadans, la llengua afavorida torna a ser el castellà. Pràcticament en tots els casos el castellà és obligatori i si es vol fer servir una llengua oficial diferent del castellà en la presentació de mocions, interpel·lacions o resolucions, cal fer-ho també en castellà. Mentre que no s'exigeixen traduccions quan el ciutadà s'adreça en castellà, sí que s'exigeix quan s'adreça en català. Més enllà d'això, el 2009, la mesa del Senat, va adoptar el castellà com a única llengua de la imatge institucional, en logotips, escrits oficials o en la redacció de l'escut. Així doncs, mentre que l'ús català està restringit a les cambres autonòmiques o locals, sempre que hi hagi una llei que ho permeti i se'n desprengui de la interpretació de l'oficialitat autonòmica, no passa el mateix amb el castellà, que està blindat arreu i es pot fer servir en qualsevol cambra representativa.

El Congrés dels Diputats, és l'únic parlament d'un estat de la Unió Europea que no permet l'ús d'una llengua pròpia que té tants parlants com el català

16 Cap d'estat: la Casa Reial

En uns altres punts ja s'especifiquen les diferències considerables que aquest estament fa entre català i castellà en el funcionament extern i comunicatiu: discursos, coronació, noms oficials de la família, usos al web... En general, la llengua afavorida clarament és el castellà. El català esdevé un localisme utilitzat, i parcialment, només en discursos i actes molt relacionats en el territori on és llengua pròpia; totalment absent en actes que afecten tot el territori. No hi ha, doncs, un tractament equitatiu de les diverses llengües com passa a Bèlgica, amb mesures cauteloses i imparcials del rei per no afavorir una llengua més que les altres. El castellà té un tractament general més enllà de la ubicació de la institució i que es reprodueix en totes les actuacions oficials o en els organismes que en deriven, sense ni tan sols la presència del català en els webs i documentació d'estaments com *Patrimonio Nacional*, *Fundación Reyna Sofía*, *Fundación Princesa de Asturias* (amb el web en onze llengües, però no pas en català) o *Guardia Real*. Només hi ha presència del català (bilingüe amb el castellà) a la Fundació Princesa de Girona. Ni tan sols al *Código de Conducta del Personal de la Casa de S.M. el Rey* no hi ha cap precepte sobre el respecte a la realitat plurilingüe d'Espanya en les actuacions del rei. D'altra banda, a diferència d'altres cases reials de països plurilingües com Bèlgica, la forma oficial dels noms de la reialesa són en castellà i prou. Fins i tot en les versions (molt parcials) del web en català, sempre apareixen de reis *Felipe* o *Juan Carlos*. Aquestes són també les úniques denominacions oficials en tota la documentació encara que sigui en català. No hi ha, doncs, una voluntat neutra, com a representants de la reialesa i en la tradició lingüística, en l'adaptació dels noms a les diverses llengües.

17 El nom oficial de l'Estat

España i *Reino de España* són les úniques denominacions acceptades i utilitzades per tota la imatge i les guies oficials d'imatge que fa servir l'Estat. En cap cas hi ha un criteri equitatiu entre l'ús de la forma castellana i la catalana per als usos oficials del nom de l'Estat. Evidentment això no passa en la resta de casos comparables com Suïssa, Canadà, Bèlgica i Finlàndia, on l'ús i el nom oficial és en totes les llengües corresponents.

18 Els noms oficials del govern i de les institucions que representen tot el territori

La nomenclatura utilitzada i la prevista en les disposicions i guies d'imatge institucional només permeten les formes castellanes, i no pas les catalanes, en els noms oficials del govern espanyol, dels ministeris, de la casa reial o de les cambres de representació de tot l'Estat. Així ho estableixen els diversos manuals d'imatge aprovats, començant pel nom de *Gobierno de España* únicament en castellà fins i tot en les versions oficials en català.

19 Els noms oficials dels estaments, de les empreses públiques i de les organitzacions d'utilitat pública

Sempre, i en tots els casos, els noms oficials i de marca de les empreses o estaments públics o participats per l'Estat són únicament en castellà. Així, empreses com ara *ADIF (Administrador de Infraestructuras Ferroviarias), AENA (Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea), Correos - Sociedad Estatal Correos y Telégrafos, Loterías y Apuestas del Estado, Puertos del Estado, RTVE (Corporación de Radio y Televisión Española), Confederación Hidrográfica del Ebro, Fábrica Nacional de Moneda y Timbre, Paradores de Turismo de España, Instituto de Mayores y Servicios Sociales (IMSERSO), Agencia Española de Protección de Datos*... tenen sempre d'única forma oficial i de marca el castellà. En el cas de *Correos*, abans de l'1 de gener del 2003, tenia la forma bilingüe de marca amb també *Correus;* per bé que en l'àmbit local i prou. Arran del nou *Programa de identidad visual corporativa de Correos i Telégrafos* (2003) es van eliminar les formes en altres llengües i es va establir que la forma castellana fos l'única vàlida. Aquests criteris de castellanització del nom s'especifiquen mitjançant la legislació, com la Llei 39/2003 del sector ferroviari per als noms d'Admini*strador de Infrastructuras Ferroviarias* o *RENFE-Operadora*. Aquest criteri afecta tots els organismes oficials de l'Estat i particularment els logos i les marques d'ús. Així, l'Ordre TAP/953/2011 estableix que el castellà és l'única forma d'ús del nom i del logo de l'administració electrònica de l'Estat. Encara que hi hagi un web o un document en català, aquesta marca cal fer-la servir únicament en castellà. Aquest fet és també inèdit en la resta de casos comparables. L'Estat arriba a intervenir fins i tot en organitzacions que no són de l'Estat però que es consideren d'utilitat pública, com els noms oficials de les federacions esportives o fins i tot en entitats sense ànim de lucre d'acció social. Així, per exemple, l'Ordre de 4 de setembre de 1997, pel qual es publiquen els estatuts de la Creu Roja Espanyola, obliga que la denominació de la Creu Roja espanyola sigui únicament en castellà: *Cruz Roja Española.* En prohibeix una altra denominació en una altra llengua encara que permet per l'article 4 que els comitès de les comunitats autònomes puguin utilitzar una denominació i retolació en l'altra llengua oficial, «sempre juntament a la de 'Cruz Roja Española'».

***España* i *Reino de España*, les úniques denominacions oficials d'imatge de l'Estat**

20 Moneda

Les inscripcions a les monedes, especialment amb el mot *España*, són sempre i en tots els tipus només en castellà, tant per a les monedes d'1 i 2 euros com per a les d'1, 5, 10, 20 i 50 cèntims. Així ho estableix l'ordre EHA/2472/2009 del 8 de setembre; o la darrera (l'Ordre ECC/2049/2014) del 17 d'octubre del 2014 per a les monedes d'1 i 2 euros ja amb la imatge del rei Felip VI: però així també ho han establert totes les disposicions anteriors. El 2014 fins i tot es va fer una moneda commemorativa, però de circulació, de 2 euros del Park Güell. No es va accedir ni a posar el nom de l'Estat en català. Aquesta castellanització única ha arribat a l'extrem de les monedes purament commemoratives, sovint amb més informació escrita, sempre únicament en castellà. Aquest és el cas de les darreres encunyades de: *Proclamación de Su Majestad el Rey Don Felipe VI, Campeonato del Mundo de Tiro 2014, Herencia Europea, Patrimonio Nacional, Copa Mundial de la FIFA-Brasil 2014, Joyas Numismáticas, Tesoros de Museos Españoles, 250 Aniversario Real Colegio de Artillería*... Tanmateix, aquesta política d'ocultació sistemàtica del català en aquest tipus de moneda ja ve de lluny. Per posar més exemples de pèrdua d'oportunitats per deixar de discriminar el català es poden citar les monedes commemoratives de *2002 Presidencia Española -segundo semestre- de la Unión Europea, 2003 XXV Aniversario Constitución Española de 1978, 2004 V Centenario de la muerte de la reina Isabel I de Castilla, 2004 Enlace matrimonial de Su Alteza Real El Príncipe de Asturias 2005 IV Centenario de la primera edición de "El Quijote", 2006 V Centenario de la muerte de Cristóbal Colón, 2007 L Aniversario del Tratado de Roma, 2008 Año Internacional del Planeta Tierra, 2009 X Aniversario de la U.M.E., 2010 Presidencia Española -primer semestre- de la Unión Europea, 2010 Campeones del mundo 2010, 2011 Centenario Año de la Mujer - Clara Campoamor, 2012 X Aniversario del Euro o 2013 75 Aniversario de S.M. El Rey*.

21 Segells

La política de l'Estat és l'ús exclusiu del castellà als segells, sempre amb els mots de referència del país i de correus només en aquesta llengua. Fins i tot les resolucions aprovades pel govern espanyol per fer segells personalitzats obliguen a utilitzar els mots *España* i *Correos*. Ni tan sols en els segells en què hi ha motius fortament relacionats amb el món català, com el segell de la Casa Batlló del 2006, que va guanyar un premi internacional, la llengua catalana hi és present.

22 La nacionalitat espanyola i les condicions del visat

Atès el deure únic constitucional de saber castellà, aquesta és l'única llengua imprescindible per tal que els estrangers obtinguin la nacionalitat espanyola. No és, per exemple com a Gran Bretanya que, des del 1981 per la llei britànica de nacionalitat, s'hi pot accedir a partir dels coneixements d'una de les llengües pròpies del país com el gàlic escocès o el gal·lès sense necessitat de saber anglès o en les polítiques equitatives de la resta de casos comparables a Espanya (Suïssa, Bèlgica, Finlàndia...) que cal saber la llengua pròpia de cada territori. Si un estranger sap català

però no pas castellà no pot obtenir la nacionalitat espanyola. Això no és un fet teòric i prou, sinó que hi hagut casos recents de denegació de la nacionalitat espanyola per no haver tingut un nivell suficient de castellà, malgrat que el de català fos prou notori. Aquest era el cas del desembre del 2014, quan els tribunals van denegar la ciutadania espanyola a un valencià d'origen xinès que parlava perfectament el català perquè no parlava prou bé el castellà. Tampoc no s'assumeix el català com a valor representatiu de la ciutadania al mateix nivell que el castellà. Un bon exemple és la Llei 40/2006 de l'Estatut de la ciutadania espanyola a l'exterior. A l'article 25 l'Estat s'obliga a facilitar el coneixement del castellà en els casos previstos, mentre que el coneixement de les altres llengües oficials com el català és facultatiu. Tampoc no es té en compte el català per a l'accés a visats. Això es desenvolupa també a través d'acords bilaterals. Per exemple, recentment, l'acord del 2015 entre Espanya i Austràlia per a la mobilitat de joves exigeix el coneixement de castellà per a l'obtenció del visat, mentre que amb el coneixement del català no n'hi ha prou per obtenir-lo.

23 Discursos oficials

No hi ha un tractament equitatiu ni proporcional dels discursos públics oficials fets pel rei, pel president del govern d'Espanya o per altres autoritats de l'Estat. El rei fa els discursos oficials generals per a tot l'Estat i els adreçats a tota la població afavorint clarament el castellà. El català és del tot absent o, com el cas de la darrera coronació, amb dos únics mots ("moltes gràcies"). El català tampoc no és present en els discursos del rei o del president adreçats per televisió a tot l'Estat. També hi ha un tractament diferenciat segons català i castellà quan s'adrecen oficialment a una part del territori on una o altra llengua és pròpia. L'ús del català és sempre parcial i només quan s'adrecen de manera local als territoris que el parlen; encara que majoritàriament el president del govern de l'Estat ni en aquestes circumstàncies fa servir el català. En canvi quan s'adrecen a territoris de parla castellana no es fan servir mai les altres llengües de l'Estat.

Es pot ser britànic sense saber anglès si es parla gaèlic escocès (60.000), però no pas espanyol sense saber castellà si es parla català (10 milions)

24 Juraments i prometences

El jurament de càrrecs representatius per a tot l'Estat es fa únicament en castellà, tant per al president del Govern com per als ministres, com fins i tot per al cap de govern en l'acte de coronació. No és com a Bèlgica, on la coronació del rei es repeteix tres vegades en cada llengua oficial i dedicant-hi el mateix temps, encara que una llengua, l'alemany, no arribi a 100.000 parlants propis al país. D'altra banda, així també es preveu en les diverses reglamentacions per ser diputat al Congrés dels Diputats, senador al Senat, membre al Tribunal Constitucional o càrrecs de responsabilitat i funcionaris, en una situació inèdita en la resta de democràcies europees plurilingües com l'espanyola. Així, per exemple, la Resolució de 30 de novembre de 1989 sobre juraments o promeses a la Constitució dels diputats al Congrés cal fer-la en castellà bo i responent a la pregunta formulada també en castellà: «¿Juráis o prometéis acatar la Constitución?». També el Reial decret 707/1979 pel qual s'estableix la fórmula de jurament de càrrecs i funcions públiques estableix només la fórmula en castellà: «¿Juráis o prometéis por vuestra conciencia y honor cumplir fielmente las obligaciones del cargo ..... con lealtad al Rey, y guardar y hacer guardar la Constitución como norma fundamental del Estado?». Els juraments a la bandera i els honors militars cal fer-los en castellà i prou, tal com especifica per exemple la Llei 17/1999 del règim del personal de les forces armades amb frases com ara: «¡Soldados! ¿Juráis por Dios o prometéis por vuestra conciencia y honor cumplir fielmente vuestras obligaciones militares, guardar y hacer guardar la Constitución como norma fundamental del Estado, obedecer y respetar al Rey y a vuestros jefes, no abandonarlos nunca y, si preciso fuera, entregar vuestra vida en defensa de España?» «¡Sí, lo hacemos!». Aquesta mateixa obligació s'estableix per al jurament d'altres funcionaris com la policia de l'Estat o la Guardia Civil, independentment de la llengua del territori on es trobin o es faci l'acte.

25 Consell d'estat i òrgans consultius

El màxim òrgan consultiu de l'Estat, no solament té el nom oficial i el web només en castellà, sinó que tot el funcionament és exclusivament en castellà. No és que no hi hagi una paritat entre castellà i català, sinó que el català hi és absolutament absent. Hi ha situacions ben curioses, com ara que es preveu que un dels consellers sigui el director de la *Real Academia de la Lengua Española*, representant clarament de la llengua castellana, però en canvi no està previst que hi sigui el director de l'Institut d'Estudis Catalans o una altra acadèmia que representi la llengua catalana. El reglament del Reial Decret 1674/1980 preveu, més enllà que els lletrats que hi treballin hagin de saber castellà, només proves de coneixement d'anglès, francès i alemany, però no pas de català.

26 Rodes de premsa i comunicacions oficials del govern de l'Estat

Hi ha un tractament clarament afavoridor del castellà respecte al català en les comunicacions oficials del govern de l'Estat i en les compareixences i declaracions davant la premsa dels representants polítics i fins i tot del president del Govern, encara que s'adrecin a tot el territori i no pas als llocs on el castellà i prou és llengua pròpia. A les rodes de premsa periòdiques del consell de ministres no es fa servir mai el català. De fet, ni es preveuen preguntes en català o no hi ha mecanismes per atendre'n. Tampoc no s'emeten en català els resums del Consell ni cap altra documentació. També hi ha una discriminació clara del català en els comunicats de premsa oficials penjats al web (fins i tot en l'opció teòricament en català). El català tampoc no és present en els butlletins oficials diaris de premsa.

27 La publicitat institucional de l'Estat

No hi ha un criteri imparcial entre l'ús del català i del castellà en les campanyes institucionals de l'Estat. Seria esperable que en un estat multilingüe com l'espanyol, allò que afecta tot el territori es fes en les diverses llengües per als mitjans de comunicació que s'emeten en tot el territori i en cada llengua com a mínim quan es fa al territori corresponent. Però no funciona pas així i, a més, no és un criteri sotmès a la ideologia de la classe dirigent del moment, sinó que s'estipula per llei, com la 29/2005 de publicitat i comunicació institucional, que ja estableix aquesta asimetria, tot fent un tracte de favor per al castellà a l'article 9. Així, aquesta ha de ser la llengua utilitzada en la publicitat i comunicació institucional de l'Estat per a tot el territori, independentment de la llengua pròpia de cada lloc. Les altres llengües també s'hi empraran, però restringides a l'àmbit territorial corresponent i acompanyades sempre del castellà. A la pràctica, ni això es compleix. Allò que ateny tot el territori, el monolingüisme castellà és la norma. Allà on el català és la llengua pròpia moltes vegades es fan campanyes estatals només en castellà. Si són en català, són parcials, amb els noms oficials dels estaments superiors en castellà i prou. Però sovint tota la campanya publicitària és en castellà, fins i tot en els mitjans de televisió, premsa i ràdio de parla catalana. Mentre l'ús del castellà ultrapassa on és llengua pròpia, en cap cas l'Estat utilitza el català en territoris on el castellà és llengua pròpia. Àdhuc a la Franja de l'Aragó, o en molts llocs del País Valencià, les campanyes estatals en català són del tot absents.

28 Premis, medalles, plaques i condecoracions de l'Estat

Els lliuraments, noms, cerimònies, discursos, documents, escrits als guardons, si escau, la presentació de sol·licituds, sistemes de funcionament en general dels premis, medalles, condecoracions o d'altres lliurats per l'Estat, només tenen en compte el castellà com a llengua utilitzada o obligatòria. Això inclou els grans guardons, com els premis nacionals de cultura, que tot i dir-se nacionals, entenen que els ciutadans de

llengua catalana no formen part de la nació. Només de premis de cultura n'hi ha una trentena. Però aquest comportament pel qual el català no està mai representat tot i no ser premis locals o que representen regions estrictament de llengua castellana, es repeteix en uns altres guardons, com els Premis Nacionals de Recerca, els Princesa d'Astúries (fins fa poc Príncep d'Astúries) o bé el Premi Velàzquez d'Arts Plàstiques o el Premi Miguel de Cervantes. Aquest darrer és pràcticament dels únics que té una especificitat lògica amb la llengua castellana, atès que va destinat a aquesta llengua; tanmateix, no hi ha una dedicació exclusiva al català de l'Estat amb un altre premi, consideració que depèn de la voluntat autonòmica. La llengua catalana torna a estar subordinada en la consideració de l'Estat. Aquests premis impliquen una projecció de la imatge internacional d'Espanya que ni tan sols de manera proporcional, o compensada amb unes altres activitats en què el català sigui la llengua preeminent, assumeix el plurilingüisme. El català també és clarament discriminat fins i tot en premis adreçats a la comunitat educativa com els *Premios Nacionales de Educación*. Per posar un exemple de les incongruències, dins d'aquests premis els *Premios IRENE: la paz empieza en casa*, creats per l'Ordre ECI/1152/2006, per fomentar dins el sistema educatiu la prevenció de la violència amb les dones o el recent Ordre de les bases reguladores del *Premio de la Delegación del Gobierno para la Violencia de Género a tesis doctorales sobre violencia de genero* obliguen a presentar-se en castellà i prou. El català també és totalment absent en tota mena de condecoracions. Per exemple, el Reial decret 1040/2003 del reglament general de recompenses militars estableix únicament l'ús del castellà en els procediments i inscripcions. En general, la documentació dels premis i els treballs presentats als premis s'han de fer obligatòriament en castellà, tot i adreçar-se la convocatòria a tot el territori espanyol. Si es fan en català, cal traduir-los també al castellà en una situació clarament discriminatòria tot tenint en compte el tipus de premis. Les inscripcions de plaques, medalles o altres condecoracions de l'Estat estan previstes i s'efectuen només en castellà.

29 La llengua de les lleis

El castellà és l'única llengua vàlida i obligatòria de les lleis que fa el govern espanyol. Hi ha una desigualtat clara entre castellà i català en la validesa oficial i en la publicació de les lleis al BOE. Tal com estableix el Reial Decret 489/1997 sobre la publicació de les lleis en les llengües cooficials de les comunitats autònomes (aquesta vegada donem justament l'única versió oficial): «Las Leyes, los Reales Decretos-leyes y los Reales Decretos legislativos, una vez sancionados por el Rey, serán publicados en castellano en el «Boletín Oficial del Estado», a efectos de lo previsto en el artículo 2.1 del Código Civil, derivándose, en consecuencia, de dicha publicación su plena eficacia, a tenor de lo previsto en el título preliminar del Código Civil». També es poden publicar al BOE, per Internet o en altres butlletins, en català, però no tenen validesa oficial, és optatiu i només es farà si ho demanen les comunitats autònomes i si hi ha un acord amb el govern espanyol, que té la decisió final i estableix el conveni. En el cas de la Generalitat de Catalunya es va fer un conveni (21 d'abril del 1998); però malgrat tot estipula unes diferències clares respecte al castellà: 1) El castellà és l'única versió vàlida oficial. 2)

Mentre que en castellà es publiquen totes les disposicions, en català, només les lleis, reials decrets lleis i reials decrets legislatius. 3) La versió en català no surt mai al mateix temps que la castellana, sinó que té un marge d'un mes per publicar-se, encara que a la pràctica o no es fa o, si es fa, pot arribar a trigar entre cinc i sis mesos. 4) La versió catalana sempre prové d'una traducció en castellà, no hi ha versions castellanes que provinguin d'una versió en català. 5) Mentre que el cost de la versió castellana és assumida per l'Estat, la catalana en un 50% la paga la Generalitat de Catalunya. A la pràctica sovint és el 100% si l'Estat considera que la disposició traduïda no entra dins la previsió. 6) Hi ha també versions en valencià, cosa que no passa per al castellà, que té una única versió i que va en contra dels acords internacionals signats per Espanya com la Carta europea de les llengües regionals i minoritàries. 7) Tot i que la promulgació de la versió en castellà és directa, la versió catalana l'ha de fer la Generalitat després de rebre un original en castellà, i després cal que l'Estat la torni a revisar. 8) A la pràctica, el poc previst per al català i amb totes les traves que comporta, tampoc no es compleix. La resolució de 28 de juliol del 2005, sobre directrius de tècnica normativa, també insisteix a establir que el castellà sigui l'única llengua vàlida per a la redacció de la normativa (lleis, decrets, resolucions, ordres...), d'acord amb els criteris lingüístics generals de la *Real Academia de la Lengua Española*. No és solament que el català no actua al mateix nivell que el castellà, sinó que ni tan sols preveu l'ús oficial de les altres llengües. Fins i tot el mateix Estatut d'Autonomia de Catalunya preveu que les lleis publicades al DOGC i després al BOE que fa el parlament català tinguin la versió oficial en castellà, traducció que fa la Generalitat. De fet, al DOGC han de sortir al mateix temps en totes dues llengües. Això no passa a les comunitats autònomes de llengua pròpia castellana, que no estan ni tan sols obligades ni hi ha cap previsió de fer les lleis en altres llengües. A la pràctica ni tan sols el web del BOE (www.boe.es) permet fer recerca de les lleis a partir d'un cercador en català. Tot i que apareix l'opció *Benvinguts*, remet al cercador en castellà. Si estan disponibles, són només en les versions en pdf, no pas en l'anàlisi de les lleis o en les versions consolidades, que sí que hi apareix el castellà i és la versió més útil de treball. S'arriba a l'extrem que la *Guía de Comunicación Digital para la Administración General del Estado* del 2013 recomana (punt 4.2.1) que en el supòsit que en un web de qualsevol organisme de l'Estat hi hagi l'opció en català, la normativa sigui només en versió castellana. El castellà també és la llengua privilegiada en les lleis i en el redactat dels butlletins oficials de les províncies fets a les diputacions. A l'article 5 de la llei 5/2002 reguladora d'aquets butlletins s'especifica que cal publicar-lo en castellà. Es farà també en català si ho especifiquen les lleis dels territoris on s'ha reconegut una altra llengua oficial. Mentre que en el domini lingüístic del castellà el monolingüisme és possible, no passa el mateix on el català és llengua pròpia, perquè fins i tot es pot fer en castellà i prou. Per descomptat, el butlletí oficial on es publiquen les lleis de l'Estat té només el nom oficial en castellà, *Boletín Oficial del Estado*, tal com estableix el Reial decret 181/2008.

30 Terminologia legal en el tractament de les llengües

Hi ha una preeminència clara en les formes de presentar el castellà respecte al català en bona part de la legislació, en la imatge institucional o fins i tot en el llenguatge

jurídic. Així, per bé que no apareix al redactat constitucional, ha sorgit el terme legal de *llengua cooficial* per al català (o llengües cooficials per a diverses llengües) en relació amb el castellà, que sovint no s'inclou dins d'aquest terme. Tot i que el text constitucional parla només de llengües oficials i el terme cooficialitat únicament indica que hi ha com a mínim una altra llengua oficial, s'ha estès amb l'exclusió del castellà. Així s'arriba a esmentar en un mateix text legal *el castellà i les llengües cooficials*, quan el castellà és també llengua amb caràcter cooficial a Espanya, atès que comparteix oficialitat en bona part del territori. També s'ha estès el concepte de *llengües pròpies* per referir-se a les llengües espanyoles diferents que el castellà, com si el castellà tingués un estatus que no el fes propi de cap de les autonomies o no fos una llengua històrica en algunes regions espanyoles. Això va en contra d'alguns estatuts d'autonomia que reconeixen el caràcter històric (i per tant propi) del castellà, com l'Estatut de Castellà i Lleó a l'article 5, o el seu caràcter de llengua originària (i per tant pròpia), com l'Estatut de la Rioja (article 8). Les formes d'anomenar les diverses llengües també posen èmfasi en el caràcter discriminatori positiu vers el castellà. Així, per exemple, si un document es pot redactar per normativa en qualsevol de les llengües espanyoles, en lloc de dir «es podrà redactar en qualsevol de les llengües espanyoles», es fa un redactat innecessari però formalment de preeminència del castellà en el format: «es podrà redactar en castellà o en qualsevol de les llengües espanyoles». O per posar un exemple que agrupa totes dues formes discriminatòries constatades dessús, en lloc de dir «es podrà redactar en qualsevol de les llengües espanyoles oficials», es diu «es podrà redactar en castellà o en qualsevol de les llengües cooficials». L'ús lingüístic en aquest cas es transforma en la visualització de criteris discriminatoris. D'altra banda, encara hi ha documentació de l'Estat, reglaments i disposicions on apareixen formes per designar el català *lengua vernácula* o bé *Lengua regional*.

31 La llengua dels reglaments, instruccions i documents tècnics que es desprenen de la normativa

Pràcticament la totalitat dels reglaments d'aplicació que aprova l'Administració General de l'Estat i que es desprenen de les disposicions publicades al BOE són exclusivament en castellà. Això inclou també les memòries o publicacions oficials fetes per cada ministeri o pels diversos organismes de l'Estat dels temes més diversos. Normalment tota aquesta documentació, disponible a Internet o de venda publicada o destinada als ens afectats, acumula gran quantitat d'informació, una part molt important de l'emesa per l'Estat, de manera que les diferències de presència del castellà respecte al català aquí es consoliden d'una manera clarament desproporcionada.

El castellà és l'única llengua vàlida i obligatòria de totes les lleis

32 Els topònims oficials geogràficament situats exclusivament dins d'una comunitat autònoma

La llengua de denominació dels topònims dels municipis, agrupacions de municipis, comarques i de les altres entitats locals més petites és decisió de les comunitats autònomes que poden determinar la llengua (en tenen competències), llevat d'on és propi el castellà, on aquesta forma està blindada. En canvi, com passa sovint al País Valencià o a l'Aragó, i fins i tot darrerament a les Illes Balears amb els canvis legals del govern del PP, hi pot haver doble versió en bilingüe i fins i tot només en castellà encara que la llengua pròpia sigui la catalana. Aquest cas es dóna en alguns municipis de l'Aragó i del País Valencià, tot i que està en contra del consens acadèmic, com és el cas al País Valencià de les recomanacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Aquest sistema discriminatori està determinat a l'article 30 del Reial decret 1690/1986, del Reglament de població i demarcació territorial de les entitats locals «La denominació dels municipis podrà ser, a tots els efectes, en castellà, en qualsevol altra llengua espanyola oficial a la respectiva Comunitat autònoma o en totes dues». També està determinat per la Llei 7/1985 reguladora de les bases del règim local. A l'article 14 especifica que allà on el català és llengua pròpia i oficial els topònims poden ser en català, en castellà o en totes dues; allà on el castellà és llengua pròpia, el castellà sempre està assegurat. Atès que el català no és oficial a la Franja (l'Aragó), no pot existir una única forma oficial en català encara que en sigui l'única llengua pròpia. A més, hi ha aspectes que no permeten l'ús oficial del català fins i tot en els casos en què hi és llengua pròpia i oficial i hi ha voluntat en la normativa autonòmica per ser l'única forma. Així, hi ha determinats organismes de l'Estat que tenen capacitat per establir denominacions oficials d'allò que es consideren entitats geogràfiques d'interès nacional, encara que siguin locals i per tant que no se segueixin els paràmetres de la normativa autonòmica. Aquest és el cas dels topònims que designen AENA (*Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea*), *Puertos del Estado*, *Parques Nacionales* i Adif (*Administrador de Infraestructuras Ferroviarias*). A la pràctica, l'ús castellanitzat únic sovint es dóna en aquests estaments fora de les formes oficials que determinen les comunitats. Això passa particularment en estaments com AENA, Puertos del Estado o ADIF. Així, poden fer servir només *Alicante*, *Mahón*, *Ibiza* i *Castellón* en els noms oficials dels aeroports, ports... i en les destinacions. Si es posen també en català, cal el permís d'aquestes entitats i el castellà sempre hi ha de ser present i sempre en primer lloc. No és possible d'indicar de forma oficial només Port de Barcelona, sinó que cal indicar *Puerto de Barcelona* o si hi ha permís d'aquesta autoritat, *Puerto de Barcelona/Port de Barcelona*. En canvi, no es donen mai catalanitzacions oficials per aquests organismes de topònims de llocs de llengua pròpia castellana.

33 Els topònims oficials geogràficament compartits entre més d'una comunitat autònoma

En aquest punt la competència és de l'Administració General de l'Estat a través de l'Instituto Geográfico Nacional (IGN) i una altra vegada hi ha una clara discriminació positiva del castellà en relació amb el català. Això es reflecteix clarament en la cartografia oficial o fins i tot en la retolació o usos als webs i en la difusió internacional i imatge de l'Estat. Així s'estableix, per exemple, a *Normas para el MTN25. Conceptos básicos y terminologia* (2005) del Ministeri de Foment. Els grans accidents geogràfics de gran extensió i d'importància peninsular, com mars o grans formacions orogràfiques, tenen per única forma oficial la castellana. Si són geogràfics puntuals, com ara cims o colls, cal que com a mínim siguin en castellà. Es poden posar també en dues llengües però el castellà sempre ha de situar-se en primer lloc. Per als rius, canals o altres entitats lineals que se situen entre una comunitat autònoma de llengua catalana i una de llengua castellana (o catalana no reconeguda) sempre hi haurà preeminència del castellà. Al territori de llengua pròpia castellana apareixerà la forma monolingüe en castellà, però al catalana cal que aparegui la forma bilingüe, sempre amb la presència del castellà, que a més ha de situar-se en primer lloc davant del català. Així sobre l'Aragó sortirà *Río Ebro* i a Catalunya *Río Ebro/L'Ebre*. D'altra banda, les denominacions oficials dels països veïns (Marroc, França i Portugal) s'han d'escriure en castellà i prou.

34 Els noms oficials de les comunitats autònomes, de les províncies i de les illes principals

Malgrat que la denominació dels topònims dels municipis i de les altres entitats locals més petites pot ser decisió de les comunitats autònomes, que són qui trien la llengua i la forma oficial d'acord amb allò que han establert els estatuts, no passa el mateix amb algunes de les unitats territorials més rellevants en què una altra vegada hi ha una balança amb privilegis especials per a la llengua castellana en les formes oficials de la llei de l'Estat. Així es determina en la resolució de 28 de juliol del 2005. En tots aquests casos el castellà té un tractament clarament afavorit respecte al català. Les províncies aragoneses tenen la forma oficial en castellà i prou, encara que tenen parts del territori de parla catalana. No passa el mateix quan és a la inversa, al País Valencià, per exemple. Aquí s'arriben a establir dobles denominacions com és el cas d'*Alacant/Alicante*, *Castelló/Castellón*, *València/Valencia.* D'altra banda, tot i que el nom oficial de la província és *Illes Balears*, els noms oficials de les illes són en castellà i prou, de manera que *Ibiza* és l'única forma legal oficial reconeguda per a l'illa d'Eivissa. Pel que fa a les comunitats autònomes on el castellà és llengua pròpia, sempre les formes són en castellà. Per a Catalunya, la forma oficial de les lleis de l'Estat és només *Comunidad Autónoma de Cataluña*. Això també passa amb *Comunidad Valenciana* i *Comunidad Autónoma de Aragón.* A les Illes Balears es reconeix una barreja curiosa, *Comunidad Autónoma de las Illes Balears.* Les formes oficials emprades per l'Estat dels governs de les illes, Catalunya i Aragó són només en castellà (per exemple:

«Comunidad Autónoma de Cataluña: las instituciones de autogobierno forman la Generalidad de Cataluña, que integra el Parlamento, el Consejo Ejecutivo o Gobierno y el Presidente de la Generalidad»), però per al País Valencià admet també les denominacions oficials (més enllà de la traducció castellana) de *Corts* i *Consell.*

35 La lletra «Ñ», símbol de representació de l'Estat

L'Estat no ha fet servir mai un símbol lingüístic representatiu de la llengua catalana com a símbol que representi tot Espanya (com la «Ç» o un accent obert). Tampoc no ha tingut polítiques de neutralitat per no decantar-se mai per cap llengua, sinó que un símbol com la «Ñ», que només representa una de les llengües, ha estat utilitzat com a representació de tot el territori i inspiració de dissenys diversos de marques que representen Espanya, des del logo de *Cooperación Española* a diversos usos de la *Marca España,* als *Premios Nacionales de Diseño,* al *Portal de Archivos Españoles* (*PARES*) o fins i tot en la marca d'actuacions d'alguns ministeris com el d'Obres Públiques.

36 Requisits lingüístics dels funcionaris i personal de l'administració

L'única llengua obligatòria per a tots els funcionaris és el castellà, encara que llurs tasques es desenvolupin en un territori on no sigui llengua pròpia. Aquest caràcter tan privilegiat no el té ni tan sols el català on és llengua pròpia i reconeguda oficial. Així, els requisits lingüístics per al castellà tornen a estar blindats per l'Estat, mentre que el requisit per al català depèn de la voluntat de les comunitats autònomes on és llengua pròpia i a més amb una sèrie de restriccions de l'Estat que el castellà no té. Així, per exemple, malgrat que l'Estatut de Catalunya obligava tot el personal de l'administració de Catalunya a tenir un coneixement de català i castellà, la sentència del Tribunal Constitucional va establir que això no afectava el personal de l'Administració General de l'Estat, encara que desenvolupés la seva activitat a Catalunya. De manera que havia de tenir competència en castellà i prou d'acord amb les lleis estatals (en tot cas calia una modificació d'aquestes lleis). De fet, aplica l'Ordre de 20 de juliol del 1990 per a la provisió de determinats llocs de treball en l'Administració Perifèrica de l'Estat en relació amb el coneixement de les llengües oficials pròpies de les comunitats autònomes, pel qual el català només pot ser un mèrit on és pròpia i amb caràcter oficial, però no pas un requisit com sí que ho és sempre el castellà arreu de l'Estat. La selecció del personal interí per a l'Administració de l'Estat únicament té en compte la llengua castellana de requisit (com l'Ordre APU/1461/2002). També el castellà és l'únic requisit per a l'accés a l'Administració General de l'Estat per a persones d'altres estats en aplicació del dret de lliure circulació de treballadors, independentment d'on desenvolupin la tasca, fins i tot fora de l'àmbit on el castellà és llengua pròpia. Així està previst per exemple al Reial decret 543/2001 d'accés a feines públiques de l'Administració General de l'Estat i dels organismes públics nacionals d'altres estats on s'aplica la lliure circulació de treballadors. Fins i tot hi ha un article específic, el 9, amb

el títol *Coneixement del castellà*. No es preveu en cap cas cap obligació semblant per al català, ni tan sols on és llengua oficial. Això -per a interins, funcionaris i més personal de l'Estat- afecta la contractació per a tota mena d'organismes públics, institucions sanitàries, forces armades, cossos de seguretat de l'Estat, Consell d'Estat, Banc d'Espanya...

37 L'atenció al ciutadà de l'administració

Més enllà del que desenvolupi l'administració autonòmica i local, cal dir que el castellà sempre està garantit pel blindatge de l'Estat, cosa que no passa amb el català. Pel que fa a l'Administració General de l'Estat, també és en castellà arreu, però segons la llei també hauria de poder ser en català on és llengua pròpia i amb caràcter oficial (no pas per exemple a la Franja de l'Aragó, on l'única llengua és el castellà). Així ho diu la Llei 7/2007 de l'estatut bàsic del treballador públic, si més no per als treballadors que tenen relació amb el ciutadà. Segons l'article 54 d'aquesta llei sobre principis de conducta, el personal de l'administració «garantiran l'atenció al ciutadà en la llengua que ho sol·licite sempre que siga oficial en el territori». Cal dir que cal prèvia sol·licitud però ni així es du a la pràctica, atès que es contradiu amb els requisits per accedir al funcionariat públic. No hi ha obligació de saber la llengua per ser funcionari públic però estan obligats a saber-la per exercir la feina. Hi ha doncs una contradicció legal que es resol en contra de la Llei 7/2007. A la pràctica no es compleix l'article 54 (encara que conserva també el privilegi del castellà a tot el territori i és restrictiu per al català on és pròpia i reconeguda oficial). L'incompliment es dóna en tota mena de funcionaris de l'Estat, inclosos per descomptat els cossos de seguretat de l'Estat, l'exèrcit o les empreses públiques.

Tota la comunicació oficial per a tot l'Estat es fa exclusivament en castellà, un fet inèdit en les democràcies comparables amb una llengua de les dimensions de la catalana

38 La relació del ciutadà amb l'administració de l'Estat

El castellà es garanteix arreu del territori i en totes les delegacions i organismes situats fins i tot en territoris on el castellà no és llengua pròpia. No passa el mateix per al català. En general, i tal com va dictaminar la sentència del Tribunal Constitucional del 2010 sobre l'Estatut de Catalunya, a diferència del castellà, no hi ha dret d'adreçar-se en català als òrgans generals de l'Estat, únicament en aquells que es troben a Catalunya. La Llei 30/1992 de règim jurídic de les Administracions públiques i del Procediment Administratiu Comú diu clarament que no és possible i tampoc no hi ha hagut voluntat de canviar-la. S'admet el dret d'utilitzar-la però només dins la comunitat autònoma corresponent, encara que per defecte (article 36) «la llengua dels procediments tramitats per l'Administració General de l'Estat és el castellà». Tanmateix, «Malgrat això, els interessats que s'adrecin als òrgans de l'Administració General de l'Estat amb seu al territori d'una comunitat autònoma podran utilitzar també la llengua que hi sigui cooficial. En aquest cas, el procediment es tramitarà en la llengua triada per l'interessat». Això és vàlid també per a les relacions electròniques. La Llei 11/2007, d'accés electrònic a les administracions públiques a la disposició addicional sisena restringeix també l'àmbit d'aplicació a la comunitat autònoma corresponent per al català mentre que el castellà és lliure d'utilitzar-se on sigui. Atès que sovint aquestes relacions tenen aplicacions fora de la comunitat autònoma, s'han desplegat alguns acords per fer traduccions però a la pràctica tampoc no es compleix i es donen molts casos de negativa per admetre certa documentació. Així, a despit de la normativa no hi ha garanties de relacionar-se amb l'Administració de l'Estat a Catalunya en català. Entre més coses perquè molts dels escrits poden tenir incidència en les estructures generals de l'Estat i aquestes funcionen només en castellà. En el cas concret de l'administració electrònica, fins i tot hi ha normativa restrictiva que va contra el principi d'atendre en català. Així, per exemple, el 13 d'octubre del 2014 es va aprovar l'Ordre HAP/1949/2014 que regula el punt d'accés general de l'Administració General de l'Estat i es crea la seu electrònica. A l'article 9 ja especifica que mentre que la seu electrònica és en castellà, el català, i les altres llengües espanyoles oficials diferents que el castellà només hi seran presents «a mesura que els recursos i els desenvolupaments tècnics ho permetin». En aquest aspecte, doncs, les diferències entre el castellà i el català a Espanya són abismals. Aquesta política es reprodueix també per a les persones amb dificultats de comunicació amb els canals habituals de l'administració. Així, per exemple, l'Ordre PRE/446/2008 només preveu serveis d'intèrpret en llengua de signes espanyola, no pas per a la llengua de signes catalana.

39 La llengua dels procediments administratius

Hi ha aquí també un doble barem. La llei 30/1992 de règim jurídic de les Administracions públiques i del Procediment Administratiu Comú, a l'article 36, fa una consideració clarament favorable al castellà respecte al català. L'única llengua dels procediments tramitats per l'Administració General de l'Estat és el castellà, que actua per defecte. El català només és permès per als interessats que ho expressin, però restringit als territoris on és llengua pròpia i ha estat reconeguda oficial. Si hi ha interès

de les parts, llavors en aquest àmbit es podrà fer en català. En canvi, els interessats poden adreçar-se en castellà arreu del territori i als òrgans centrals de l'administració, i el procediment per defecte sempre és en aquesta llengua. En tots dos casos caldrà tramitar-ho en la llengua escollida, però sempre amb preeminència del castellà, que no té restricció territorial. Així, en el cas que hi hagi més d'un interessat en el procediment amb discrepància de llengua, fins i tot en les comunitats autònomes de llengua catalana reconeguda oficial, es farà en castellà. Pel que fa a les administracions autonòmiques i locals, tot i que poden escollir el model lingüístic, cal que tradueixin el document al castellà si afecta una altra comunitat autònoma de llengua castellana o que no hagi reconegut el català. A la inversa, no hi ha cap obligació de fer la traducció al català.

40 Forces Armades

El castellà i prou és l'idioma de l'exèrcit, fins i tot on no és llengua pròpia. No hi ha ni tan sols unitats diferenciades en cada idioma o territorials o compensacions segons els camps d'actuació en un cas inèdit a la resta de la Unió Europea. És l'única llengua oficial dels actes i serveis fins i tot de la carrera militar (Llei 39/2007 de la carrera militar). És també l'única llengua requerida per formar part de l'exèrcit. El català no és ni tan sols un requeriment per estar destinat a Catalunya, a les Illes Balears o al País Valencià, mentre que el castellà ho és per arreu. Ja des del Reglament 1410/1994 del servei militar, a diferència del català, que no és requerit ni on és propi, el castellà és llengua obligatòria per formar-ne part. Existeix fins i tot una ordre específica per a les comunitats autònomes on el castellà no és oficial (Ordre 35/1987), que justament insisteix en el caràcter predominant i únic allà on el castellà no és propi: «En tots els actes i relacions de servei en l'interior de les Forces Armades s'utilitzarà sempre el castellà, qualssevol que siguin els destinataris de les ordres, comunicacions o notificacions i la Comunitat Autònoma on es realitzin». Només permet en alguns casos molt concrets, i restringit en aquests territoris, la recepció de documents escrits en català. Els documents escrits en castellà no tenen cap restricció, fins i tot on no és propi. Però més enllà d'aquests usos, el castellà és també la llengua obligatòria i única permesa i prevista d'ús en els actes simbòlics de l'exèrcit. Aquest és el cas dels honors militars a la bandera espanyola, al rei, a les autoritats que representen l'Estat o als comandaments militars d'acord amb el Reial decret 684/2010, del reglament d'honors militars o bé La llei 17/1999 de règim del personal de les forces armades. Això inclou els crits de les cerimònies i honors com «¡Viva España!», «A la Bandera, ¡presenten, armas!», «Soldados, ¡Viva España!» ,«¡Viva!» o «Soldados». Ni tan sols es preveu diferents usos segons la llengua del territori o si és un acte representatiu per a tot Espanya i, per tant, s'entendria que cal fer-ho també en català i en les diverses llengües espanyoles.

41 Policia de l'Estat

El castellà és l'única llengua requerida, d'ús intern i de funcionament del cos de policia de l'Estat. També és la llengua preferent i gairebé única de les dependències policials,

independentment d'on se situïn, fins i tot allà on el català és llengua pròpia. Mentre que cal saber castellà per exercir de policia de l'Estat, el català no és obligatori per a cap funció. El nom oficial és únicament en castellà: *Cuerpo Nacional de Policía*, com la imatge externa, les inscripcions en plaques (estipulat per normativa com la recent Ordre INT/430/2014), el web o tota la comunicació per les xarxes socials. Malgrat que la Llei orgànica 4/2010 sobre règim disciplinari del *Cuerpo Nacional de Policía* estipula a l'article 7 que és una falta molt greu tota discriminació per raó de llengua, després de la *Guardia Civil* és la institució pública que acumula més reclamacions i denúncies per vexacions, violència física o detenció il·legal a ciutadans pel fet d'adreçar-s'hi en català. Segons un informe de la Plataforma per la Llengua del 2013, més d'un 22% de les agressions lingüístiques de qualsevol administració (de l'Estat, autonòmica o local) en contra d'un ciutadà per adreçar-se en català, són fetes per aquest cos.

42 Guàrdia Civil

El castellà és l'única llengua d'ús intern i de funcionament de la Guàrdia Civil. Això no solament és on el castellà és llengua pròpia, sinó que fins i tot el castellà és l'única llengua de funcionament on el català és llengua pròpia. El nom oficial és en castellà i prou. Aquesta és la llengua per defecte al web i l'opció teòrica en català és majoritàriament en castellà ja al primer nivell, cosa que no passa amb el castellà, que és completa. El català no és que no s'usi al mateix nivell que el castellà a les xarxes socials, sinó que hi és absent. La documentació i el funcionament intern en general són únicament en castellà. En els comptats casos que en formularis, sol·licituds, senyalitzacions o més documents hi és el català sempre apareix en format bilingüe, en segon lloc, no pas per a certs noms oficials i restringit allà on és llengua pròpia i oficial. En canvi allà on el castellà és llengua pròpia el monolingüisme castellà i la nul·la penetració del català estan garantits. La Guàrdia Civil està sotmesa també a la Llei 39/2007 de la carrera militar, que ja estipula aquest tracte discriminatori del català considerant el castellà una única llengua dels actes i relacions de servei del cos. El català queda restringit al domini lingüístic en l'atenció al ciutadà, circumstància, però, que a la pràctica només en comptades ocasions es compleix. Mentre que el castellà és un requisit per ser membre del cos, el català no ho és, fins i tot per actuar on és llengua pròpia. Els exàmens només estipulen proves d'ortografia i coneixements de castellà i també d'una llengua estrangera, però el català no actua mai com a part de les proves d'accés. Ordres com la INT/1176/2013 per a la classificació i provisió de destins del cos de la Guàrdia Civil, restringeixen el català a mèrit i només allà on és pròpia i reconeguda oficial. També el castellà és l'única llengua prevista en les cerimònies i juraments, com preveu la nova Llei 29/2014, de règim del personal de la Guàrdia Civil del 28 de novembre. La Llei orgànica 12/2007, sobre règim disciplinari de la *Guardia Civil* qualifica a l'article 7 de falta molt greu tota discriminació per raó de llengua. També la Llei Orgànica 11/2007 reguladora dels drets i deures dels membres de la *Guardia Civil*, considera deure del cos no discriminar per raó de llengua. Tanmateix, la *Guardia Civil* és la institució pública que acumula més reclamacions i denúncies per vexacions, violència física i verbal i retenció il·legal a ciutadans pel fet d'adreçar-s'hi en català. Segons un informe del 2013 de la Plataforma per la Llengua, un 40% de les

agressions lingüístiques produïdes per qualsevol administració (de l'Estat, autonòmica o local) en contra d'un ciutadà per adreçar-se en català, són fetes per aquest cos.

43 Els webs de l'Estat

El castellà està clarament afavorit respecte al català en la legislació vigent en la guia de comunicació digital i en la pràctica real de l'Estat als webs institucionals i d'empreses públiques. La normativa, a través de la Guia de Comunicació Digital per a l'Administració General de l'Estat (aprovada per Resolució de 21 de març de 2013), ja preveu uns barems discriminatoris, i Espanya és l'únic estat de la Unió Europea que no reconeix ni aplica criteris de plena igualtat per a una llengua de les dimensions i del pes del català. Hi havia alguna esperança amb diversos projectes que parcialment esmenaven la greu situació. Això va passar en els successius governs de Rodríguez Zapatero, però es van incomplir en tots els casos els objectius compromesos en la utilització del català als webs malgrat que havien fixat per al 2005, 2009 i 2010 dates concretes de compliment. El govern de Rajoy també els ha incomplert, tot i que havia rebaixat els objectius proposats en detriment del català en una nova guia de comunicació digital del 2013. La Plataforma per la Llengua ha fet diversos informes; el darrer, de l'any 2014 amb anàlisi de 36 webs institucionals i d'empreses públiques de l'Estat que clarament feien un tracte discriminatori del català respecte al castellà. Segons aquest estudi, el castellà sempre era present en tots els webs, a vegades de manera única i sempre afavorit. En els casos que existia una opció del web en català, en cap cas era real ni completa, ni tan sols al primer nivell. En alguns casos el tractament que rebia el català es podia definir per vexatori: amb faltes d'ortografia, caos lingüístic, opció real en castellà de l'opció en català o situació del català en un segon nivell dins del terme de *lenguas cooficiales*. Aquest era el cas de més d'un web, inclòs el de la casa reial. Mentre que l'opció en castellà no diferenciava mai dues modalitats de la llengua o per a la versió castellà i espanyol, en més de la meitat dels webs analitzats que tenien l'opció aparent en català hi havia diferenciació en dues opcions: bé fos per *català* i *valencià*, repetit dues vegades *Benvinguts* o *Benvingut* o amb més opcions segregacionistes. Entre els webs analitzats hi havia *Casa Real, Congreso de los Diputados, Senado de España, Tribunal Constitucional de España, Defensor del Pueblo, Tribunal Supremo – Poder Judicial España, Gobierno de España – La Moncloa, - Policía Nacional – Cuerpo Nacional de Policía , Guardia Civil, Ejército de Tierra, Armada Española, Ejército del Aire, BOE- Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado, AEMET – Agència Estatal de Meteorologia, -060 - Administracion Española, Agencia Tributaria, Biblioteca Nacional de España, Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, AENA - Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea, Renfe Operadora, Correos - Sociedad Estatal Correos y Telégrafos, - Loterías y Apuestas del Estado, Puertos del Estado, RTVE - Corporación de Radio y Televisión Española, Agencia EFE, Confederación Hidrográfica del Ebro, Fábrica Nacional de Moneda y Timbre, Paradores de Turismo de España, ICO – Instituto de Crédito Oficial, Banco de España, INE- Instituto Nacional de Estadística, FROB- Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria, Turespaña – Instituto de Turismo de España, Turismo de España o Marca España*. A més, tots tenien per única forma el nom oficial en castellà i també el de la marca. Més enllà dels dèficits

de presència en les versions catalanes, quan hi són, són incompletes, hi sovintegen mancances clares respecte a la versió castellana pel fet de ser traduccions automàtiques, tenen mancances d'actualització, mancances de referències legals antigues, contenen documents no vigents o tenen informacions errònies.

44 El material imprès o penjat als webs, incloses sol·licituds i documents de l'Administració de l'Estat

El castellà torna a estar clarament afavorit, no només on és llengua pròpia, sinó fins i tot allà on no ho és. Així ho estableix la normativa, bo i començant pel Reial Decret 1465/1999 sobre imatge institucional, producció documental i material imprès. Tots els impresos oficials gaudeixen per defecte d'exclusivitat del castellà allà on és llengua pròpia o bé, encara que no ho sigui, a les comunitats autònomes que no han reconegut oficial el català. El català no té aquest privilegi. Només s'estableix la presència on és pròpia i reconeguda oficial i sempre amb una sèrie de restriccions que no té el castellà. Els impresos no poden ser monolingües en català, sempre hi ha de ser també el castellà. Només en casos extraordinaris en què els impresos són molt complexos i llargs es permeten versions monolingües en català, però sempre hi ha d'haver la versió disponible en castellà i la indicació que és en l'altra llengua. Fins i tot en aquestes versions, les dades i denominacions corresponents a la capçalera d'identificació de l'òrgan o organisme autònom, han de figurar també en castellà. Però, a més, si aquest document, encara que sigui bilingüe, pot ser susceptible de sortir de la comunitat autònoma, totes aquestes dades i denominacions només podran estar en castellà, de manera que desapareix el caràcter bilingüe per a aquestes informacions o noms. A més, disposicions posteriors com la Resolució del 12 de juny del 2010 sobre, entre altres coses, el Manual d'imatge institucional, obliga fins i tot en els territoris de llengua catalana l'ús de noms com *Gobierno de España* únicament en castellà. A la pràctica hi ha molts impresos o documentació per emplenar en castellà i prou per a tot Espanya. Això inclou des de formularis oficials de l'Institut Nacional d'Estadística, de la Seguretat Social, de l'Agència Tributària... fins a requeriments i notificacions de tota mena. Àdhuc en els formularis de la renda cal passar per la instal·lació prèvia del castellà, i el català és sempre més difícil de trobar. Hi ha casos curiosos: segons els impresos en castellà de la *Tesorería General de la Seguridad Social* hi ha versions en català dels impresos. Així s'indica en un marge del full amb aquestes inscripcions: «En las Comunidades Autónomas con lengua cooficial, existe a su disposición este impreso redactado en lengua vernácula». Però aquests fulls no han existit mai en català i no és possible tenir-los a disposició en aquesta llengua. Sempre les versions en castellà són de més fàcil accés que no pas les versions en català o bilingües (si existeixen).

45 Documentació diversa i sol·licituds dels ciutadans adreçades a l'administració

A l'apartat sobre empresa i consum ja esmentem que hi ha centenars de disposicions que obliguen les empreses a presentar en castellà, o com a mínim en aquesta llengua,

la documentació de tota mena per distribuir un producte o desenvolupar una activitat. En l'àmbit del ciutadà també hi ha un seguit de disposicions que sempre beneficien el castellà o estableixen com a mínim que el castellà és la llengua necessària per presentar la documentació sol·licitada. Això pot ser la presentació d'una sol·licitud per adopció internacional, la documentació per presentar-se a la concessió d'una beca per un organisme de l'Estat o per obtenir una subvenció concreta.

46 Retolació i senyalització dels estaments de l'Estat

La senyalització exterior de les dependències administratives i la resta de cartells informatius o publicitaris són per llei en castellà (segons el manual d'imatge institucional a partir de diverses normatives, inclòs el Reial decret 1465/1999) arreu i de manera exclusiva on és llengua pròpia. Allà on el català és llengua pròpia i reconeguda oficial no hi pot haver exclusivitat del català com passa amb el castellà i cal que siguin també en castellà. De fet, tal com estableixen algunes disposicions en referència a l'Administració Perifèrica de l'Estat, alguns noms han de figurar sempre únicament en castellà, fins i tot on el català és llengua pròpia i oficial. Aquest és el cas del nom de *Gobierno de España*. A diferència de la resta de situacions comparables en l'àmbit europeu, tota la retolació de ministeris, governs, tribunals, parlaments... que representen no pas delegacions sinó tot l'Estat, però se situen a la capital, Madrid, o en altres territoris de parla castellana, només inclouen el castellà i no es permet la presència del català. Esdevenen, doncs, estaments per a tot l'Estat però aparentment només representatius d'una part del territori; el de parla castellana.

47 Senyalització de carreteres

L'únic idioma obligatori per a totes les carreteres en les indicacions escrites incloses o adjuntes als plafons de senyalització de les vies públiques és el castellà. Mentre que el castellà és obligatori més enllà fins i tot d'on és llengua pròpia, no passa el mateix amb el català, que cal que sempre aparegui amb el castellà en les indicacions i només on és propi i ha estat reconegut oficial per les comunitats autònomes (no pas per exemple a les zones de parla catalana de l'Aragó, on l'única llengua prevista és el castellà). El Reial decret legislatiu 339/1990, sobre trànsit, encara vigent, només preveu, a l'article 56, el castellà com a única llengua obligatòria a les senyalitzacions per a tot Espanya: «Les indicacions escrites dels senyals s'expressaran almenys en l'idioma espanyol oficial de l'Estat». L'article 138 del Reial decret 1428/2003 sobre el Reglament de circulació estableix també el català però restringit territorialment, i sempre que s'hagi reconegut oficial, i el castellà arreu: «Les indicacions escrites que s'incloguin o acompanyin els panells de senyalització de les vies públiques, i inscripcions, han de figurar en idioma castellà i, a més, en la llengua oficial de la comunitat autònoma reconeguda en el respectiu estatut d'autonomia, quan el senyal estigui ubicat en l'àmbit territorial d'aquesta comunitat». De tota manera, ni tan sols això es compleix i en moltes carreteres del País Valencià, per exemple, la senyalització és en castellà i prou. El decret legislatiu del govern català 2/2009 sobre la Llei de carreteres preveu el català com a mínim, encara que assenyala l'acompliment de la resta de la normativa que

imposa el castellà a Catalunya. Tot i la normativa, val a dir que, dins les carreteres de competència de la Generalitat, s'ha volgut equiparar a la pràctica la retolació per aplicar el mateix criteri que fan les comunitats autònomes de llengua pròpia castellana amb ús exclusiu de la llengua corresponent, en aquest cas el català. Tanmateix, quan hi ha hagut denúncies sempre s'ha donat la raó al denunciant, per exemple en la no-obligació de pagar una multa quan l'advertiment era en un rètol on no hi havia el castellà. Així ho han recollit mitjans com l'ABC, el Confidencial Digital o la Voz de Barcelona que, fins i tot, indueixen els ciutadans a no pagar les multes si les poden esquivar per motivacions lingüístiques. Per descomptat les carreteres de l'Estat apliquen sempre el privilegi al castellà. La darrera norma 8.1-IC del març 2014 (FOM/534/2014) sobre senyalització vertical de carreteres omet totalment el català en algunes informacions com són les estacions d'emergència. Aquests són alguns advertiments com els d'incendi, que cal fer en castellà i anglès, i també en francès en els túnels de frontera de França o en portuguès als túnels de frontera amb Portugal. No preveu ni obliga cap senyalització en català, ni tan sols a Catalunya. També fa un tracte a favor del castellà el Manual de senyalització variable, aprovat el 2009 per resolució de l'1 de juny. Els panells de missatges variables de la carretera sempre han de fer missatges en castellà per a tot l'Estat, fins i tot on el castellà no és llengua pròpia. El català està restringit on és llengua pròpia i ha estat reconegut oficial, però pel principi 8 del manual cal que s'alterni amb el castellà, cosa que per al castellà no cal que s'alterni al territori corresponent.

48 Topònims a les carreteres

Cal posar els topònims en les formes oficials. Els topònims locals depenen de la legislació autonòmica, encara que el castellà està blindat per la llei estatal allí on és l'única llengua oficial o on no se n'ha reconegut cap altra. Així, mentre que les formes pròpies castellanes estan garantides per l'Estat, no passa el mateix amb el català, perquè poden conviure formes bilingües o fins i tot en castellà i prou. El català depèn de la legislació local i sempre que tingui caràcter oficial a l'estatut de la comunitat autònoma corresponent (cosa que no passa per exemple a la Franja de l'Aragó). Tanmateix, el castellà té més privilegis. El Reial decret 1428/2013 preveu per als topònims que quan la denominació oficial no sigui en castellà es pugui indicar el nom també en castellà. No preveu però que quan la denominació oficial sigui només en castellà es pugui indicar també en català. En el cas de Catalunya hi ha hagut algun desenvolupament a favor del català, com el Decret 78/1991 de toponímia, que preveu l'ús del català per fer referència als topònims de la comunitat autònoma i , bo i seguint els paràmetres de la majoria de països europeus, que si hi ha una forma tradicional en català per indicar un topònim de fora de la comunitat autònoma de Catalunya però situat a Catalunya cal indicar-lo en català. Així en un rètol que indiqui Tamarit de Llitera o Perpinyà, cal posar-los en català. Això afecta totes les carreteres situades en el territori autonòmic català, però atès que la majoria d'indicacions són en carreteres de titularitat estatal (surten de la comunitat autònoma per indicar un topònim fora de la comunitat), l'administració central ha decidit d'incomplir la normativa aprovada pel parlament català i no fa servir la formes legals, de manera que no es mostren les

formes catalanes d'aquests topònims, encara que fins i tot el català allí hi sigui l'única llengua pròpia. L'Estat hauria pogut decidir, per a les seves carreteres que indiquen a Catalunya Sud uns topònims de la Catalunya Nord, posar els noms en castellà i francès i també en català d'acord amb totes dues normatives. Però no solament no ha complert la normativa, sinó que el març del 2014 va fer una nova norma en contra de l'aprovada per la Generalitat de Catalunya, de manera que ara la normativa catalana queda invalidada i està prohibit escriure aquests rètols en català quan es refereix a una població fora d'Espanya, llevat que el català sigui llengua oficial d'Estat. Així, no es pot escriure «Perpinyà» o «La Guingueta d'Ix», sinó que cal escriure «Perpiñán» (o «Perpignan» si hi ha un acord amb França) i «Bourg-Madame». Així queda reflectit en la darrera norma 8.1-IC del març del 2014 (FOM/534/2014) sobre senyalització vertical de carreteres que obliga que «les poblacions estrangeres s'han d'escriure exclusivament en espanyol si existeixen aquests noms; i si no existeixen, en la llengua del país corresponent. Tanmateix, quan existeixi un conveni amb el país fronterer, la senyalització es regularà d'acord amb allò especificat en aquest conveni».

49 Senyalització d'estacions ferroviàries, d'autobusos i marítimes

Cal que tota la senyalització estigui com a mínim en castellà arreu del territori espanyol, fins i tot més enllà de les comunitats autònomes de llengua pròpia castellana o que no han reconegut unes altres llengües oficials. No passa el mateix on el català és llengua pròpia. Pel Reial Decret 334/1982, cal que estigui en català i castellà en allò que és competència de l'Estat i també en allò que és competència de les altres administracions. Tanmateix, la presència del català està condicionada que les administracions autonòmiques obliguin igualment en castellà: «Aquesta execució estarà condicionada. Cadascuna de les comunitats autònomes referides en aquesta disposició, en l'àmbit de llurs competències, cal que facin una norma que determini l'ús del castellà en el sentit idèntic que es disposa en aquest reial decret». Algunes comunitats autònomes, com la catalana, ja ho han fet.

50 Senyalització i noms oficials d'aeroports

El castellà també surt beneficiat en tots els manuals que ha anat editant AENA sobre la senyalització dels aeroports espanyols i que aplica. Estableix que el castellà i l'anglès han de ser les úniques llengües obligatòries en la retolació i senyalització de tots els aeroports. No es pot retolar en català fora del domini lingüístic però sí en castellà fora del seu, i a més obligatòriament. El català per als aeroports del domini lingüístic és opcional, i de fet hi és en més o menys presència segons que determini cada aeroport. Els únics noms oficials dels aeroports de titularitat estatal són tots en castellà, fins i tot els del domini lingüístic català. Això ve d'una disposició encara vigent del franquisme, de l'any 1965. El 2011 una ordre (FOM/1508/2011) va permetre canviar el nom de l'aeroport de Barcelona, però ni així es va catalanitzar: va passar d'*Aeropuerto de Barcelona* a *Aeropuerto de Barcelona- El Prat*. El 2013 va passar el mateix amb el

d'Alacant (FOM/1316/2013), que va a passar a dir-se *Aeropuerto de Alicante-Elche*. Pel que fa a les destinacions dels plafons informatius (sortides i arribades) dins dels aeroports, sempre són en castellà, encara que no siguin formes oficials, tant els destins interns com els internacionals, sempre que hi hagi una forma tradicional en aquesta llengua. Això afecta tot Espanya amb el mateix criteri. Així a Barcelona, no s'assenyala mai *New York* o *Nova York*, sempre *Nueva York*. O fins i tot sempre és *Alicante* o *Ibiza* i mai *Alacant* o *Eivissa*. Als aeroports de Catalunya només es respecta la denominació en una altra llengua de l'Estat per a la destinació de La Corunya, en gallec A Coruña, però no pas per al català.

51 Registre Civil

Mentre que les inscripcions en castellà al registre civil estan garantides a tot el territori espanyol, fins i tot on no és llengua pròpia, la possibilitat de fer el registre en català està condicionat que sigui llengua pròpia, oficial i així s'hagi desenvolupat la normativa per l'administració autonòmica. Una altra vegada només el castellà està blindat per l'Estat. Per descomptat això impedeix que cap habitant de la Franja pugui fer servir el català per al registre civil i al País Valencià, les Illes Balears i Catalunya està condicionat a la normativa local que en alguns casos s'ha desenvolupat. El funcionament del registre general és exclusivament en castellà, així com la majoria de sol·licituds. El Reglament del Registre Civil vigent (del 1958 modificat diverses vegades), a l'article 298, obliga que els assentaments als llibres del Registre siguin en castellà. Els models de certificats que se'n deriven són per defecte monolingües en castellà i només tenen formes bilingües per a les comunitats autònomes que han reconegut el català oficial, i en alguns casos amb prèvia sol·licitud del ciutadà. De fet, la nova llei del registre civil que ha d'entrar en vigor el 2015 (Llei 20/2011 del registre Civil) preveu també aquest tracte favorable al castellà. A l'article 37 de la nova llei, més enllà de la restricció territorial per al català que no té el castellà, cal una sol·licitud prèvia per al català: «Els ciutadans que insten la inscripció d'un fet o acte en el Registre Civil podran sol·licitar que esta es faça en qualsevol de les llengües oficials del lloc on radique l'oficina general del Registre Civil».

52 Agència Tributària de l'Estat

Tot el funcionament intern i estructural de l'agència és exclusivament en castellà i el nom oficial de l'estament és també només en castellà. El castellà també és la llengua clarament afavorida en el funcionament extern de relació amb els ciutadans, llengua per defecte fins i tot on el català és la llengua pròpia. Tot i que hi ha una versió al web i per fer tràmits en català no és completa. Molts documents i informacions, sobretot els més específics o per col·lectius concrets, estan disponibles en castellà i prou. Així mateix en la versió en català, en allò que disposa de mecanismes per fer tràmits o gestionar la renda, cal passar normalment per una versió prèvia en castellà. Si el navegador està configurat en català per defecte surt la versió castellana. Un cop catalanitzat es produeixen forts dèficits en l'accés als documents, amb la castellanització sistemàtica del web o dels arxius; de manera que l'accés a la

documentació en català requereix més clics i dificultats clares de recerca. El web ja adverteix que únicament la versió castellana no conté errors i és la vàlida en un tractament clarament subsidiari per al català i sense validesa oficial com sí que la té la castellana: «Els continguts d'aquest lloc web han estat escrits originalment en castellà, i traduïts per a la seva conveniència utilitzant programari de traducció automàtica, per la qual cosa poden contenir errors», o també: «El text oficial d'aquesta pàgina web és la versió en castellà. Si li sorgís algun dubte o pregunta respecte a l'exactitud de la informació continguda a qualsevol part del text traduït en aquest lloc, si us plau consulti la versió oficial en castellà», o fins i tot: «Els serveis personalitzats s'oferiran en l'idioma preferent de l'usuari sempre que sigui possible, i en castellà quan no sigui possible». S'arriba a l'extrem que per descarregar el programa PADRE de la renda des de la versió catalana del web cal passar per tota una sèrie d'indicacions en castellà, cosa que no cal fer en català per descarregar la versió en castellà. Fins i tot, com el cas de la renda del 2014, el català és totalment absent de les primeres versions del programa. Això no ha passat mai per al castellà. El castellà és l'única llengua en què sempre són possibles i així es reconeix. Tampoc no s'apel·la a la segregació lingüística per aquest idioma, com sí que es fa per al català (versions en *català* i en *valencià* a través de l'entrada a dos *Benvingut* que no se sap a quina modalitat corresponen o si simplement són repeticions). Els dèficits amb el català encara són més exagerats en l'atenció telefònica. El català també és totalment absent en les targetes d'identificació fiscal per a les empreses. Les diverses targetes d'identificació fiscal i particularment la general TIF, són exclusivament en castellà, independentment del territori on estigui registrada l'empresa. En general l'Agència Tributària pressuposa i beneficia clarament el castellà en relació amb el català tal com determina la Llei 58/2003 General Tributària. El castellà es defineix com a llengua per defecte i d'ús arreu del territori espanyol, sense restriccions territorials ni de voluntat de publicació d'un o un altre document segons es determini com passa amb el català. També el castellà és l'única llengua present i estipulada per a la targeta d'identitat per a cert personal de l'agència estatal d'administració tributària.

L'única llengua obligatòria per a tots els funcionaris és el castellà, encara que llurs tasques es desenvolupin en un territori on no sigui llengua pròpia; fet inèdit en la resta de democràcies comparables amb una llengua com la catalana

53 Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal

Aquest organisme creat el 2012, amb l'objectiu de controlar el dèficit i vetllar per les finances públiques, no ho fa però per l'equilibri entre català i castellà. Tot el funcionament extern i intern és exclusivament en castellà, incloses les comunicacions, actes, documentació i web. El castellà és també l'única llengua prevista i permesa en les relacions amb aquest estament. El recent Estatut Orgànic de l'oficial *Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal,* aprovat per Reial decret 215/2014, obliga les entitats del sector públic a remetre la informació i comunicacions en castellà. També és impositiu del castellà l'article 4 de l'Ordre HAP/1287/2015 sobre informacions i procediments de reemissió a disposició de *l'Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal*.

54 Votacions i material electoral

El castellà està clarament afavorit i garantit arreu, fins i tot on no és llengua pròpia. En les successives eleccions. si hi ha presència del català, és sempre compartint espai amb el castellà, restringit on és llengua pròpia i oficial, i en un lloc secundari. En canvi el castellà gaudeix de presència arreu, sovint monolingüe, exclusiu on és llengua pròpia. Això afecta tot el material intern de funcionament i per al ciutadà per a les votacions. El Reial decret 605/1999 de regulació complementària dels processos electorals estableix el castellà llengua per a tot el territori en els sobres i paperetes de votació. La presència del català està establerta només on ha estat reconeguda oficial i sempre hi ha de ser en format bilingüe amb el castellà. No preveu ni formats bilingües en la resta de documentació per a les eleccions com els models de presentació de candidatures o més documents i sol·licituds. La promoció institucional feta als mitjans de comunicació de les eleccions és sempre en castellà per a tot el territori i la presència del català, parcial fins i tot en els mitjans de llengua catalana i compartida amb el castellà, es restringeix als mitjans locals o regionals o a les desconnexions. El nom oficial de l'organisme encarregat és només en castellà: *Oficina del Censo Electoral*. I aquesta és l'única llengua bàsica de funcionament intern.

55 Iniciatives legislatives populars i recollides de signatures

Tot i que de bon principi la Llei orgànica 3/1984 reguladora de la iniciativa legislativa popular no incloïa l'obligació d'ús del castellà, amb la modificació del 2006 aquesta imposició és ben clara a l'article 8 pel qual «els plecs hauran d'estar escrits en castellà». El català l'admet però només com a possibilitat, no pas com a obligació, i així i tot la possibilitat només es té en compte si el català és oficial a la comunitat autònoma. De tota manera, amb el català no n'hi ha prou i sempre cal utilitzar també el castellà. El català no té cap validesa oficial, encara que es presenti on és pròpia, i el privilegi només el té el castellà. Aquesta és la mateixa política per a les signatures electròniques, com es deixa ben clar a l'acord de 10 de maig del 2012 sobre el procediment per a la verificació i certificació de signatures d'una iniciativa legislativa

popular; les pàgines web «hauran d'estar escrites en castellà, tot i poder-se redactar també en les llengües cooficials corresponents(...)». El català torna a ser opcional.

56 Dret de petició

En allò que afecta l'Estat, el dret de petició, és a dir, el mecanisme que permet als ciutadans de demanar a qualsevol administració que actuï en una matèria que afecta el seu interès o el del conjunt de la societat, la Llei orgànica 4/2001 sobre dret de petició preveu que es puguin fer tant en català com en castellà. Tanmateix, el català torna a tenir unes restriccions que no té el castellà. Mentre que el castellà és admès en qualsevol comunitat autònoma, el català està restringit on és pròpia i reconeguda oficial per a la comunitat. Si la petició es fa dins d'una comunitat autònoma però pot tenir afectes més enllà (si està adreçada per exemple a l'Administració General de l'Estat) cal fer-ho en castellà, o bé cal procedir a la traducció al castellà per l'òrgan instructor dins la comunitat autònoma, cosa que no es requereix en cap cas per al castellà a una altra llengua per a cap comunitat autònoma.

57 Estadístiques oficials de l'Estat

La presentació de resultats, documents i dades consultables al web de l'*Instituto Nacional de Estadística* són exclusivament en castellà. Hi ha l'opció en anglès però no pas en català. Això inclou també notícies i qualsevol altra informació consultable. Els baròmetres oficials d'altres estaments que elaboren enquestes i dades estadístiques, com el *Centro de Investigaciones Sociológicas*, també són exclusivament en castellà. El català queda relegat a l'àmbit regional i per iniciativa dels instituts d'estadístiques de les comunitats autònomes corresponents; dades que d'altra banda sí que es poden consultar també sempre en castellà. A més, el funcionament intern d'aquest ens és íntegrament en castellà, així com el programari que empren els seus treballadors. Hi ha hagut casos en què aquest programari, quan s'usa per enquestar, incorpora qüestionaris amb versions en català (mai el funcionament del programa), però amb secessionisme lingüístic. Aquest és el cas dels anys 2011 i 2012, quan es recollien les dades del Cens de Població i Habitatges 2011 i els qüestionaris electrònics disposaven d'una triple versió: català, valencià i balear, fet que no passava per al castellà.

58 Biblioteques i arxius de l'Estat

Més enllà que el nom oficial és únicament en castellà (*Biblioteca Nacional de España*), la balança favorable i en alguns casos d'ús únic del castellà una altra vegada és ben patent. Mentre que el catàleg en línia es pot consultar en castellà, no es pot fer en català o hi ha interferències contínues amb la versió en castellà. Per descomptat, la majoria de documents que genera no estan a disposició en català, així com molts dels webs generals d'informació, bo i començant pel de les *Bibliotecas Públicas del Estado*. Tampoc no és en català ni el web, ni la consulta del *Portal de Archivos Españoles* (*PARES*), ni el catàleg en línia de la *Bibliografía Española en Línea*. Malgrat les tímides bones intencions de la Disposició addicional primera sobre utilització de les diverses

llengües oficials de l'Estat a la nova Llei 1/2015 reguladora de la *Biblioteca Nacional de España*, el castellà continua essent afavorit respecte al català.

59 Associacions i fundacions

El registre d'associacions i fundacions de l'Estat funciona en castellà i prou. Això implica també els tràmits per entrar al registre, com és el cas de la documentació per al registre de fundacions de competència estatal per al Reial decret 1611/2007 o el Reial decret 1497/2003 sobre el reglament del registre nacional d'associacions. Tots els models previstos quan es fa per registres de l'Estat són exclusivament en castellà.

60 La llengua de l'esport i de les federacions esportives.

Més enllà de les imposicions descrites en l'apartat d'identificació personal per a les llicències federatives arran del Reial decret 1835/1991 sobre federacions esportives espanyoles, hi ha diverses obligacions sempre únicament per al castellà. Tot i que són entitats privades, hi ha intervenció de l'Estat, atès que les defineix d'utilitat pública i així queda reflectit en els estatuts. Tots els noms oficials de les federacions són únicament en castellà i preveuen sovint funcionaments només en aquesta llengua. Posem alguns exemples de federacions d'esports emblemàtics. Així, per exemple, la *Real Federación Española de Fútbol* fixa a l'article 1 dels estatuts el castellà «llengua oficial vehicular». Per a les federacions esportives de futbol autonòmiques associades on els respectius estatuts d'autonomia reconeguin altres llengües oficials (com la catalana, la valenciana o la balear), i només per aquestes i en l'àmbit de les federacions, «podran traduir els textos que conformen l'ordenament federatiu a aquestes llengües». Tanmateix, en cas de discrepància només la versió castellana ha de ser la vàlida. El castellà torna a ser la llengua obligatòria i el català és opcional però amb restriccions, fins i tot on és pròpia. Aquest mateix redactat és en federacions esportives tan emblemàtiques com la de ciclisme, d'esports d'hivern o d'esports aeris. Tots aquests redactats no són pas antics. Aquestes obligacions són els estatuts de futbol del 2011 o en el cas de la *Real Federación Española de Tenis*, amb les mateixes imposicions úniques sobre la llengua castellana i fixada com a vehicular, es van aprovar per resolució del 4 de febrer del 2014 per la *Presidencia del Consejo Superior de Deportes*. Així mateix, encara més recentment, l'abril del 2015, es van aprovar els estatuts també impositius del castellà de la *Federación Española de Baile Deportivo*. El *Consejo Superior de Deportes*, organisme públic màxim responsable de l'esport espanyol, funciona exclusivament en castellà en tota la documentació, notes, activitats, difusions... (més enllà d'una opció testimonial en català al web que no arriba ni al primer nivell). És també una obligació de la llei. Per exemple, la recent resolució del 22 de abril del 2015, de la presidència del *Consejo Superior de Deportes*, sobre dopatge, estableix el castellà i l'anglès per als formularis bilingües oficials. A la pràctica el caràcter privilegiat del castellà a l'esport espanyol, a diferència de la resta d'estats plurilingües com Espanya, és aclaparador: en tota mena d'esdeveniments, funcionament intern, webs, serveis, lligues, copes o trobades esportives que representen Espanya. El castellà és l'única llengua que representa Espanya.

5.3 Les empreses públiques

61 Loteries i apostes públiques

Totes les butlletes són únicament en castellà i per a tot el territori de l'Estat; no hi ha versions plurilingües o segons els concursos o el lloc de venda en una o altra llengua. Això afecta fins i tot en la tria del nom de les loteries, totes absolutament d'arrel castellana (*Lotería Nacional*, *La Primitiva*, *Euromillones*, *El Gordo de la Primitiva*...) o en tot cas neutres per qüestions casuals. De fet, fins i tot el nom de l'organisme estatal i de la marca, àdhuc per a la retolació dels establiments on el castellà no és llengua pròpia, és únicament en castellà: *Sociedad Estatal Loterías y Apuestas del Estado, S.A*. i *Loterías y Apuestas del Estado*. Tampoc no són en català les butlletes dels sorteigs extraordinaris de Nadal i Reis. En els webs (2014) el català també ocupa un lloc secundari respecte al castellà. No té ni versió complerta al primer nivell, en què es barregen ja informacions en castellà, hi ha versions segregacionistes (català/valencià) que no es donen en castellà. El joc per Internet no és complet en català com sí que ho és en castellà.

62 ADIF, Renfe Operadora i ferrocarrils d'interès general

Mentre que el castellà està garantit pertot, l'ús del català està restringit a les regions on és llengua pròpia i reconeguda oficial i a més amb força limitacions que el castellà no té. D'altra banda, tot el funcionament intern és en castellà i prou, fins i tot on el català és llengua pròpia. Això no solament és una pràctica lingüística, sinó que així es determina per normativa en el Reglament General de Circulació del 2006, tant en la documentació com en totes les comunicacions internes. Pel que fa a les informacions als combois, a les estacions i per a l'usuari es relega el català en segona posició, fins i tot on és oficial. Comparteix sempre bilingüisme amb el castellà, cosa que amb el castellà no passa on és pròpia, que gaudeix per reglament de consideració d'ús monolingüe. Els combois, arreu del territori, tenen garantides les senyalitzacions internes de seguretat i avisos en castellà o en alguns casos en anglès, però no pas en català. Això inclou les retolacions i cartes de bars dels combois, en contra fins i tot de la legislació autonòmica quan el comboi passa per Catalunya. Quan els combois, com el tren d'alta velocitat o uns altres, surten de les comunitats de parla catalana, això implica una castellanització general de tot el comboi inclòs en el trajecte de la part catalana. La megafonia en català està també supeditada, per presència i qualitat de la llengua, al castellà. Tot i que hi ha hagut una lleu millora en el cas de Catalunya quan el servei de Rodalies ha passat a la Generalitat, RENFE i ADIF segueixen encara els reglaments interns de discriminació positiva del castellà. La informació dels tiquets és només en castellà allà on el castellà és llengua pròpia, però també només en castellà

en molts bitllets (sovint els venuts a màquina i per Internet bo i començant pels de l'AVE) on el català és llengua pròpia. Això significa un incompliment de la normativa autonòmica en el cas de Catalunya. Mentre que el personal té ple coneixement de castellà arreu d'Espanya, el català no està garantit ni tan sols on és llengua pròpia. A la pràctica la majoria de vegades el castellà actua en aquests casos de llengua per defecte. Fins i tot l'Ordre FOM/2520/2006, que determina les condicions per l'obtenir títols per a l'exercici de les funcions de personal ferroviari, especialment per a la seguretat, només estableix l'obligació de conèixer el castellà com a condició indispensable per a la formació de tots els títols i per a tot el territori espanyol. El català hi és totalment absent. La llei del sector ferroviari assigna a ADIF el paper d'administrador i entitat pública empresarial de l'explotació, el manteniment i el control de gestió, la seguretat i la circulació de la xarxa ferroviària d'interès general. Això vol dir que està sotmesa al Reial decret 810/2007, pel qual s'aprova el reglament sobre seguretat en aquesta xarxa de circulació. A l'article 7 estableix que el castellà sigui llengua obligatòria de funcionament en les ordres, circulars, comunicacions i consignes, això inclou on el castellà no és llengua pròpia. Darrerament, a més, hi hagut casos de vexacions a usuaris per fer servir el català, com el cas extrem d'una aturada del tren i expulsió de persones per parlar en català al revisor (aquest fou el cas d'un avi i un net expulsats el 2013, després de fer aturar el tren, d'un comboi ràpid cap a Girona). El bilingüisme només on el català és propi (no pas per les zones de parla castellana) és ben patent en la megafonia, senyalitzacions, panells dinàmics... També hi ha una castellanització o francesització de la toponímia en les destinacions de topònims de llengua pròpia catalana però situats fora de la comunitat autònoma de Catalunya, com passa amb Cervera de la Marenda o la Tor de Querol. Per bé que hi ha una opció en català al web (2014), és incompleta i no plenament operativa per a les accions necessàries d'informació i compra de bitllets al mateix nivell que el castellà. És caòtica, no permet fer devolucions ni reclamacions en català com sí que és possible en castellà i anglès. Els tràmits des de l'opció catalana barreja de manera caòtica el castellà i ofereix el producte final, com un bitllet, en castellà. La interrelació via escrita i oral des de l'empresa és en castellà per defecte.

63 Correus públics

Hi ha una castellanització única del nom, tant en la marca (*Correos*) com en el nom institucional (*Sociedad Estatal Correos y Telégrafos*). No funciona com Suïssa, Bèlgica o Canadà, on el nom té diverses formes d'acord amb la diversitat lingüística. Abans hi havia hagut una forma en català de la marca, però va desaparèixer a partir del 2003. El funcionament intern és exclusivament en castellà, fins i tot on el català és llengua pròpia. Mentre que on el castellà és llengua pròpia el reglament intern estableix l'ús predominant o únic del castellà, allà on el català és llengua pròpia hi ha monolingüisme en castellà o bilingüisme però sempre amb el castellà establert per reglament en primer lloc i de manera preeminent. La forma per defecte al web és en castellà i, tot i que existeix una versió en català, és incompleta ja al primer nivell, cosa que no passa per al castellà. El català no és utilitzat al mateix nivell que el castellà a les xarxes socials, ni tan sols de manera proporcional al territori del domini lingüístic. De fet, hi és

del tot absent. Sovint fa servir la segregació lingüística per al català, cosa que en cap cas aplica per al castellà.

64 Ràdio i televisions públiques

Vegeu l'apartat sobre mitjans de comunicació.

65 Fábrica Nacional de Moneda y Timbre - Real Casa de la Moneda

Tot el funcionament intern i pràcticament extern és només en castellà (només el web general té una versió parcial però mai per defecte en català). Per bé que actua com a empresa contractada, és la responsable de molts dels productes clarament discriminatoris amb el català encomanats pel govern de l'Estat, alguns dels quals ja es descriuen en uns altres apartats. Així elabora tota mena de documents personals on el català és totalment absent o present de manera irrisòria en comptades ocasions, i en aquest casos sempre en format amb una part només en castellà, l'altra bilingüe amb preeminència del castellà i de disposició només en l'àmbit local i a voltes fins i tot amb certes dificultats. Entre aquests documents amb absència de català, o irrisòria i subordinada, hi ha el document nacional d'identitat, la targeta d'estrangeria, el permís de conduir, el passaport, el visat "Shengen", el permís de residència de la UE, documents de viatge o els documents del tacògraf digital per al control de vehicles de transport per carretera. També té encomanada la castellanització única de les signatures digitals i més productes personalitzats digitals, a més de les impressions de seguretat, com els segells, targetes de correu, fulls bloc, documents filatèlics, etiqueta sanitària, bitllets de loteria, cartrons de bingo, butlletes d'apostes de l'Estat, guies i distintius de màquines recreatives, precintes fiscals com els de tabac o alcohol o més documents i segells diversos.

66 Banco de España i Instituto de Crédito Oficial

Totes dues institucions actuen pràcticament de manera exclusiva en castellà. El català només és testimonialment present en poques parts del web del Banc d'Espanya. A l'ICO hi ha l'opció en català però no és operativa. La resta de documentació, butlletins, estadístiques, notícies, resums d'activitats, funcionament intern... són exclusivament en castellà.

La castellanització sistemàtica de les empreses públiques de l'Estat no té precedents en les democràcies europees plurilingües comparables

5. 4 La Unió Europea i la projecció internacional

67 Llengua oficial de la Unió Europea

El castellà és llengua oficial de la Unió Europea i el català no. Això és conseqüència del fet que, mentre que el govern espanyol va fer la petició per al castellà, no l'ha feta mai per al català en els mateixos termes. No hi ha cap comunitat lingüística a la Unió Europea amb una situació semblant. Cal recordar que el català és la novena llengua pròpia de la Unió Europea d'acord amb l'extensió del territori on és oficial i la catorzena en nombre absolut de parlants. La resta de llengües en les mateixes condicions són totes oficials. D'ençà que Espanya va entrar a la UE s'ha modificat el reglament 16 vegades i en totes el govern espanyol les ha desaprofitades. Espanya s'ha negat sistemàticament a fer com Irlanda, que va demanar l'oficialitat de l'irlandès 34 anys després de ser membre de la UE bo i aprofitant l'entrada del búlgar i el romanès. Segons dades del 2011, l'irlandès és parlat habitualment per 77.000 ciutadans, 80 vegades menys que el català. Les institucions de la Unió Europea ja han manifestat més d'una vegada que si el català no és oficial és perquè Espanya no ho ha sol·licitat mai. Cap govern, ni del PSOE ni del PP, no ha fet mai aquesta petició tot i les demandes de la societat catalana i dels parlaments de les Illes Balears i de Catalunya.

68 Projecció internacional de la llengua

El màxim exponent de la projecció cultural i lingüística de l'Estat, l'Instituto Cervantes, afavoreix descaradament la projecció de la llengua castellana sobre la catalana. La projecció de la llengua catalana es relega a la voluntat de les comunitats autònomes, mentre l'aparell estatal es decanta clarament a favor d'una de les llengües. La projecció de la llengua catalana requereix un altre institut d'iniciativa autonòmica o local com el Ramon Llull, on tampoc no hi ha una desviació econòmica proporcional de l'Estat per compensar la decantació estatal de l'Instituto Cervantes cap al castellà. Comptat i debatut, l'Instituto Cervantes, i no pas l'Institut Ramon Llull, és l'únic que apareix al web del Ministeri d'Afers Exteriors en un enllaç. En els acords bilaterals i de representació de l'Estat, només es té en compte el castellà, així com en els acords entre països o aliances culturals. Aparentment Espanya hauria de signar tant acords amb Andorra, França i Itàlia per fer accions conjuntes de difusió del català com ho fa amb Mèxic, Argentina o Xile, pel que fa al castellà. Però la política exterior parteix de la mentalitat lingüística que té de punt de referència únic el castellà. En les aliances, trobades i acords iberoamericans, Espanya es presenta monolingüe i el català hi és del tot absent. Mai el català no ha representat Espanya al costat del castellà i menys al mateix nivell en entitats com l'Organització d'Estats Iberoamericans o a les Cimeres Iberoamericanes. Atesa la inactivitat de l'Estat en relació amb el català i la promoció única del fet identitari castellà, algunes autonomies han intentat compensar-ho. Aquest és el cas de Catalunya amb la Llei 16/2014 d'acció exterior i de relacions amb la

Unió Europea. Tanmateix, l'Estat l'ha portada al Tribunal Constitucional per tal que quedin sense efecte articles com el 4, pel qual una de les finalitats de l'acció exterior i de les relacions amb la Unió Europea de la Generalitat de Catalunya és «la promoció internacional de la llengua i la cultura catalanes». El govern d'Espanya no solament ignora el català en les relacions exteriors, sinó que malda per tal que els altres no ho puguin fer.

69 Ensenyament lingüístic a l'exterior

Vegeu l'apartat de l'ensenyament.

70 Ambaixades i consolats

La projecció oficial i l'atenció exterior als ciutadans espanyols només té en compte els de llengua castellana (més enllà de la voluntat particular d'un personal en concret que a iniciativa pròpia vulgui atendre en català). La llengua castellana és l'única en la retolació, documentació i serveis que ofereix conjuntament amb la llengua del lloc on s'ubica. No és solament que no faci servir el català al mateix nivell com fan servir la resta de països comparables lingüísticament (com Suïssa, Canadà o Bèlgica), sinó que la marginació del català és absoluta. Això no només inclou l'atenció i la documentació oferta sinó que també els tràmits oficials encara que el consolat o l'ambaixada actuï com a mer intermediari. Per posar un exemple recent; el març del 2015 un ciutadà català resident a Brussel·les va presentar un escrit al consolat: una manifestació de voluntat, és a dir, una declaració escrita del seu testimoniatge en un judici que s'havia de fer a Sabadell, que volia que fos enviada al jutjat per no haver de desplaçar-s'hi expressament des de Brussel·les. Tot i que el consolat actuava com a intermediari i tota la relació es feia en castellà, no va acceptar l'escrit perquè era en català. El veí de Sabadell va protestar i va demanar si podia parlar amb un superior seu al consolat. En aquell moment van cridar el guarda de seguretat i el van fer fora. Posteriorment el govern espanyol va avalar el comportament del consolat. També, recentment, a maig del 2015, un ciutadà es queixava que el consolat espanyol a Bogotà va rebutjar-li un certificat de naixement de la seva filla perquè era en català, atès que només accepten documents oficials en castellà.

71 Societats estatals de projecció internacional

La imatge que dóna el Govern d'Espanya és fortament distorsionada de la realitat lingüística, amb un fort component de preeminència i de visualització del castellà respecte al català. Això es fa ben patent en tota mena d'organismes i societats de projecció exterior com: *Instituto Español de Comercio Exterior (ICEX), Marca España, Turismo de España*, *Cooperación Española, Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID), Acción Cultural Española, España es cultura* (web de promoció de la cultura espanyola)..., en què no solament no hi ha una equiparació entre totes dues llengües sinó que el català hi és pràcticament absent i l'única imatge internacional usada és bo i partint del castellà. Això té conseqüències

molt importants en la percepció internacional que es rep d'Espanya, en què es distorsiona la imatge real en llengua catalana. Així, el castellà és el símbol d'identitat i de projecció en negocis, fires internacionals, exposicions universals, esdeveniments esportius, cooperació internacional de l'Estat, projecció cultural... Per descomptat, el català és bandejat en els webs, la documentació, la retolació, els discursos oficials, els noms oficials, els lemes de marca...

72 Representació en els organismes internacionals

També el català és totalment absent en les delegacions de representació de l'Estat en organismes internacionals, per exemple les dependències a Brussel·les, a la Unió Europea, o en organismes internacionals on Espanya participa activament, com les Nacions Unides (ONU), l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN) o el Fons Monetari Internacional (FMI). El castellà és l'única llengua que representa l'Estat en qualsevol dels fòrums internacionals.

73 Mitjans de comunicació estatals de projecció internacional

El català és bandejat respecte al castellà en la programació internacional dels canals de ràdio i televisió estatals. El castellà és la llengua omnipresent i pràcticament única dels mitjans internacionals de comunicació de l'Estat, tant de televisió com de ràdio. Això és contrari a la Llei 17/2006 de la ràdio i televisió de titularitat estatal. A l'article 3 hi diu clarament que la Corporació RTVE haurà de «editar i difondre canals radiofònics i de televisió de cobertura internacional que coadjuvin a la projecció cap a l'exterior de les llengües i cultures espanyoles i a l'adequada atenció als ciutadans espanyols residents o desplaçats a l'estranger». En cap moment es diu que el castellà ha de tenir un tracte privilegiat, que és el que té a la pràctica. No obstant això, l'aplicació de la llei queda totalment modificada amb el Mandat-marc a la Corporación RTVE previst a l'article 4 de la Llei 17/2006. Per l'article 18, l'única llengua prevista per a la promoció i difusió nacional i internacional és el castellà: «objecte essencial de la Corporación RTVE». La difusió del català i la resta de llengües és sotmesa quan «la tecnologia permeti la difusió simultània de diferents llengües per a una mateixa obra o programa». L'article 29 insisteix en aquest doble barem entre castellà i català i les altres llengües, del qual només el castellà es garanteix.

74 Llengües referencials en la traducció i interpretació oficial respecte a les altres llengües

L'Oficina d'interpretació de llengües del Ministeri d'Afers Exteriors és el màxim òrgan de l'Administració de l'Estat en matèria de traducció i interpretació de llengües en les relacions internacionals i en la traducció de textos. Se suposa que el plantejament ha de preveure un tracte equitatiu entre català i castellà. Però el reglament aprovat pel Reial decret 2555/1977, i modificat diverses vegades, és extremadament discriminatori

amb el català. A l'article 2 es descriuen totes les funcions de traducció de l'oficina. Totes, absolutament totes, fan referència a les traduccions al castellà, cap per al català. Els convenis i tractats internacionals, documents diplomàtics, documents consulars o qualsevol altra projecció només es preveu en relació amb el castellà. El castellà és l'única llengua també de traducció prevista en els actes fets en unes altres llengües dins i fora d'Espanya. Només els experts en castellà en relació amb les llengües estrangeres, però mai en català, representen l'Estat com a experts lingüístics en les reunions, conferències o comissions de negociació de tractats, acords o convenis internacionals. Aquest tracte de favor amb el castellà també es ratifica a la Llei 2/2014 d'acció i servei exterior de l'Estat.

75 Acords internacionals, bilaterals, o d'Espanya en representació de la Unió Europea

El català és totalment absent dels acords econòmics, judicials, d'ensenyament... que l'Estat realitza amb els altres països. L'única llengua que es presenta sempre és únicament el castellà. Això es compleix en tots els casos, però també quan Espanya actua dins la Unió Europea i és conscient que es permeten desenes de llengües, totes les de dimensions com el català de la Unió Europea. Per posar algun exemple recent podem esmentar l'acord publicat el 7 de febrer del 2014 en matèria de comerç, desenvolupament i cooperació entre la Comunitat Europea i els estats membres amb la República de Sudàfrica de Pretòria de l'11 d'octubre del 1999. L'acord està redactat en les llengües oficials dels estats de la Unió Europea, no pas en català, i també en les onze oficials de Sudàfrica. Així com Sudàfrica va demanar la presència oficial d'onze llengües, la majoria amb menys parlants que el català, Espanya en cap cas va donar rang oficial al català. Estableix l'obligació per als exportadors d'emplenar el certificat de circulació de mercaderies EUR.1 i l'imprès de sol·licitud en una d'aquestes llengües. Més enllà del fet que això és una pràctica escrupolosa, fins al 2014 no hi havia una llei que determinés explícitament aquesta discriminació positiva a favor del castellà, o aquesta obligació al govern a fer ús del castellà. Tanmateix, la Llei 25/2014 de tractats i acords internacionals, que deroga el decret anterior de l'any 1972 (Decret 801/1972) que explícitament no en deia res, deixa ben clar el caràcter impositiu del castellà i sempre facultatiu del català: «Els tractats internacionals de caràcter bilateral subscrits per Espanya estaran sempre redactats en espanyol i així es farà constar en els tractats, sense perjudici que també puguin estar-ho en una altra o altres llengües espanyoles que siguin cooficials en una comunitat autònoma o en llengües estrangeres». El català torna a ser optatiu; a la pràctica, absent en les relacions en nom de l'Estat. Aquesta llei està pensada per restringir l'activitat internacional de les comunitats autònomes de manera que han d'informar prèviament el govern de l'Estat de qualsevol iniciativa, però es va aprofitar també per blindar el castellà en els tractats i acords internacionals, fins i tot els fets per les comunitats autònomes amb llengua pròpia catalana. A l'exterior estan obligats a fer l'acord en castellà, en cap cas en català.

76 Cooperació internacional

Més enllà que el nom oficial és en castellà i prou, el principal organisme de l'Estat, *l'Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID)*, fa tot el funcionament intern i de relació i projecció, fins i tot el web, únicament en castellà. Aquesta és la imatge monolingüe que projecta als 33 països que actua. El web de l'estament que agrupa tota l'acció de cooperació (*Cooperación Española*) té alguna part testimonial en català, però el funcionament bàsic, el nom i fins i tot el logo amb la lletra Ñ, és tot en castellà. Aquesta situació que afavoreix totalment el castellà respecte al català també s'estructura en la normativa. Així, per exemple, la Resolució de 24 de març de 2009 de la presidència de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament estableix l'obligació que la presentació de projectes, de convenis de cooperació, de documentació, els informes dels projectes realitzats, tots els informes o la documentació de planificació anual o avaluacions, siguin en castellà. En algun cas concret es permet l'ús de l'italià, l'anglès, el francès o el portuguès però mai del català. Per descomptat, tots els models disponibles són en castellà i prou. L'Ordre AEC/2909/2011 sobre bases de concessió de subvencions de cooperació internacional per al desenvolupament també estableix l'obligació de fer els tràmits en castellà, així mateix com l'Ordre AEC(1098/2005 també d'ajuts, beques i subvencions de l'agència.

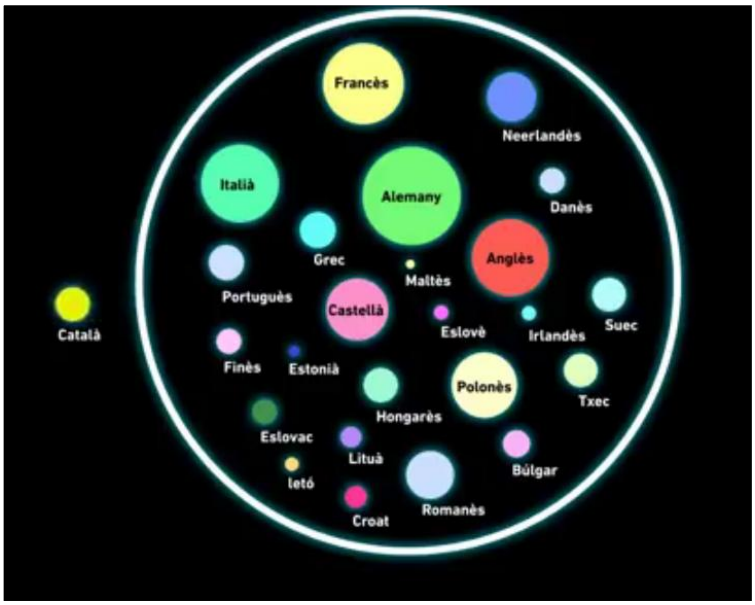

Llevat del català, no hi ha cap llengua europea tan parlada i que no sigui llengua oficial de la Unió Europea

5.5 La identificació personal dels ciutadans

77 Passaport

El passaport espanyol és en castellà, i en desenes de llengües diferents, però no pas en català. El Reial decret 896/2003 estableix l'ús del castellà i prou per algunes parts (com la coberta), altres informacions en castellà, anglès i francès, i altres informacions en totes les llengües oficials de la Unió Europea. Així, un ciutadà de Catalunya té parts del passaport en irlandès, eslovè o maltès, però no pas en català. Aquesta és una situació inèdita en la resta de la Unió Europea. A Finlàndia, per exemple, el passaport és en finès i suec, tot i que el suec el parla una minoria. A Irlanda, en gaèlic i anglès. A Dinamarca, hi ha passaports específics per a les Illes Fèroe en feroès i per Grenlàndia en inuit (totes dues llengües tenen uns 50.000 parlants). Al Canadà és en anglès i francès; a Nova Zelanda, en anglès i maori (que té 300.000 parlants); a Suïssa, en 5 llengües, incloent-hi el romanx, parlat per menys de l'1% de la població; a Bèlgica, en alemany, neerlandès i francès; Noruega el té en les dues variants de l'idioma noruec, i fins i tot el passaport britànic té mencions en gal·lès per a tot el territori (tant per a Gal·les com per a un ciutadà que visqui a Londres).

78 Permís de conduir i altres documents de conducció i circulació

El balanç en aquest cas també es decanta descaradament a favor del castellà. La cara principal és únicament en castellà, fins i tot més enllà d'on és pròpia la llengua. Així, hi figura *Permiso de conducción/ Reino de España /España* i de fons *España* i *Tráfico* diverses vegades. Al revers hi ha dues polítiques lingüístiques diferents segons el territori. Si la llengua pròpia és el castellà o bé n'és una altra però no ha estat reconeguda oficial, és únicament en castellà. No passa el mateix en els territoris on el català és llengua pròpia i oficial, en què cal que comparteixi sempre l'espai amb el castellà per a la informació del nom, cognoms, data de naixement... A més el català figura sempre en un lloc secundari i en lletra cursiva, cosa que no passa amb el castellà. Això ni tan sols concorda del tot amb la disposició addicional vuitena del Reial Decret 818/2009 sobre el reglament general de conductors. Per bé que ja estableix un model desigual de monolingüisme o bilingüisme segons el territori, sí que estableix textualment que cal aplicar allò que diu la disposició addicional quarta del Reial Decret Legislatiu 339/1990 de la Llei de Trànsit: «En aquelles comunitats autònomes que tinguin una llengua cooficial, els permisos i les llicències de conducció es redactaran, a més del castellà, en aquesta llengua». Això no s'aplica perquè només hi ha dues llengües en una cara i en el redactat menys visible. Pel que fa a la resta de documents de conducció, la presència total del castellà ja és aclaparadora. El català hi és absent.

Això passa per exemple amb la llicència de conducció, amb el certificat de formació del conductor o el permís internacional de conducció. Per bé que no és ben bé un document personal, el permís de circulació del vehicle també ha de ser en castellà, amb inscripcions úniques en aquesta llengua com «Reino de España» o «Ministerio del Interior. Dirección General de Tráfico» i també, però sempre en lletra més petita, el nom de la comunitat europea en diverses llengües oficials. No preveu en cap cas el català. Així es desprèn del Reglament General de Vehicles. El català també és totalment absent en les targetes relacionades amb el sistema de tacògraf digital per al control del trànsit pesat per carretera; tant en la *Tarjeta de Conductor* com la *Tarjeta de Control*, com la *Tarjeta del Centro de Ensayo* o la *Tarjeta de la Empresa*. Tampoc no està permès l'ús del català a la targeta de qualificació de conductors determinada pel Reial decret 1032/2007. Estableix l'obligació que la majoria d'inscripcions de les targetes expedides a l'Estat espanyol siguin únicament en castellà amb alguna informació també en totes les llengües oficials de la Unió Europea, atès que el català no és oficial no pot ser present en aquestes informacions secundàries. Permet certes informacions en unes altres llengües al costat del castellà, però han de ser en una llengua oficial de la Unió Europea o bé en una llengua nacional d'algun dels estats, com pot ser el luxemburguès. El català està vetat totalment. Els permisos per conduir vehicles de les forces armades i de la guàrdia civil també són exclusivament en castellà pel Reial decret 628/2014. L'Ordre DEF/601/2015 desenvolupa aquest decret amb múltiples previsions de documents exclusius en llengua castellana.

79 Document Nacional d'Identitat

El doble barem també és evident; i per descomptat no passa com a la resta d'estats del nostre voltant amb llengües de les dimensions percentuals o absolutes del català, com a Suïssa, on per a tothom, i tot el territori, hi ha totes les llengües del país, inclòs el romanx. A Espanya hi ha uns privilegis amb el castellà en els territoris de llengua pròpia castellana o en els que no han reconegut el català llengua oficial tot i essent-ne pròpia. En aquest cas és únicament en castellà. En els territoris on el català és llengua pròpia i de caràcter oficial hi ha dues menes d'informacions. Les més grans, únicament en castellà. Corresponen a *España* i a *Ministerio del Interior*. Les més petites, en les dues llengües, però sempre amb el castellà en primer lloc. Així ho estableix el Reial decret 1553/2005 pel qual es regula l'expedició del document nacional d'identitat i els certificats de signatura electrònica. La implantació del DNI electrònic ha accentuat aquests privilegis per al castellà, el logotip identificatiu (fixat per l'Ordre INT/3128/2006) és en castellà i prou, així com el web específic informatiu www.dnielectronico.es.

80 Títols oficials d'ensenyament

La llei estableix també un doble barem. El Reial decret 1850/2009 diu clarament a l'article 2 que els títols oficials han de ser en castellà per a tot el territori. Les comunitats autònomes que hagin reconegut llengua oficial el català el poden fer només en castellà o en castellà i català, però sempre hi ha de ser el castellà. Mentre

que el castellà és imprescindible arreu del territori, el català depèn de la voluntat autonòmica i sovint amb previ requeriment i no pot ser present on el castellà és llengua pròpia o el català no ha estat reconegut. A la pràctica, el nom del rei i de l'estat figuren sempre només en castellà, atès que per a aquests estaments el castellà i prou es reconeix oficial.

81 Títols oficials universitaris

El castellà també està afavorit en l'expedició dels títols oficials universitaris de grau, diplomatura, enginyeria tècnica, mestres, enginyeria, llicenciatura, màsters universitaris o doctorat. El Reial decret 1002/2010 d'expedició de títols universitaris oficials ho estableix així. Mentre que el títol ha de ser només en castellà on és llengua pròpia (article 18), no és possible tenir el títol només en català en les universitats situades on el català és llengua pròpia o que els ciutadans o universitats escullin la llengua arreu del territori. En els territoris de llengua pròpia catalana i que a més l'han reconeguda oficial, han de ser bilingües; a la pràctica, i tal com estableix també la normativa (com l'Ordre ECI/2514/2007), amb algunes parts, com el nom del rei i de l'estat, en castellà i prou: «Els títols oficials s'expedeixen en castellà. Les universitats radicades en les comunitats autònomes amb llengua oficial han d'expedir els títols en text bilingüe en un sol document redactat en castellà i en l'altra llengua de la corresponent comunitat autònoma». Si el títol és expedit per més d'una universitat de llocs amb diferents llengües, la llei estableix que el castellà hi ha d'ésser obligatori. Si el títol és conjunt entre una universitat espanyola i estrangera i l'expedeix l'espanyola, com a mínim també ha de ser en castellà. En els suplements europeus de títols (que contenen la informació unificada, personalitzada per a cada titulat universitari, sobre els estudis cursats, els resultats obtinguts, les capacitats professionals adquirides i el nivell de la titulació en el sistema nacional d'educació superior) cal fer-ho en castellà i anglès pel Reial decret 22/2015. L'afegit del català és optatiu i només es permet a les universitats de territoris on el català s'ha reconegut oficial. En canvi, per bé que també optatiu, també es pot fer servir qualsevol altra llengua oficial de la Unió Europea. Així, una universitat de Saragossa, més enllà del castellà i l'anglès, pot fer servir el maltès, però no pas el català.

Un ciutadà de Catalunya té parts del passaport en irlandès, eslovè o maltès, però no pas en català
Aquesta és una situació inèdita en la resta de la Unió Europea

82 Altres títols oficials educatius

En general la resta de títols oficials d'ensenyaments diversos segueixen per llei els mateixos paràmetres a favor del castellà: única llengua permesa on és pròpia, mentre que on el català és oficial, poden ser en castellà i prou o en totes dues, però mai en català i prou. Fins i tot en algunes normatives la presència del català requereix una petició expressa de la comunitat autònoma corresponent mentre que el castellà s'estableix per defecte. En serien exemples els títols oficials de tècnic d'empreses i activitats turístiques, ensenyaments artístics, col·laboracions d'estudis universitaris a l'estranger...

83 Títols i targetes professionals

La normativa espanyola vetlla en tot moment per assegurar la presència del castellà en tots els títols professionals, fins i tot en els que depenen o són lliurats per les comunitats autònomes, i arriba a restringir l'ús del català. Per posar un exemple d'això podem citar la normativa més recent, com el Reial decret 36/2014 sobre títols professionals del sector pesquer. Tots els models han de ser com a mínim en castellà i de forma preeminent. En aquest cas també han de ser en anglès (article 18), però estableix que la lletra en anglès serà més petita. Pel que fa al català, permet a les comunitats que l'han reconeguda llengua oficial que puguin afegir-lo sempre que hi hagi el castellà i l'anglès, únics obligatoris. Tanmateix, posa restriccions al català en un ús clarament subordinat al castellà: «En el cas de Comunitats Autònomes amb llengua cooficial, podran afegir el text escrit en aquesta llengua, però la mida de la lletra no podrà ser superior al del text castellà». Mentre que el castellà és preeminent i obligatori arreu del territori, el català és sempre optatiu, subordinat i restringit si es vol afegir i no permès, a diferència del castellà, més enllà d'on és propi i reconegut. Aquest mateix model és aplicable a diversos títols oficials professionals. Especialment al sector turístic, pesquer, marítim i aeroportuari les obligacions explícites dels títols en castellà únicament són ben esteses, però també s'estipula sempre només en castellà per a treballs a l'administració, com les targetes d'identitat militar pel personal de les forces armades, Guàrdia Civil o militars de nacionalitat no espanyola destinats a les casernes internacionals d'Espanya (Ordre DEF/600/2002). Per posar més exemples, també el castellà és l'única llengua present i estipulada per a la targeta d'identitat dels advocats de l'Estat, per a cert personal de l'agència estatal d'administració tributària, per a funcionaris de vigilància duanera o bé, per l'ordre INT/761/2007, als carnets professionals dels funcionaris del cos nacional de policia.

84 Certificats personals diversos

En general, la política lingüística dels certificats personals oficials segueix sempre els mateixos paràmetres clarament afavoridors del castellà. Allà on el castellà és llengua pròpia o el català no ha estat reconegut amb caràcter oficial és pràcticament impossible de disposar, ni que sigui parcialment, d'aquests documents en català. Nogensmenys, on el català és llengua pròpia i oficial sempre hi és present el castellà,

de manera exclusiva en tot el document o en part del document. El català a vegades no hi és, o són bilingües amb el català generalment sempre en segon lloc i amb certes informacions que tampoc no són en català. Això afecta tot tipus de documents personals emesos pel Govern de l'Estat. En destaquem els derivats del registre civil, els anomenats certificats literals com són els de naixement, defunció, matrimoni, llibre de família... però també altres documents i certificats com d'antecedents penals, últimes voluntats, informes mèdics oficials, seguretat social, vida laboral, impostos, renda... En aquells que per extensió hi ha dues versions en català i castellà, la versió en català només és disponible per a les comunitats autònomes que l'han reconegut i no és mai completa, o bé per accedir-hi cal passar per versions en castellà més accessibles. En aquests casos el resultat final del certificat és bilingüe sempre amb el castellà en primer lloc. S'han donat casos d'invalidació de certificats per alguns tràmits perquè una part de la informació no s'havia traduït al castellà. Fins i tot en alguns casos per a la versió en bilingüe cal sol·licitar-la, atès que la versió monolingüe en castellà és per defecte. Aquesta política discriminatòria amb el català es dóna en totes les circumstàncies; fins i tot en les més favorables per al català com són el *Llibre de família* o el *Certificat en extracte d'inscripció de matrimoni*. Així ho estableix l'Ordre JUS/568/2006, sobre modificació dels models d'assentaments i certificats del Registre Civil i del Llibre de Família. Mentre que existeix un model monolingüe en castellà, no és possible de disposar d'un model monolingüe en català. A més, en el model bilingüe castellà/català sempre la llengua primera és el castellà. També cal que sigui en castellà el certificat de nacionalitat espanyola (Instrucció de 14 d'abril de 1999). Permet que sigui bilingüe si ho desitgen les comunitats autònomes amb el català reconegut oficial, segons determinin, de manera opcional, i sempre que el castellà hi sigui.

85 Targetes sanitàries

El govern espanyol, a través del Reial decret 183/2004 només preveu el model en castellà per a les *targetes sanitàries individuals*. De tota manera, d'acord amb les competències que tenen les comunitats autònomes, a la pràctica són aquestes les que decideixen la llengua. En aquest cas les comunitats de llengua pròpia castellana adopten sempre models monolingües en castellà. Les que únicament tenen la llengua catalana per pròpia, adopten models monolingües en català com el cas de Catalunya o bilingües com les Illes Balears, amb presència també del castellà. Aquelles comunitats amb territoris de llengua pròpia catalana i altres de llengua pròpia castellana, adopten models bilingües (com per al País Valencià) o només en castellà (com a l'Aragó). En allò que és responsabilitat únicament de l'administració general de l'Estat el català desapareix del tot. Aquest és el cas de la *Targeta Sanitària Europea* que permet tenir assistència durant les estades temporals arreu dels països de la Unió Europea, a més de Suïssa, Islàndia, Liechtenstein i Noruega. L'única llengua triada és, doncs, el castellà. Això contrasta amb la tria de països com Suïssa, amb tres models diferents (alemany, italià i francès); per a Finlàndia amb dos models diferents (finès i suec) o Bèlgica, amb tres models diferents (alemany, neerlandès i francès). Espanya és l'únic cas dels trenta-dos països que aquesta targeta no és en una llengua de les dimensions del català.

86 Targeta d'Inspecció Tècnica de Vehicles

Per bé que no és pròpiament un document personal, sinó del vehicle, hem cregut convenient explicar-ho en aquest apartat. La targeta ITV per a tota mena de vehicles ha de ser en castellà. Així es determina pel Reial decret 750/2010. Permet que les autonomies que la gestionen puguin afegir les llengües pròpies de la comunitat sempre que hi sigui el castellà. El castellà torna a ser l'única llengua blindada per l'Estat, mentre que el català és una opció que poden escollir els governs regionals. A la pràctica, per exemple, la Generalitat de Catalunya el fa en totes dues llengües.

87 Carnets, targetes i certificats per a estrangers

Malgrat que són documents representatius i identificatius d'estatus i de reconeixements diversos per a tot Espanya, no pas només per a les zones de llengua pròpia castellana, a la pràctica el català hi és totalment negligit, s'expedeixin on s'expedeixin. Un document tan emblemàtic com la Targeta d'identificació d'estranger té un únic model en castellà. Així s'estableix i es practica arran de l'Ordre de 7 de febrer de 1997, pel qual es regula la targeta d'estranger i així hi han anat insistint les diverses modificacions. Aquesta política afavoridora i exclusiva del castellà és en qualsevol certificat de residència, de registre, a la Targeta Blava-UE per treballar arreu de la Unió Europea o al Títol de Viatge, en aquest cas en castellà, francès i anglès, segons l'Ordre INT/3321/2011. Per descomptat, tots els papers previstos i sol·licituds per obtenir aquesta documentació personal són exclusivament en castellà. De fet, hi ha més de 100 cèl·lules, títols, targetes, acreditacions, certificats, documents de sol·licitud, modificació, renovació i documentació diversa en general amb ús generalment exclusiu del castellà, i en qualsevol cas mai del català.

88 Visats per a estrangers

El català és totalment absent en tot el procés de sol·licitud i en els documents de visats, mentre que el castellà sempre hi és present i en primer lloc quan hi ha altres llengües. Això afecta tota mena de visats, de curta o llarga durada, nacionals o per a l'espai Schengen (de trànsit, de turisme, de negocis, de visita mèdica...).

89 Llicències federatives esportives

Tot i que són entitats privades, les disposicions que en regulen els estatuts depenen de l'Estat, atès que les considera d'utilitat pública. És en aquest sentit que la majoria d'estatuts inclouen aspectes lingüístics i de manera molt incident en l'obligació d'ús del castellà en la llicència. Aquesta obligació afecta qualsevol llicència esportiva expedida per les federacions i de manera particular per a les d'àmbit autonòmic pel Reial decret 1835/1991 sobre federacions esportives espanyoles, pel qual a l'article 7: «Les llicències expedides per les Federacions d'àmbit autonòmic que, conforme al previst en els paràgrafs anteriors, s'habilitin per participar en activitats i competicions

esportives oficials d'àmbit estatal, consignaran les dades corresponents, almenys, en la llengua espanyola oficial de l'Estat». Això afecta totes les comunitats autònomes sigui quina sigui la llengua pròpia. L'Estat no garanteix en cap cas la presència del català. Per bé que aquesta obligació afecta qualsevol esport, en moltes resolucions estatals on es publiquen els estatuts, es torna a insistir en aquest caràcter obligatori únic. Aquests són els casos dels estatuts publicats al BOE de les federacions esportives (posem els noms oficials, que tots són únicament en castellà) *Federación Española de Automovilismo, Federación Española de Hípica, Federación Española de Galgos* (gossos llebrers)*, Federación de Deportes para Paralíticos Cerebrales, Federación Española de Pelota, Federación Española de Petanca, Real Federación Española de Atletismo, Real Federación Española de Tenis, Real Federación española de Esgrima, Real Federacion Española de Taekwondo, Federació Española de Tenis Mesa, Real Federación Española de Natación, Federación Española de Bolos, Real Federación Motociclista Española, Real Federación Española de Fútbol, Federación Española de les Deportes Aéreos, Federación Española de Tiro a Vuelo, Federación Española de Squash, Federación Española de Luchas Olímpicas y Disciplinas Asociadas, Federación Española de Actividades Subacuáticas, Federación Española de Esquí Náutico, Real Federación española de Beisbol y Sófbol, Federación Española de Rugby, Federación Española de Pesca y Casting, Federación Española de Voleibol, Real Federación Española de Tiro Olímpico, Federación Española de Ajedrez, Federación Española de Deportes para Sordos, Federación Española de Remo, Federación Española de Caza, Real Federación Española de Piragüismo, Federación Española de Billar, Federación Española de Kickboxing, Federación Española de Orientación, Real Federación Española de Ciclismo, Real Federación Española de Judo y Deportes Asociados, Federación Española de Deportes de Hielo, Federación Española de Deportes de Personas con Discapacidad Física, Federación Española de Bádminton, Federación Española de Boxeo, Real Federación Española de Golf, Real Federación Española de Vela, Real Federación Española de Motonáutica, Federación Española de Deportes para Discapacitados Intelectuales, Federación Española de Espeleología, Federación Española de Pádel, Federación Española de Surf o Real Federación Aeronáutica Española.*

90 Llicències d'armes

Més enllà del fet que per al reglament d'armes cal presentar tota la documentació en castellà per obtenir l'autorització (Reial decret 137/1993), el castellà és l'única llengua per defecte prevista en tots els models de llicències, autoritzacions, targetes i guies de pertinença d'armes (Resolució de 16 de maig de 2007 de la Direcció General de la Policia i de la Guàrdia Civil). El català només es podrà fer servir, sempre juntament amb el castellà, si s'expedeix en aquelles comunitats autònomes on ha estat reconegut oficial i a condició que l'interessat ho sol·liciti. El castellà és l'única llengua blindada, fins i tot més enllà d'on és pròpia.

5.6 L’ensenyament

91 Llengües obligatòries

La llengua castellana és obligatòria per a tots els alumnes espanyols però el català no. El castellà fins i tot és llengua obligatòria fora del seu domini lingüístic, cosa que no passa per al català. L'Estat, ni tan sols garanteix l'aprenentatge del català a cap dels territoris on és llengua pròpia. No hi ha cap altre precedent a la Unió Europea per a una llengua de les dimensions del català en què es doni aquest doble barem a favor d'una de les llengües; o cada comunitat lingüística o regió té plenes competències per decidir les llengües obligatòries, o bé es dóna una coresponsabilitat arreu del territori. Aquesta excepcionalitat espanyola amb llengües de les dimensions del català l'estableix la Llei Orgànica 2/2006 d'Educació, amb la darrera modificació del 2013, per bé que aquest sistema pel qual només una de les llengües és obligatòria és anterior. El català només pot ser obligatori com a assignatura si s'ha reconegut llengua oficial i que així ho determini la comunitat autònoma corresponent. Així i tot, l'avaluació del castellà ha de ser sempre obligatòria. En canvi, les comunitats autònomes on el català és oficial poden determinar l'avaluació del català com a optativa. Això és vàlid per a l'Educació Primària, la Secundària i el Batxillerat. A la pràctica, doncs, hi ha comunitats com l'Aragó, que amb la llei de llengües el català pot deixar fins i tot de ser una assignatura optativa (i per descomptat obligatòria). D'altra banda, en la resta de comunitats com Catalunya, País Valencià o les Illes Balears, mentre que tenen competències per eliminar el català del currículum obligatori, no poden fer-ho amb el castellà. Unes altres lleis estatals, com el Reial decret 126/2014, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims de l'Educació Primària, el Reial decret 127/2014 sobre Formació Professional Bàsica o el Reial Decret 1105/2014 del currículum de l'Educació Secundària i del Batxillerat reafirmen aquest privilegi per al castellà, obligatori fins i tot més enllà d'on és pròpia, i el caràcter facultatiu del català, fins i tot no obligatori en l'ensenyament si així ho decideixen les comunitats autònomes on és llengua pròpia. Així mateix, l'Ordre ECD/686/2014 o l'Ordre ECD/1030/2014, sobre el currículum d'Educació Primària i el de Formació Professional Bàsica respectivament en l'àmbit de gestió del *Ministerio de Educación, Cultura y deporte*, preveuen l'ensenyament del castellà i prou, no pas del català, en els centres que depenen d'aquest organisme.

92 Llengües vehiculars

La llei 2/2006 d'Educació, i en la modificació del 2013, només preveu que el castellà pugui ser la llengua vehicular, i per tant la d'immersió, també si és el cas, arreu de l'Estat. El català només pot ser vehicular i d'immersió si així ho decideixen les comunitats autònomes, mentre sigui pròpia i oficial del territori i amb restriccions clares territorials; la més bàsica és que el castellà també ho pot ser. Al castellà no li calen aquests preceptes. Mentre que no es preveu que el català pugui ser vehicular

fora del domini lingüístic, sí que ho pot ser el castellà. Fins i tot es preveu que l'Administració garanteixi en els territoris que el castellà no és llengua pròpia «una oferta docent sostinguda amb fons públics per tal que el castellà sigui utilitzat com a llengua vehicular en una proporció raonable». No es preveu cap mesura en el sentit contrari per al català. Però el català encara té més restriccions. Mentre els pares, mares i tutors tenen dret que els fills rebin l'ensenyament en castellà on el català és llengua pròpia, aquest dret ni tan sols existeix on el català és llengua pròpia. Al País Valencià, durant el curs 2012-2013, a infantil i a primària, uns 126.000 alumnes que volien fer l'escolarització en català no ho van poder fer. Si analitzem la resta de situacions comparables, com Bèlgica, Finlàndia, Suïssa o Canadà, no hi ha precedents d'aquest tracte de favor d'una de les llengües: en aquest cas el castellà. Els pares d'un sol alumne a Catalunya poden canviar el sistema lingüístic tot imposant un 25% de castellà en el curs corresponent. Està prevista una compensació econòmica per pagar una escola privada per cursar en castellà dins el domini lingüístic català. Tampoc no passa a la inversa, ni allà on el castellà és llengua pròpia ni on el català és llengua pròpia (tot començant pels milers d'alumnes valencians esmentats que demanen l'escolarització en català i no la poden fer). El 2014, el govern de l'Estat va desenvolupar la llei per garantir aquesta compensació econòmica sempre que es vulgui que el castellà sigui llengua vehicular en els territoris on no és llengua pròpia. És el Reial decret 591/2014, pel qual es regulen els procediments administratius relatius al reconeixement de la compensació dels costos d'escolarització que preveu l'apartat 4 de la disposició addicional trenta-vuitena de la Llei Orgànica 2/2006 d'educació. Tot intent d'acostar el català, encara que molt tímidament, al tracte del castellà, sistemàticament l'Estat el bloqueja. Per posar un exemple de la rotunditat de la situació, es pot esmentar el Decret 181/2008 de la Generalitat de Catalunya pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil. La sentència del Tribunal Constitucional espanyol (12 de juny del 2012) va anular articles com el 4.1, que establia que el català era la llengua vehicular a Catalunya, o el 14.3, que donava autonomia pedagògica als centres també en matèria lingüística. Per interpretació constitucional aquests articles sí que es poden aplicar per al castellà allà on és pròpia. Aquesta mateixa sentència afectava la Llei 12/2009 d'educació de Catalunya en conseqüència.

93 Objectius de competències lingüístiques

La Llei Orgànica 2/2006, d'Educació, a l'article 2, només fixa com a objectiu general que tothom sàpiga castellà, no pas que tothom sàpiga català o segons les zones sàpiguen la llengua corresponent del territori. Hi ha una preservació del monolingüisme només per al castellà. Els territoris on el català és llengua pròpia han de garantir plenes competències en castellà per imperatiu de l'Estat, i de manera opcional, si així decideixen les comunitats autònomes, també per al català. L'objectiu bilingüe o multilingüe és exempt en els territoris de parla castellana o que no vulguin reconèixer aquest objectiu per a una altra llengua. Aquest tracte de favor és inèdit en les situacions comparables europees, fins i tot en països com Bolívia, on tothom, els

monolingües castellanoparlants inclosos, estan obligats a aprendre una altra llengua de l'Estat.

94 Universitats públiques d'àmbit estatal

Caldria entendre que les universitats públiques d'àmbit estatal, atès que no tenen un lligam específic a un territori amb una o altra llengua pròpia, actuessin tant en la formació en català i com en castellà. En aquest cas la UNED, la Universitat Nacional d'Educació a Distància, tot i l'autonomia pròpia de les universitats, es decanta clarament per al castellà, amb absència total d'ensenyament en català més enllà de minsos acords amb organismes regionals per a l'ensenyament de la llengua tal com es fa amb altres llengües estrangeres. El castellà és requisit per a les proves d'accés, com la de majors de 25 anys per l'ordre ECD/1719/2004, però el català no compta per a res. Altra vegada l'Estat només vetlla per una llengua i han de ser els organismes regionals els que despleguin propostes paral·leles per garantir l'ensenyament en català a distància. El web i portal de funcionament de la UNED és únicament en castellà i anglès.

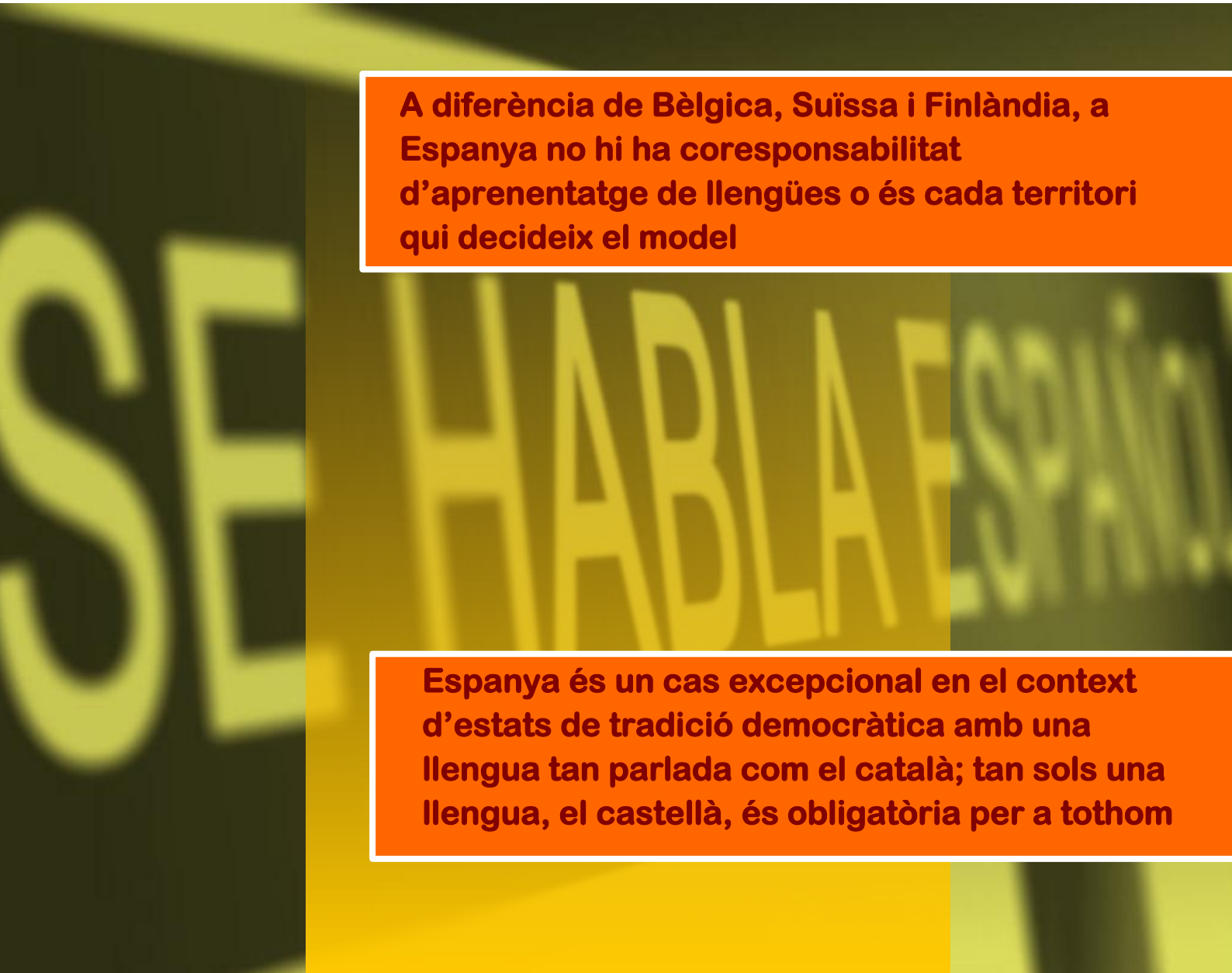

A diferència de Bèlgica, Suïssa i Finlàndia, a Espanya no hi ha coresponsabilitat d'aprenentatge de llengües o és cada territori qui decideix el model

Espanya és un cas excepcional en el context d'estats de tradició democràtica amb una llengua tan parlada com el català; tan sols una llengua, el castellà, és obligatòria per a tothom

95 L'ensenyament a l'exterior de l'Estat

El Govern de l'Estat afavoreix clarament i de manera pràcticament exclusiva el castellà respecte al català en l'ensenyament de llengües a l'exterior. Un dels exponents més clars d'aquesta parcialitat és tota la feina de l'*Instituto Cervantes*, òrgan que representa l'Estat, decantat clarament i de manera pràcticament exclusiva al castellà. Però això va més enllà de l'oferta als estrangers als diversos països que actua; la marginació del català es dóna als plans d'ensenyament de llengües espanyoles per als espanyols que viuen en uns altres països. Un exponent d'aquesta discriminació planificada per al català és el Reial decret 1027/1993, pel qual es regula l'acció educativa a l'exterior. El castellà esdevé l'única llengua prevista i que s'estableix obligatòriament per ensenyar arreu del món. Més enllà del fet que ja reprodueix el sistema discriminatori espanyol intern d'ensenyament pel qual el castellà està blindat i afavorit, estableix també uns objectius clarament menyspreadors amb el català. L'article 3 ja fixa que el castellà és l'única llengua que cal promoure. D'aquí, per l'article 4, es desprèn que només pretén crear vincles entre la llengua castellana i els residents espanyols a l'estranger malgrat que la llengua pròpia sigui la catalana. El capítol III només preveu programes de suport a l'ensenyament del castellà i programes específics d'ensenyament únicament d'aquesta llengua per als fills de residents espanyols. D'altra banda, només ha de promoure, per la disposició addicional sexta, diplomes d'espanyol com a llengua estrangera. Un exemple d'això serien les *Agrupaciones de Lenguas y Cultures Españolas*, que malgrat el plural, ofereixen l'ensenyament només en castellà (o pràcticament) a alumnes d'entre 7 i 17 anys fills de pares espanyols que viuen arreu del món. El català hi és, no solament tractat de manera no equitativa amb el castellà, sinó totalment absent i menyspreat. L'Ordre ECD/686/2014, sobre el currículum d'Educació Primària en l'àmbit de gestió del *Ministerio de Educación, Cultura y deporte* només preveu l'ensenyament del castellà, i no pas del català, en els centres a l'exterior que depenen d'aquest organisme. Val a dir que en tota aquesta política exterior hi ha un incompliment generalitzat dels principis de la Llei 2/2014 d'acció i servei exterior de l'Estat pel qual, a l'article 26, sempre es parla de «promoció i difusió del castellà i les altres llengües espanyoles», no pas de manera preferent per al castellà. La projecció internacional en l'ensenyament de llengües a distància també margina clarament el català. Per exemple, l'Estat no disposa -queda relegat a l'àmbit autonòmic si hi ha voluntat- d'un programa d'aprenentatge del català com a llengua estrangera com sí que existeix per al castellà en el portal *redELE* (*red electrónica de didáctica del español como lengua extranjera*).

96 Les llengües obligatòries, requisits per exercir de mestres i professors

No hi ha tampoc en aquest aspecte un criteri equitatiu pel que fa als coneixements que s'exigeixen per exercir la professió. El castellà és sempre obligatori, blindat per l'Estat, més enllà fins i tot dels llocs on és llengua pròpia, i en canvi el requisit de saber català depèn de la voluntat de les comunitats autònomes i el previ reconeixement de

l'oficialitat i restringit sempre on és llengua pròpia. Una bona mostra d'això són les ordres ECI/3857/2007 i ECI/3854/2007 sobre requisits per a la verificació de títols universitaris oficials, tant per a mestre d'educació primària com per educació infantil respectivament. Aquesta mateixa consideració particular també es dóna al Reial decret 1834/2008, pel qual es defineixen les condicions de formació per a l'exercici de la docència en l'Educació Secundària Obligatòria, al Batxillerat, a la formació professional i als ensenyaments de règim especial i s'estableixen les especialitats dels cossos docents d'ensenyament secundari. Per al castellà preveu la condició per a tot el territori encara que no en sigui pròpia, cosa que no fa amb les altres llengües, que fins i tot no estan previstes on, tot i ser pròpies, no han estat reconegudes oficials per les autonomies corresponents.

97 Les llengües obligatòries per a l'accés a titulacions i beques

Són moltíssimes les disposicions que obliguen sempre únicament al coneixement del castellà per a l'obtenció de beques o per cursar una titulació. Algunes són tan generals com l'accés a la universitat. El Reial decret 412/2014, on s'estableix la norma bàsica dels procediments d'admissió dels ensenyaments universitari de grau, determina que el castellà és l'única llengua requisit i blindada per l'Estat, fins i tot per a les proves a universitats de llocs on el castellà no és la llengua pròpia. Així es determina per a aquells que han de fer la prova: els més grans de 25 anys i els més grans de 45 anys. La llengua castellana és obligatòria a totes les proves. La llengua catalana no es preveu fora del domini lingüístic i ni tan sols on és pròpia. En aquests territoris és permesa la prova però no blindada per l'Estat. La llengua catalana podrà ser una prova més si ho determina la comunitat i sempre que abans hagi estat reconeguda oficial. L'obligació del castellà és molt comuna per a l'accés d'altres ensenyaments. Per posar un exemple recent, el Reial decret 639/2014 obliga un nivell mínim de coneixement del castellà per a estrangers per accedir a proves de formació sanitària de manera especialitzada. No hi ha cap previsió d'això, en aquests casos, per al català.

5.7 La justícia

98 Els requisits lingüístics del personal de justícia

Jutges, magistrats, fiscals, secretaris judicials i personal funcionari de l'Estat estan obligats a saber castellà però no pas català. El català, tal com estableix la Llei 6/1985 del poder judicial o el Reglament 2/2011 de la carrera judicial, només pot ser un mèrit i prou per tenir en compte, no pas un requisit, i sempre restringit al territori on és llengua pròpia i reconeguda oficial. En alguns casos, com el del personal funcionari al servei de l'Administració de justícia (article 483 de la Llei 6/1981) s'insisteix que el català en cap cas pot ser eliminatori, sinó que sempre opcional. El Reial decret 1451/2005 sobre provisió de places del personal funcionari al servei de l'Administració de justícia també restringeix a mèrit el coneixement del català fins i tot on és pròpia, mentre que el castellà és un requisit. Així mateix passa en el cos de secretaris judicials pel Reial decret 1608/2005 o en el cos de metges forenses pel Reial decret 296/1996. També, per als fiscals el català només pot ser un mèrit i només on té caràcter oficial (Llei 50/1981, de l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal). En el Reial decret 634/2014 de substitucions de la carrera fiscal, a l'article 13, també s'insisteix en el caràcter restrictiu del mèrit que només és vàlid on el català és reconegut oficial. Les diverses disposicions estatals insisteixen en el caràcter obligatori per al castellà i l'optatiu, màxim com a mèrit, per al català, en allò que depèn de l'administració general de l'Estat, encara que la feina s'exerceixi on el català és propi i oficial. L'Article 102 de l'Estatut de Catalunya preveia que el català fos tan obligatori de conèixer com el castellà per exercir a Catalunya, però la sentència del Tribunal Constitucional ho va reinterpretar de manera que l'aplicació era subjecta a la modificació de la Llei del Poder Judicial. Aquesta llei es va modificar posteriorment diverses vegades però mai amb la intenció d'adaptar-se a l'Estatut. D'altra banda, els coneixements de català que es comptabilitzen com a mèrit sovint no garanteixen un coneixement adequat per a la feina que es desenvolupa (amb validesa de certificats de nivell molt per sota de la responsabilitat d'usos). El Parlament de Catalunya ha presentat nombroses proposicions al Govern espanyol per equiparar en l'àmbit de Catalunya els requisits del català i del castellà, però no han estat mai ateses. El castellà és també l'única llengua requisit que se suposa per a l'obtenció dels títols professionals d'advocat i de procurador de tribunals per actuar arreu del territori espanyol (així se sobreentén i s'interpreta per la Llei 30/2006 i pel Reial decret 775/2011). En canvi, el català no és requisit, ni per exercir ni d'opció en els mecanisme per a l'obtenció del títol.

99 La llengua dels procediments judicials

Sobre els processos judicials, la Llei orgànica 6/1985 (i amb posteriors modificacions) del Poder Judicial fa un tractament diferenciat amb el català com així també es fa en l'àmbit del règim jurídic de les administracions. Estableix per defecte que la llengua de

les actuacions judicials sigui el castellà; per a tot el territori i més enllà d'on el castellà és llengua pròpia. Cal que la facin servir els jutges, els magistrats, els fiscals, els secretaris i la resta de funcionaris de jutjats i tribunals (article 231). El català no és llengua per defecte, només permesa sempre que es restringeixi on és llengua pròpia i reconeguda oficial. Si es fa servir el català, així mateix es procedirà d'ofici a la traducció quan tingui efecte fora de la jurisdicció dels òrgans judicials d'una comunitat autònoma amb una altra llengua. Això afecta el català i prou. El castellà no cal que sigui traduït quan s'adreça a una comunitat autònoma amb una altra llengua pròpia. Així mateix, més enllà d'aquest cas, si així ho estableixen les lleis o una part al·lega indefensió, caldrà traduir-ho també al castellà. La Llei 1/2000, de 7 de gener d'enjudiciament civil també insisteix en el caràcter preeminent del castellà respecte al català en les actuacions dels jutges, dels magistrats, dels fiscals, dels secretaris judicials i dels altres funcionaris de jutjats i tribunals (article 142). En general, a Espanya, i en referència a la resta de casos comparables de països multilingües semblants, no són els ciutadans qui escullen la llengua d'entre les llengües pròpies de l'estat i el jutge s'hi ha d'emmotllar, sinó que és el jutge que escull la llengua, però atès que la llei determina que aquesta per defecte és el castellà, la preeminent és el castellà.

100 Els drets del ciutadà per adreçar-se a la justícia

El ciutadà, si s'expressa en castellà, no té cap restricció i gaudeix de tots els drets i possibilitats arreu del territori espanyol. En canvi el català sí que està clarament restringit. Més enllà de les excepcions del dret de defensa de l'acusat on el català és tractat com qualsevol altra llengua del món, la llengua catalana només es pot fer servir on és llengua pròpia i amb caràcter oficial. Les al·legacions, orals o escrites, en llengua catalana només es poden fer davant dels òrgans judicials radicats a la comunitat autònoma, no davant dels òrgans centrals que representen tot l'Estat. Però a més té altres restriccions. No té cap garantia, ni tan sols en aquests llocs, que la transcripció de les declaracions dels testimonis o dels acusats es facin en català, malgrat que hagin estat fetes en aquesta llengua. En canvi, en castellà sí que en té garanties. Tampoc ni acusats, ni missers, ni testimonis no tenen dret a expressar-se en català directament al jutge sense intèrpret, és a dir, el ciutadà o l'advocat no gaudeixen del dret a ser entesos directament pels jutges o funcionaris en català. En castellà sí que es pot fer. La legislació bàsica de la Llei d'enjudiciament criminal, del 1882 i modificada unes quantes vegades, fa totes les suposicions d'acord amb el castellà, no pas amb el català, suposant que per defecte el procés es farà en castellà. En aquest punt els articles 440, 441 o 442 són clarament afavoridors del castellà de manera que només suposa que els imputats o testimonis no puguin entendre el castellà. El dret d'ús del català aparentment quedà reduït al no coneixement del castellà amb el mateix tracte que qualsevol altra llengua no espanyola.

101 La llengua de la justícia en les institucions centrals i superiors

Atès que el castellà es defineix com la llengua de la justícia per la Llei orgànica 6/1985 del Poder Judicial, és l'única llengua de funcionament dels òrgans centrals de justícia. Requereixen traduccions al castellà quan venen documents d'altres autonomies que poden (el català sempre és optatiu) fer servir el català. En canvi els documents en castellà no requereixen traducció al català quan surten de l'autonomia cap a les institucions centrals de justícia. Institucions emblemàtiques com el Tribunal Suprem, el Consell General del Poder Judicial o l'Audiència Nacional funcionen només en castellà, incloses les sentències. En la política comparada aquestes institucions haurien de ser neutres amb la llengua i fer sentències en diverses llengües d'acord, per exemple, amb les parts afectades. Però en aquest cas no hi ha una adequació a la llengua, sinó que les parts cal que adrecin sempre una versió en castellà i les sentències són sempre en castellà. Aquestes institucions no tenen ni tan sols un nom oficial també en català o el web amb l'opció real en català. En el cas dels tribunals regionals ubicats en indrets de llengua pròpia catalana les sentències també són majoritàriament en castellà. Aquest seria el cas del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

102 Els requeriments de traducció per part dels jutges

La primacia del castellà queda reforçada per la facultat de tria lingüística del personal judicial. El jutge sempre pot demanar la traducció d'un document, encara que sigui l'administració de justícia que ho faci, al castellà. En canvi si l'original és en castellà no pot demanar la traducció al català. Això sí que es podia fer fins a l'any 1994 dins de les comunitats autònomes de llengua pròpia catalana i amb caràcter oficial; però la reforma de Poder Judicial (Llei orgànica 16/1994) va consolidar el privilegi únicament per al castellà extensiu arreu del territori.

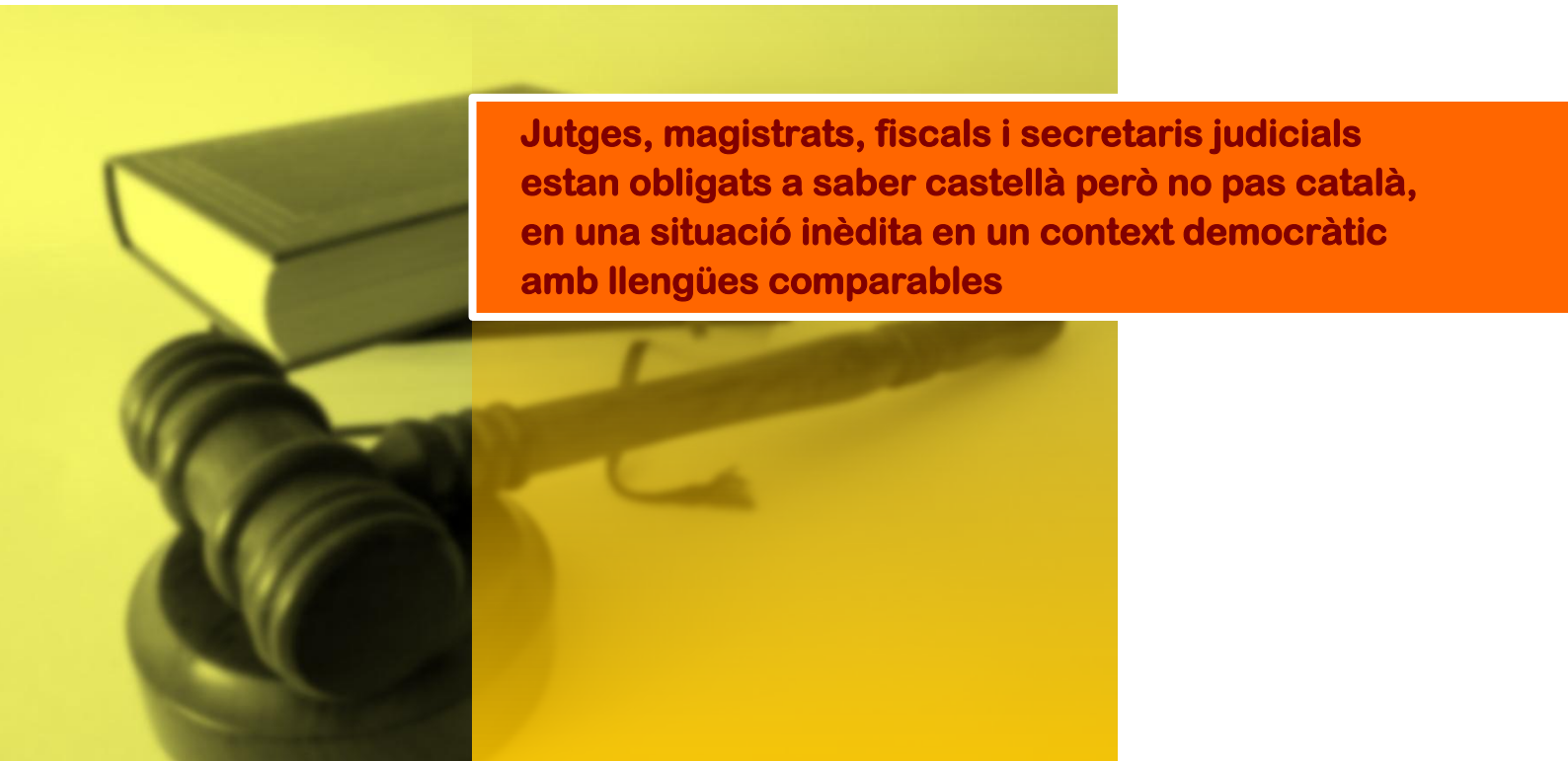

Jutges, magistrats, fiscals i secretaris judicials estan obligats a saber castellà però no pas català, en una situació inèdita en un context democràtic amb llengües comparables

103 Jurament de càrrecs

El castellà és l'única llengua prevista en el jurament dels càrrecs de president de l'Audiència Nacional, dels Tribunals Superiors de Justícia, de Sala, d'Audiències Provincials i de magistrats de Tribunals i d'Audiències. Només permet l'ús del català davant la Sala de Govern dels Tribunals Superiors de Justícia on és reconegut oficial (acord de 23 de novembre de 2005 i posteriors modificacions sobre el Reglament 2/2005 d'honors, tractaments i protocol en els actes judicials solemnes). El Reial Decret 1451/2005 sobre provisió de places del personal funcionari al servei de l'Administració de justícia també restringeix l'opció de fer el jurament de presa de possessió en català només on és llengua pròpia amb «caràcter oficial». El jurament en castellà es pot fer arreu i, de fet, és la fórmula per defecte i l'única permesa en els òrgans representatius de tot l'Estat.

104 Tribunal Constitucional

Tot i que és el principal òrgan de representació dels drets fonamentals dels ciutadans funciona exclusivament en castellà. La Llei orgànica 2/1979 del Tribunal Constitucional ja remet (article 8) a les altres lleis judicials sobre la llengua, lleis que estableixen ara com ara un privilegi per al castellà. A la pràctica l'ús del català és absent malgrat els centenars i centenars de sentències fetes (totes en castellà). Les sentències no s'adapten a la llengua de qui les presenta, entre més coses perquè cal presentar-les en castellà. Però encara sabent-ho o havent-hi una doble versió optativa en català, la resposta es decanta sempre pel castellà. Fins i tot les notes de premsa elaborades pel Tribunal Constitucional són només en castellà. El català no és ni tan sols present en el web d'aquesta institució (però sí l'opció en anglès i francès).

105 La llengua de la justícia militar

El castellà és l'única llengua, i per a tot el territori, de la justícia militar. Així s'estableix a l'article 71 de la Llei Orgànica 2/1989 del procediment militar. Els membres dels òrgans judicials militars i els de la fiscalia només poden fer servir el castellà. Així mateix també el castellà és la llengua clarament beneficiada en les actuacions de les parts, representants, pèrits o testimonis. Mentre que el castellà el poden fer servir arreu, encara que no en sigui llengua pròpia, el català està restringit allà on és propi i té caràcter oficial. A més, tota la documentació presentada en català cal que es tradueixi al castellà, encara que el judici es porti a terme on el català és llengua pròpia. El castellà no té aquesta obligació. Fora del territori on el català és llengua pròpia i oficial els documents en català no tenen cap validesa, tanmateix, el castellà la té arreu d'Espanya.

106 L'escola judicial

No és possible fer la formació en català, ni tan sols a Barcelona on hi ha una de les seus de l'escola judicial amb la formació bàsica. No hi ha dues línies, una en castellà i l'altra en català, ni a Madrid ni a Barcelona. Ni tampoc no hi ha una formació mixta en diverses llengües o territorialitzada. Sigui on sigui la formació, tot l'ensenyament bàsic és exclusivament en castellà. El català només és una opció fora de les assignatures obligatòries. A més, com ha passat en la darrera fornada (tardor 2014), es dóna per fet el supòsit de segregació lingüística per al català (mai per al castellà) bo i distingint els coneixements dels alumnes segons català i valencià (aquest tracte s'ha donat també en el temari de les assignatures opcionals). Mentre que el castellà és una obligació i llengua d'estat, el català només és un fet per promoure i d'àmbit autonòmic restringit tal com estableix el Reglament 2/1995 de l'Escola judicial. El nom oficial, *Escuela Judicial Española*, també és en castellà i prou.

107 La disposició de documents i textos legals per al funcionament de la justícia

La legislació estatal, comunitària i internacional publicada o ratificada per l'estat espanyol abans de l'any 1998 no existeix en català. La posterior només existeix una petita part. Tampoc no hi ha versions consolidades en versió catalana. Les que hi ha poden trigar mesos a aparèixer. Les que hi són tampoc no tenen validesa oficial. Més enllà d'això, moltes de les publicacions i documents de referència que produeix l'Estat no són en català. Això origina un gran greuge entre totes dues llengües i posa traves al funcionament del català per part de jutges, fiscals, advocats i lletrats en general. Mentre que el castellà té la pràctica garantida de l'Estat en l'edició de materials i la llei que en garanteix tota la legislació, el català no té res d'això.

108 Els acords i relacions judicials en el marc internacional

El castellà actua d'única llengua representativa i vàlida de l'Estat en les relacions judicials, en la transmissió de documents o d'informació o un altre tipus de processos judicials en el marc internacional de representació de l'Estat. En cap cas es té en compte el català ni d'opció per trametre informació o per a les relacions. Per posar un exemple; la Llei 23/2014 de reconeixement mutu de resolucions penals a la Unió Europea ignora el català i no en permet l'ús en cap cas. Els models de formularis i certificats que s'adrecen a Espanya cal fer-los en castellà. A l'article 17 arriba a dir que quan el certificat d'un altre país no vingui en castellà «se devolverá inmediatamente» a l'autoritat judicial de l'Estat emissor perquè el tradueixi, llevat que hi hagi un conveni signat que pugui acceptar una altra llengua. Aquest seria el cas del conveni entre Espanya i Portugal del 19 de novembre del 1997, pel qual el portuguès pot ser acceptat en la documentació rebuda en matèria penal i civil internacional. Això vol dir que l'administració de justícia espanyola pot estar obligada a acceptar un document en portuguès però per llei rebutjar-ne un de català. Per posar un altre exemple, el Reial

decret 936/2001 sobre l'exercici d'advocat a Espanya amb títol professional d'un estat de la Unió Europea, obliga a presentar tota la documentació en castellà. No s'admet en cap cas en català. Més enllà de la Unió Europea els acords amb altres països també només preveuen amb Espanya l'obligació de presentació i funcionament en castellà. Això passa en tots els acords. Per posar un exemple recent, en el cas dels acords amb la Xina i Hong Kong, signats el 15 de novembre de 2012 per al trasllat de persones condemnades o en assistència judicial en matèria penal, Espanya només admet les actuacions, sol·licituds d'assistència o documents tramesos en castellà des de la Xina i Hong Kong, no pas en català ni en cap altra llengua.

Tot i que el Tribunal Constitucional és el principal òrgan de representació dels drets fonamentals dels ciutadans funciona exclusivament en castellà

5.8 Els mitjans de comunicació

109 Els mitjans públics de ràdio i televisió per a tot l'Estat

El mitjà públic de televisió per a tot l'Estat (la *Corporación de Radio y Televisión Española, S. A*) emet en castellà per a tot el territori mentre que el català és marginal i restringit a les desconnexions territorials. Hi ha, doncs, un desequilibri clar entre castellà i català, el primer per defecte i d'àmbit general i el segon en les restriccions territorials que a la pràctica només es donen molt parcialment. Les hores de català a la televisió per a tot l'Estat són de 0 hores al dia, mentre que la desconnexió per a Catalunya és de mitjana d'1 hora al dia (dades extretes de l'informe de la Generalitat de Catalunya d'octubre del 2013 per al Consell d'Europa). Tot i que el català és totalment absent als territoris de llengua pròpia castellana, el castellà assoleix en els casos més desfavorables un 95% del temps on el català és llengua pròpia. Tampoc no hi ha una compensació bo i delegant aquesta responsabilitat a les televisions autonòmiques del territori de parla catalana de manera que la difusió dels canals públics autonòmics en català fets en una part del territori estigui garantida a tot el territori espanyol. Fins i tot hi ha restriccions dins del territori de parla catalana, de manera que, per exemple, TV3 no es rep al País Valencià ni IB3 a Catalunya. El 2011 es van recollir 651.650 signatures de les 500.000 necessàries per a una ILP anomenada 'Televisió sense fronteres' que exigís al govern espanyol de complir allò que va signar a la Carta europea de les llengües regionals i minoritàries per tal que tots els territoris de parla catalana rebessin els mitjans en català. El Congrés dels Diputats va rebutjar la iniciativa i va decidir incomplir allò signat al Consell d'Europa. Quan la societat civil ha posat antenes per facilitar el compliment de la Carta (com va fer Acció Cultural del País Valencià), els han multat les instàncies governamentals, en aquest cas la Generalitat Valenciana del PP. Aquest estament va modificar la legislació per aplicar les multes i forçar el tancament perquè la vigent no ho preveia (llei 16/2010). Tampoc no hi ha una compensació clara d'exclusivitat o econòmica amb les televisions públiques autonòmiques de parla catalana en tant que no hi ha una responsabilitat real sobre la televisió estatal pública (els pressupostos de la televisió pública estatal no es distribueixen entre la castellana i les autonòmiques en català o les altres llengües espanyoles); tot al contrari, l'oferta de castellà també és ben present en unes altres televisions autonòmiques. Aquesta tendència es repeteix en les ràdios públiques d'àmbit estatal com ara Radio Nacional, Radio Clásica, Radio 3 o Radio 5. Només Ràdio 4 emet en català. Per descomptat, aquest criteri desigual es manté també a favor del castellà als webs corresponents, serveis a la carta, Internet, TVE Internacional i Radio Exterior de España. Per bé que la Llei de 7/2010 general de la comunicació audiovisual preveu uns criteris de pluralitat lingüística, no s'han aplicat mai. Així, l'article 4.2 preveu la promoció i coneixement de totes les llengües oficials dins l'Estat. L'article 5 es dedica al dret a la diversitat cultural i lingüística i a l'article 1 hi diu: «Totes les persones tenen el dret que la comunicació audiovisual inclogui una programació en

obert que reflecteixi la diversitat cultural i lingüística dels ciutadans». També la Constitució insisteix en això a l'article 20.3:. «La llei regularà l'organització i el control parlamentari dels mitjans de comunicació social que depenguin de l'Estat o de qualsevol entitat pública i garantirà l'accés a aquests mitjans dels grups socials i polítics significatius, respectant el pluralisme de la societat i de les diferents llengües d'Espanya». Així mateix, la Llei 17/2006 de la ràdio i televisió de titularitat estatal, com ja esmentem a l'apartat de projecció internacional d'Espanya, a l'article 3 preveu la «projecció cap a l'exterior de les llengües i cultures espanyoles» sense cap esment per afavorir-ne una concreta. A la pràctica la política de discriminació positiva i gairebé absoluta amb el castellà és omnipresent en la televisió pública estatal espanyola. Tampoc no es compleix l'article 11 del Mandat-marc a la *Corporación RTVE* previst a l'article 4 de la Llei 17/2006: «Els continguts de RTVE reflectiran la pluralitat social, cultural i lingüística que defineix la societat espanyola» ni que no es podran discriminar els espanyols per motius de llengua, símbols o per pertànyer a un dels pobles integrants d'Espanya. De tota manera, aquests articles no es compleixen ni tan sols en la resta d'articles d'aquesta disposició. Així, mentre que les emissions en castellà es preveuen per a tot el territori espanyol, encara que no sigui llengua pròpia, el català resta restringit només per als continguts territorialitzats. Preveu subtítols en castellà quan l'expressió oral sigui en català per a tot el territori, però no preveu en el mateix sentit subtítols en català quan s'expressin en castellà. Estableix que la promoció i difusió nacional i internacional del castellà sigui objecte essencial de la *Corporación RTVE*, mentre que per al català només preveu el suport quan la tecnologia ho permeti com a difusió simultània en diverses llengües. En l'oferta de TDT i en serveis en línia estableix que els llargmetratges siguin tots en castellà. Han de ser en les altres llengües com el català només quan les versions estiguin disponibles i sigui tècnicament possible (no parla de les versions que no són disponibles en castellà).

110 Els mitjans públics de ràdio i televisió en el domini lingüístic

Mentre que la recepció del castellà es garanteix arreu del territori on és llengua pròpia (també on no ho és) no passa el mateix per al català. El novembre del 2013 el govern valencià va anunciar el tancament de l'ens de comunicació públic valencià. Amb l'afegit de la prohibició de la recepció de la ràdio i televisió de Catalunya, ara com ara no hi ha cap canal públic general que hi emeti en català (i els locals no arriben al 25%), mentre que la recepció dels ens públics estatals en castellà no han tingut cap problema d'emissió i els canals privats de concessió per a tot el País Valencià són exclusivament en castellà. Almenys hi ha 36 canals de televisió estatals i autonòmics en castellà i cap en la llengua pròpia. La presència desequilibrada entre castellà i català també és ben palesa en la resta de comunitats autònomes on el català és llengua pròpia, fins i tot a Catalunya, però en uns altres casos també s'ha anat més enllà. El Consell de Mallorca, institució pública insular de Mallorca, va decidir clausurar Ona Mallorca, la primera ràdio de les Illes Balears que emetia 24 hores del dia en català. Això no ha passat a la inversa, en cap comunitat autònoma de parla castellana, on la penetració del català és nul·la i la presència pública i privada del castellà està garantida.

111 Els mitjans privats de televisió per a tot el territori

L'Estat no fixa cap criteri en la concessió dels canals d'àmbit general perquè representin les diverses llengües. S'han aprovat concursos en què tots els canals es presentaven majoritàriament en castellà, sense exigir percentatges equitatius o segons la població. La desproporció és total, àdhuc en les emissions on el català és llengua pròpia, sempre i pràcticament de manera exclusiva, a favor del castellà. A la pràctica aquests canals tenen concessió més enllà d'on el castellà és llengua pròpia, però no passa mai el mateix per al català. Tot plegat contradiu també els articles 4 i 5 de la Llei de 7/2010 general de la comunicació audiovisual. Des d'un bon començament han afavorit i permès que els canals privats com Tele 5, La Cuatro, La Sexta, Antena 3... es decantessin gairebé de manera exclusiva cap al castellà. Això comporta que les televisions privades espanyoles són comparativament les més monolingües d'Europa tal com assenyalava la Plataforma per la Llengua en un estudi (*Estudi sobre els usos lingüístics a les televisions privades* 2010). Tampoc no hi ha hagut exigències en les televisions de pagament per fer un tracte lingüístic equitatiu.

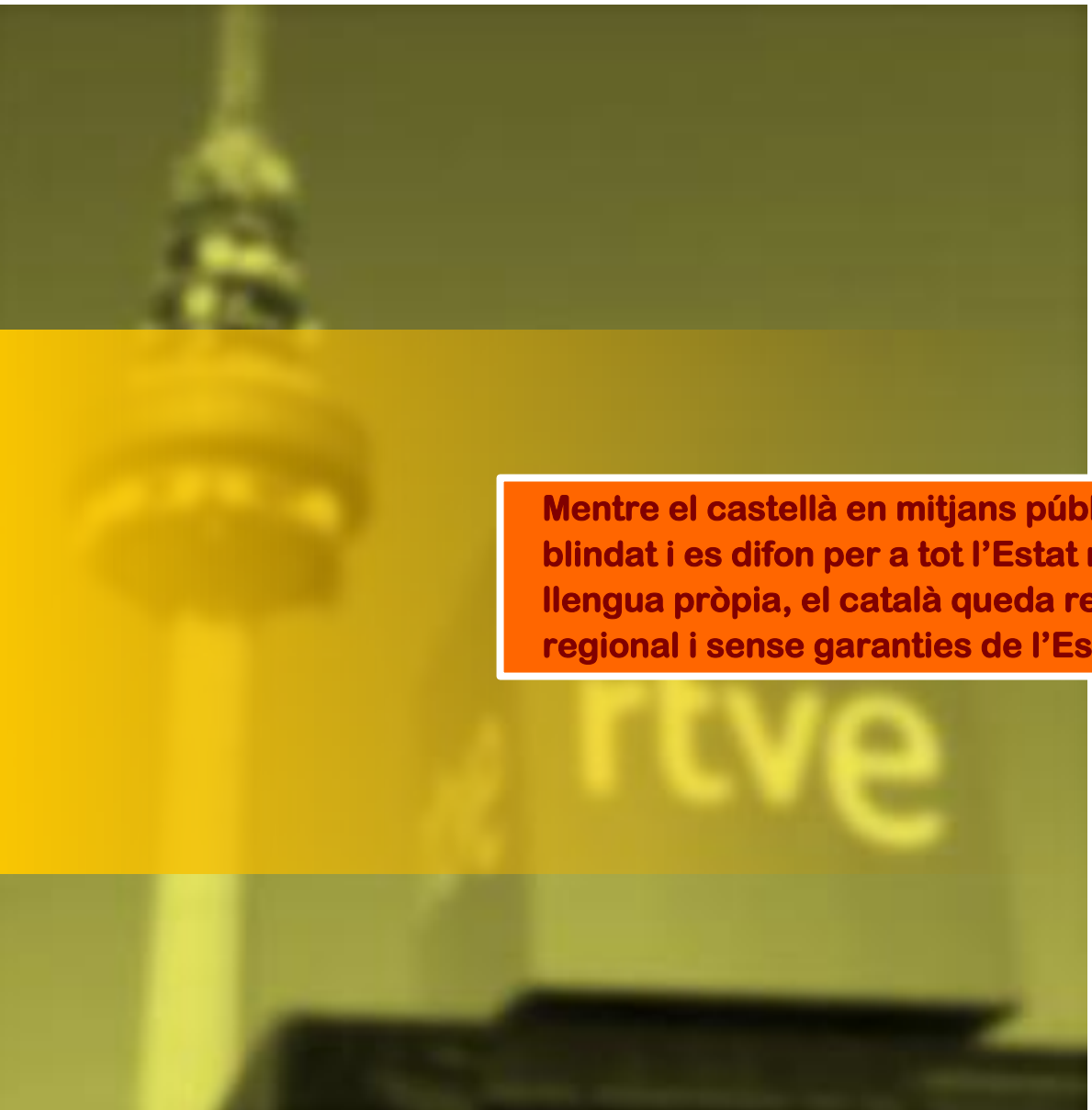

Mentre el castellà en mitjans públics i privats està blindat i es difon per a tot l'Estat més enllà d'on és llengua pròpia, el català queda restringit a l'àmbit regional i sense garanties de l'Estat

5.9 Empresa i consum

112 Obligacions lingüístiques a les empreses

Segons l'informe *Les disposicions legals que obliguen les empreses catalanes a l'ús del català o del castellà* elaborat per la Plataforma per la Llengua el desembre del 2014, hi ha 340 disposicions vigents a Catalunya que obliguen les empreses a fer servir el castellà en tota mena d'àmbits, especialment en la relació amb el consumidor. Segons un altre informe realitzat per la Plataforma per la llengua, només el 2014 es van dictar 32 disposicions noves impositives del castellà. Aquestes obligacions afecten l'atenció oral i escrita, els requeriments per exercir algunes feines, la informació diversa adreçada als usuaris, l'etiquetatge, la retolació, la documentació, les sol·licituds i tràmits, els títols professionals, la certificació de productes, la megafonia, l'obligació de conèixer o d'utilitzar el castellà, factures, contractes, garanties, l'elaboració de plans d'emergència, proves avaluadores, relacions de consum i més relacions de les empreses amb l'administració. Aquestes obligacions augmenten en unes altres autonomies com el País Valencià, l'Aragó i les Illes Balears, sempre a favor del castellà, arran justament dels requisits afegits que imposen els respectius governs autonòmics. En la majoria de casos no complir la normativa significa una infracció amb sanció. Per contra, no hi ha ni una sola disposició que obligui les empreses a fer servir el català en l'àmbit on el castellà és llengua pròpia. Però, fins i tot a Catalunya, les obligacions per emprar el català són testimonials respecte al castellà; amb 24 disposicions legals vigents que corresponen tot just a un 7% del total per al castellà. La pressió lingüística legal que parteixen les empreses per utilitzar el castellà, no duplica, ni triplica, ni quadruplica la que reben per fer servir el català a Catalunya, sinó que la supera més de 14 vegades en el lloc on el català està més afavorit. A més, lleis catalanes com el Codi de consum estan pendents de sentència al Tribunal Constitucional per motius lingüístics i s'han reinterpretat a la baixa arran de la sentència d'aquest tribunal contra l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Així doncs, la diferència real en l'aplicació pràctica de la normativa entre el grau impositiu entre castellà i català encara és més gran.

113 Etiquetatge i instruccions de productes

El govern i el parlament espanyol han aprovat centenars de disposicions que obliguen a etiquetar, fer les instruccions i manuals d'ús i l'embalatge dels productes com a mínim en castellà. Aquestes normatives inclouen sancions i retirada de productes i afecten tot el territori estatal, més enllà d'on el castellà és llengua pròpia, amb una actitud inèdita en l'àmbit europeu per a un estat amb llengües de les característiques del català. Segons l'informe elaborat per la Plataforma per la Llengua, a 31 de desembre del 2014 hi havia 161 disposicions que obligaven les empreses a etiquetar i fer les instruccions dels productes en castellà. En el sentit contrari l'Estat no ha fet ni una sola disposició en el mateix sentit que obligui les empreses a etiquetar i fer les

instruccions dels productes en català. Pel que fa a les normatives impositives del castellà en aquest camp n'hi ha de molt generalistes i d'altres més específiques que afecten productes alimentaris, productes industrials, productes farmacèutics, joguines, verdura, fruita, tabac, bolets, fertilitzants, plaguicides, explosius, productes tòxics i perillosos, productes pirotècnics, electrodomèstics, pinso animal, detergents i productes de neteja, additius alimentaris, cosmètics, calçat, plantes de viver, productes tèxtils, medicaments homeopàtics, productes de règim, productes amb enzims i microorganismes, caramels, llepolies diverses, begudes refrescants, aliments dietètics, ultracongelats, joies i objectes amb materials preciosos, orxata, cafè, xocolata, productes de pastisseria industrials, productes de viatge, marroquineria, guants, patates fregides i aperitius, lents de contacte, cuir, conserves… Es pot dir que la majoria de productes de venda al consumidor estan sotmesos a les obligacions d'ús del castellà. Entre aquestes disposicions n'hi ha de tant significatives com el Reial decret 1468/1988, pel qual s'aprova el Reglament d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes industrials destinats a la venda directa als consumidors i usuaris; el Reial decret 1334/1999, pel qual s'aprova la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris; la Llei 29/2006 de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris, i el Reial decret 1801/2003 sobre seguretat general dels productes. Darrerament les obligacions han estat més incisives. Per exemple, el Reial decret 1205/2011 sobre la seguretat a les joguines inclou fins a 5 articles diferents impositius del castellà en la informació i comercialització dels productes. El Reial decret 563/2010, sobre productes pirotècnics té fins a 8 articles amb imposicions del castellà, fet inèdit en una llei que a primer cop d'ull no és específicament lingüística. En aplicació d'aquestes lleis, els organismes de consum de la Generalitat de Catalunya s'han vist obligats a posar sancions i retirar productes per no estar etiquetats en castellà. Només l'any 2009, l'Agència Catalana de Consum va posar 94 sancions a productes que no estaven etiquetats en castellà. A la resta d'autonomies aquesta activitat ha estat fins i tot més severa. Més enllà de la normativa sectorial, el Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris va incorporar a partir del 2007 (i també en les reformes posteriors), l'obligació d'etiquetar en castellà. Aquest Reial decret derogava l'anterior llei estatal dels consumidors de l'any 1984, que fins llavors només deia que calia aplicar les lleis d'etiquetatge estatals, però no especificava directament l'obligació. Segons l'article 18 de la llei espanyola actual de consum: «Sense perjudici de les excepcions previstes legalment o per reglament, les indicacions obligatòries de l'etiquetatge i presentació dels béns o serveis comercialitzats a Espanya han de figurar, almenys, en castellà, llengua espanyola oficial de l'Estat». A la pràctica hi ha productes que estan obligats a etiquetar en castellà per més de cinc normatives a la vegada. La responsabilitat doncs per fer obligatori el català no ha estat assumida per l'Estat i ni tan sols per les autonomies on és llengua pròpia. Les lleis de consum d'autonomies com Cantàbria, Madrid, Castella-Lleó, Astúries, Canàries i Extremadura insisteixen en el caràcter obligatori de l'etiquetatge en castellà, però també ho van desenvolupar autonomies com Aragó i les Illes Balears. En el cas de Catalunya hi ha dues lleis que obliguen a fer l'etiquetatge en català: la llei de política lingüística del 1998, però només per a

productes catalans amb denominacions d'origen, i el Codi de consum del 2010 per a productes generalistes. El primer cas no s'ha aplicat mai i el segon tampoc; amb l'afegit que la normativa impulsada per l'Estat espanyol a la Unió Europea impedeix a la pràctica l'aplicació real d'aquesta llei. Així, el govern espanyol no solament obliga una de les llengües, sinó que ho fa fora del territori on és pròpia i fins i tot posa traves que uns altres puguin determinar localment la mateixa obligació. D'altra banda, les obligacions d'ús del castellà no solament tenen en compte productes destinats al consumidor, sinó també entre empreses i indústria. Per posar un exemple, el Reial decret 1644/2008 sobre maquinària de tot tipus, obliga les empreses a fer totes les instruccions, advertències i manuals d'ús en castellà. Si se sol·licita (article 1.7), s'acompanyarà de versions en altres llengües d'entre les oficials de la Unió Europea, de manera que el català ni tan sols pot ser sol·licitat. Un altre aspecte que cal destacar és que aquestes més de 100 disposicions impositives del castellà preveuen sancions i infraccions. La mateixa llei de consum espanyola (Reial decret legislatiu 1/2007) preveu per no etiquetar en castellà (i atenent diverses circumstàncies) multes que poden anar des de poc més de 15.000 euros a més de 600.000. Per posar un altre exemple, la llei 8/2010, sobre règim sancionador sobre embalatge i etiquetatge de mescles químiques preveu una sanció entre 6.001 i 85.000 euro per «no presentar l'etiqueta escrita, almenys en castellà» (article 6), i d'entre 85.001 i 1.200.000 euros per «no facilitar la fitxa de dades de seguretat, almenys en castellà» (article 5). En aquest cas, més enllà de la multa i la prohibició de distribució del producte addicionalment es farà una «clausura temporal, total o parcial de les instal·lacions, per un termini màxim de cinc anys». En el cas del català, el Codi de consum preveu multes d'entre 10.000 i en els casos molt greus reiterats fins a 100.000, però no se n'ha aplicat cap per no haver etiquetat en català i, com hem explicat, és difícil que es pugui portar a terme, ateses les traves que posa el govern espanyol, tant a la Unió Europea com al Tribunal Constitucional.

El 2014 hi havia 340 disposicions estatals vigents a Catalunya que obligaven les empreses a fer servir el castellà, de les quals 32 es van aprovar el 2014
No n'hi havia cap d'estatal que afavorís el català respecte al castellà

114 Documentació diversa i sol·licituds de les empreses adreçades a l'administració

Hi ha centenars de disposicions que obliguen les empreses a presentar en castellà, o com a mínim en castellà, la documentació de tota mena per distribuir un producte, desenvolupar una activitat o altres tràmits diversos amb l'administració o entre empreses. Pràcticament tot allò que té relació amb organismes de l'Estat, cal fer-ho en castellà. Aquesta obligació no existeix per al català, ni tan sols si la seu social de l'empresa correspon al domini lingüístic català. Tampoc no hi ha opció de tria entre català i castellà. Això inclou sol·licituds per a la comercialització i venda de tota mena de productes o permisos d'activitat, des d'assegurances, finances, productes de tota mena, activitats empresarials, controls metrològics, transport d'animals i plantes, exportació i importació, permisos per distribuir un producte o un bé, registres estatals... Per anomenar-ne alguns podem citar la Resolució del 9 de febrer de 1996 d'autoritzacions de transport per carretera, el Reial decret llei 8/1998 sobre propietat industrial, el Reial decret 2111/1998 d'accés a les infraestructures ferroviàries, el Reial decret 1890/2000 del reglament de conformitat d'aparells de telecomunicacions, el Reial decret 1054/2002 de registre, autorització i comercialització de biocides, la Llei 43/2002 de sanitat vegetal, la Llei 35/2003, d'institucions d'inversió col·lectiva, el Reial decret 6/2004 de la Llei d'assegurances privades, l'Ordre APU/999/2005 del registre voluntari de licitadors del Ministeri d'administracions públiques, el Reial decret 1085/2005 de normes zoosanitàries, el Reial decret 1310/2005 de mercat de valors, el Reial decret 65/2006 d'importació i exportació de mostres biològiques, el Reial decret 1185/2006 del reglament de radiocomunicacions marítimes, el Reial decret 1580/2006 de compatibilitat electromagnètica dels equips elèctrics i electrònics, el Reial decret 1031/2007 sobre el protocol de Kyoto, el Reial decret 1109/2007 de subcontractació al sector de la construcció, el Reial decret 1392/2007 de requisits per a l'acreditació de companyies aèries de tercers països, el Reial 1516/2007 de règim jurídic de cabotatge marítim i navegació d'interès públic, el Reial decret 261/2008 del reglament de defensa de la competència, l'Ordre PRE/2986/2008 sobre finançament d'operacions de crèdit, la resolució de 5 de gener de 2009 sobre embarcacions de lleure, la resolució de 24 de març de 2009 de normes per a projectes de cooperació, l'Ordre CUL/862/2009, de la línia de finançament "ICO-Industrias Culturales", el Reial decret 98/2009 del reglament d'inspecció aeronàutica... Per als procediments concursals o fallida d'empreses, per bé que es preveu que es pugui presentar documentació en català, sempre està restringit on és llengua pròpia i oficial, mentre que el castellà s'admet arreu a més de ser l'única prevista i que es pot requerir quan es demanen traduccions (Llei 22/2003 concursal).

115 Certificats de comercialització de béns i productes

En tots els casos sempre la llengua privilegiada i exigida per aquests tipus de certificats és el castellà, mai el català. Aquesta exigència per al castellà afecta tot el territori espanyol fins i tot allà on el castellà no és llengua pròpia. En algun cas excepcional

s'admeten com a vàlides llengües oficials de la Unió Europea o, com el cas de la Resolució de 18 de juny de 2004 sobre el format dels certificats d'aeronavegabilitat normals i per a l'exportació, el castellà i l'anglès. En tot cas no hi ha cap cas previst en la legislació de l'Estat per fer-ho en català i no és mai obligatori com sí que ho és el castellà. De reials decrets, resolucions i ordres impositives únicament del castellà n'hi ha moltíssimes. Afecten certificats i segells de tota mena; per exemple, de productes fitosanitaris, animals, derivats d'animals, transport, productes alimentaris en general, vaixells, vehicles per carretera, el certificat dels productes amb declaració de conformitat «CE», productes relacionats amb l'energia, maquinària de construcció, plataformes elevadores, màquines compactadores, serres industrials, cintes transportadores, equips de refrigeració de vehicles, equips de perforació, equips de càrrega i descàrrega de cisterna i sitges de camions, contenidors de reciclatge, talladors de gespa, martells hidràulics, generadors, grues, pavimentadores, col·locadors de canonades, vehicles especialitzats i orugues, llevaneus, trituradores industrials, equips de bomba d'aigua, grups electrògens de soldadura, permisos d'aeronavegalitat, mostres biològiques, substàncies de tractament d'aigües per al consum humà, substàncies perilloses...

116 Obligació de conèixer o fer servir una llengua

Aparentment, com passa en els altres casos d'estats plurilingües comparables a l'espanyol, si hi ha obligacions previstes de conèixer una llengua per exercir una activitat professional, caldria tenir en compte l'obligatorietat del castellà on és llengua pròpia i la del català on ho és. O altrament totes dues per a tot el territori. Però és que ni tan sols hi ha cap llei de l'Estat que prevegi que el català sigui llengua obligatòria juntament amb el castellà on el català és llengua pròpia. Absolutament tota la normativa de l'Estat només preveu obligacions de conèixer el castellà, fins i tot com a única llengua obligatòria en el domini lingüístic de la llengua catalana. Hi ha molts exemples que afecten les activitats professionals. Així, la Llei 5/2014 de seguretat privada estableix l'obligació de tenir coneixements de castellà com a requisit general per desenvolupar les funcions de seguretat privada. No preveu igualment que calgui saber català ni tan sols a Catalunya, Illes Balears o País Valencià i tampoc no s'ha desenvolupat cap llei autonòmica que hi obligui. De fet, en la primera Llei 23/1992 de seguretat privada això no era explícitament necessari. No fou fins a la modificació del 2007 que es va incloure aquesta obligació. Aquest mateix requisit també hi és al Reial decret 2364/1994 del reglament de la seguretat privada, encara vigent. L'obligació única del castellà és molt extensa en diverses disposicions en l'àmbit de la seguretat marítima, tant dins el vaixell com en les professions de relació amb els ports. Però també el castellà és condició indispensable, i mai el català, per exemple per obtenir diversos títols professionals o habilitacions en l'àmbit del sector ferroviari (Ordre FOM/2520/2006) o aeroports (Reial decret 1238/2011, Reial decret 750/2014, en aquest darrer cas per a la tripulació de vol, personal operatiu i especialista o el Reial decret 1516/2009 per a controladors aeris). Per a moltes beques de formació o per a l'obtenció de llicències és requisit indispensable conèixer el castellà o com en el cas de moltes activitats del joc o de transports per mar i aire és obligatori de fer servir el

castellà en les relacions amb el client. El castellà és per exemple llengua obligatòria d'ús en la megafonia dels vaixells de passatgers. Així, l'Ordre del 23 de juny del 1999, obliga el capità a fer les comunicacions en castellà encara que el transport sigui en territoris on l'única llengua pròpia sigui el català. L'article 6 permet l'ús del català de manera opcional sempre que es faci servir també el castellà. En alguns casos l'obligació d'ús del castellà arriba a trepitjar els drets de les persones en les situacions més dramàtiques. Tant el Reial decret 632/2013 d'assistència a les víctimes d'accidents d'aviació civil i dels familiars, com la Resolució de 14 de maig de 2014, per la qual s'aprova el Protocol de Coordinació per a l'assistència a les víctimes d'accidents d'aviació civil i els familiars, obliguen les aerolínies a disposar d'un centre de recepció de trucades en castellà i anglès per atendre les víctimes d'accidents aeris i els familiars arreu del territori espanyol. No hi ha cap obligació semblant per al català ni tan sols per a les companyies principals que actuen als aeroports dels territoris de parla catalana. L'any 2009, la Plataforma per la Llengua va detectar en un informe sobre lleis impositives del castellà a Catalunya més de 50 disposicions que obliguen el coneixement únic del castellà com a requisit per accedir o desenvolupar una feina o obtenir una beca per estudiar per fer una feina concreta; a la pràctica en són moltes més. Així mateix, la inclusió necessària de saber el castellà no sempre apareix a les disposicions, però s'entén del caràcter constitucional del deure de saber-lo.

117 L'assumpció per l'Estat de la normativa que afecta les empreses

Mentre que per al castellà el govern espanyol assumeix la legalitat de les normes i així les fa complir a les empreses i n'informa, no passa el mateix amb la poca que hi ha per al català. Les campanyes dels òrgans econòmics de l'estat o de projecció internacional oficial per informar les empreses que actuen a Espanya inclouen els preceptes obligatoris sobre el castellà, però no pas les obligacions existents per al català, encara que en siguin poquíssimes. Atès que l'Administració General de l'Estat se'n desentén, són només els governs autonòmics els que, tot i les restriccions, desenvolupen la normativa a favor del català. Tanmateix, el govern central no se la fa seva i en els canals de difusió adreçats a les empreses multinacionals que volen actuar i desenvolupar-se a Espanya només els fa arribar les obligacions d'ús (oral, escrit, documents, contractes, etiquetatge, instruccions...) que afecten el castellà. Un bon exemple són els incompliments en matèria d'etiquetatge sobre el català. L'administració autonòmica es veu limitada per aplicar una legislació vigent quan l'Estat no informa ni fa seva la poca normativa a favor del català.

El 2014 hi havia 161 disposicions vigents que obligaven les empreses a etiquetar i fer les instruccions dels productes en castellà

118 Responsabilitat social i drets de les persones consumidores

La llei bàsica general de l'Estat per a la defensa dels consumidors i usuaris (aprovada per Reial decret legislatiu 1/2007 i modificada posteriorment) estableix drets lingüístics per als consumidors, però tots, absolutament tots, per als consumidors que volen exercir llurs drets en llengua castellana. No hi ha cap garantia de drets per als de parla catalana, ni tan sols per on el català és llengua pròpia i oficial. A l'esmentada llei surt fins a cinc vegades, en diversos articles, la frase «almenys, en castellà» i ni una sola menció al català. Així, els consumidors espanyols tenen garantida la presència del castellà en aspectes com l'etiquetatge de productes, la garantia dels béns i serveis i tota informació precontractual de les relacions de consum com les dades de l'empresa, detall de preus, procediment de pagament, lliurament i execució, informació sobre les llengües en què es pot fer el contracte més enllà de la castellana, termini, procediment, formularis de desistiment, condicions diverses, garanties legals, assistència postvenda, codis de conducta, durada del contracte, obligacions, informacions de dipòsits, garanties financeres o qualsevol altra informació. No hi ha cap garantia en aquesta llei en el mateix sentit per al català. Val a dir que les competències de consum estan traslladades als governs autonòmics però, per no ser exclusives, els consumidors i empreses queden sempre supeditats a la llei general de consum. Així mateix l'obligatorietat d'ús del castellà en diversos aspectes, especialment l'etiquetatge, està doblement recollit en diverses lleis autonòmiques de consum. La protecció dels consumidors de parla catalana es relega a la voluntat dels governs autonòmics i a les restriccions que exerceix directament l'Estat o a través de la Unió Europea, tot negant-se a reconèixer el català llengua oficial d'aquest estament, mentre que el castellà està blindat per l'Estat. Quan una autonomia, com la de Catalunya, ha desenvolupat una llei, com el Codi de consum, fins i tot les forces del govern de l'Estat (en aquest cas el Partit Popular) l'han duta al Tribunal Constitucional per motius lingüístics i s'han reinterpretat els drets lingüístics dels consumidors de parla catalana a la baixa arran de la sentència d'aquest tribunal contra l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. No és solament que l'Estat ignora els drets dels consumidors de parla catalana, sinó que té mecanismes per limitar tot desenvolupament. Cal tenir en compte que més enllà de la normativa general sobre consum hi ha altres disposicions legals que obliguen l'ús sempre del castellà en diversos aspectes de la relació amb el consumidor, com el deure d'atendre'ls en castellà, de facilitar-li la informació en aquest idioma... També el castellà, i mai el català, és la llengua que pot ser reconeguda en la responsabilitat social de les empreses en els codis de conducta arran de la negativa d'Espanya de reconèixer el català llengua oficial de la Unió Europea. Així el Reial decret 1163/2005 sobre el distintiu de confiança en els serveis de societat de la informació i de correu electrònic estableix les condicions que han de tenir els codis de conducta de les entitats per tenir el distintiu públic de confiança en línia. Una de les condicions és l'impuls de la comunicació amb els consumidors i usuaris perquè puguin escollir qualsevol llengua oficial de la Unió Europea, i per tant el castellà, però no pas el català.

119 Full de reclamació als establiments oberts al públic

Les competències de consum estan traspassades a les comunitats autònomes i per tant són aquestes les que estableixen quines llengües són les presents al full de reclamació. El castellà hi és sempre present arreu del territori, obligades les comunitats sens dubte pel caràcter privilegiat d'oficialitat arreu més enllà d'on és llengua pròpia. Les comunitats de llengua pròpia castellana estableixen que sovint a més l'anglès o ocasionalment el francès han de ser llengües presents al full de reclamació, però això passa també en una comunitat com l'aragonesa amb zones catalanoparlants on el català no està establert per llei al full de reclamació. Tanmateix, en certs àmbits hi ha lleis de l'Estat que interfereixen en les lleis autonòmiques i que obliguen a certs establiments, sigui quina sigui la llengua pròpia i oficial, que com a mínim el full sigui en castellà. Aquest és el cas per exemple del Reial decret 1457/1986 sobre activitat industrial i prestació de serveis en tallers de reparació de vehicles o el Reial decret 58/1988 sobre drets del consumidor en la reparació d'aparells d'ús domèstic.

120 Registre mercantil

El castellà és l'única llengua obligatòria prevista per a les inscripcions del registre mercantil. Més enllà que el nom (*Registro Mercantil Central*) i el funcionament està totalment castellanitzat o només amb alguna opció en anglès al webs i en els serveis de publicitat de les dades, les empreses estan obligades a fer els assentaments en castellà. Això no solament afecta els registres fets en indrets on el castellà és llengua pròpia sinó que afecta tot el territori espanyol encara que el castellà no hi sigui llengua pròpia. Així s'estableix al Reglament del registre mercantil del Reial decret 1784/1996, article 36: «Els assentaments del Registre es redactaran en llengua castellana, ajustats als models oficials aprovats i a les instruccions impartides per la Direcció General dels Registres i del Notariat.» Els assentaments fets en català no estan permesos. Tot i aquest precepte, a Catalunya es va desenvolupar una normativa que si més no en aquest àmbit territorial permetia fer els assentaments en català així com es fan en castellà. Així ho estableix la Llei de política lingüística a l'article 17 pel qual «són vàlids els assentaments registrals fets en qualsevol de les dues llengües oficials». Així, segons aquest article també «els formularis i els altres impresos que estiguin a disposició del públic a les oficines dels registres han d'ésser redactats, almenys, en català». A la pràctica en allò que depèn de l'administració central no hi ha aquest comportament equitatiu. Així, la majoria de documents que depenen de l'Estat no hi són en català i, si hi és, sempre supeditat al castellà, és a dir, en edició bilingüe i amb el català sempre en segon lloc i normalment a disposició més complicada i un temps després de la versió castellana. Aquest és el cas dels models establerts a la Resolució de 28 de gener de 2015, que modifica l'Ordre JUS/206/2009 que només preveia models monolingües en castellà. Ara preveu models en català, però són sempre bilingües, amb el castellà en primer lloc i amb secessionisme lingüístic respecte al català (models castellà/català i castellà/valencià), cosa que no passa mai per als models ja existents sis anys abans en castellà. En uns altres casos el català ni tan sols està previst. Per posar un exemple, l'Ordre JUS/1698/2011, sobre models de presentació en el Registre Mercantil dels

comptes anuals consolidats només preveu per a tot el territori els models en castellà, incloses les sol·licituds, memòries, fulls d'identificació, balanços... Tan sols preveu, i no pas en format electrònic, que pugui estar a disposició en català els comptes anuals consolidats però sense garanties reals perquè calia desenvolupar-ho: el model no era instantani com el castellà. No va ser fins després de tres anys que va arribar una versió en català per a una resolució del 28 de gener del 2014, però és parcial, remet a una descàrrega per web que ni tan sols n'apareix el model oficialment al BOE, sempre bilingüe amb el castellà en primer lloc i hi ha segregació lingüística respecte al català, amb un formulari castellà/català i un altre castellà/valencià.

121 Patents, propietat industrial i sol·licituds de registres

El funcionament de la *Oficina Española de Patentes y Marcas* és totalment en castellà, amb el nom oficial en aquesta llengua i prou. Hi ha una opció testimonial en català al web però no arriba ni al primer nivell. Fins i tot el *Boletín Oficial de la Propiedad Industrial* és exclusivament en castellà. Però la part més impositiva està en les relacions amb el ciutadà i les empreses. Tota la documentació cal presentar-la en castellà. El català no té gens de validesa legal i en la majoria del territori espanyol ni tan sols es pot presentar acompanyant la versió obligatòria en castellà. En el cas concret de la Llei de patents (Llei 11/1986), estableix que la sol·licitud i tota la documentació cal presentar-la i fer-la en castellà. Si hi ha reconeguda la competència corresponent per a les comunitats autònomes, quan es presentin a les oficines de l'administració autonòmica corresponent, es pot fer en català sempre que aquesta administració hagi reconegut l'oficialitat de la llengua. De tota manera, no tindran cap validesa, perquè sempre cal acompanyar tota la documentació de la versió en castellà, que és l'única autèntica (article 21 de la llei). La imposició única del castellà, tant en la documentació posada a disposició com a l'obligatorietat d'emplenar-la i presentar-la en castellà es fa extensiu a una àmplia legislació. Aquest també és el cas de la Llei 17/2001 de marques amb un redactat molt semblant amb obligacions d'ús del castellà als articles 11, 14 i 86; o el Reial decret 687/2002 pel qual s'aprova el reglament d'execució d'aquesta llei. Igualment queden afectats els productes de disseny industrial per la Llei 20/2003 de protecció del disseny industrial, també en tota la documentació i sol·licituds, o el Reial decret 1937/2004, pel qual s'aprova el reglament d'execució d'aquesta llei. L'aplicació d'aquestes normatives arriba, com en molt casos, a extrems esperpèntics d'imposició del castellà. Aquest és el cas recollit per la Plataforma per la Llengua, del 16 de gener de 2015, d'un empresari a qui es va denegar una sol·licitud de registre per una sola frase en català, que malgrat ser plenament intel·ligible en castellà, no va ser acceptada. Concretament va posar «venda de productes alimentaris», així, en català. A 13 de maig del 2015 el portal Viaempresa també va recollir un altre cas de l'empresa catalana Last Minute Sports SL a qui l'Oficina Espanyola de Patents i Marques va suspendre formalment l'expedient de sol·licitud de registre de marca per no aportar la documentació en castellà. Aquest greuge és evident i sense comparació amb altres països plurilingües i ben contradictori amb el paper de l'estat espanyol, i dels dos principals partits del PP i del PSOE, que van oposar-se a la patent europea aprovada el 2012. L'Oficina Europea de Patents sí que

permet la presentació de la sol·licitud en qualsevol llengua oficial de la Unió Europea, però cal que vagi acompanyada d'una traducció a l'anglès, l'alemany o al francès. Aquesta tràmit permet que la patent sigui vàlida per a tots els països de la Unió Europea sense la necessitat d'anar-ho patentant estat per estat. Això simplifica els tràmits i abarateix, segons la Comissió Europea, un 80% els costos a les empreses i als inventors. Tanmateix, Espanya (Itàlia parcialment) s'ha negat a validar la patent europea perquè el castellà no es troba entre les llengües imprescindibles per presentar la sol·licitud. Així, una patent europea és vàlida per 27 o 28 països llevat d'Espanya. Els motius lingüístics van propiciar que el PP i el PSOE trenquessin la disciplina de vot dels grups respectius a l'eurocambra.

122 Traducció jurada

Hi ha un clara diferència en el tractament de la traducció jurada entre català i castellà a l'estat espanyol. D'una banda, atès que la llengua normalment requerida per l'Estat, i pràcticament única, és el castellà, la majoria de traductors habilitats són per al castellà o en relació amb altres llengües al castellà. L'organisme encarregat, el Ministeri d'Afers Exteriors, només habilita traductors i intèrprets de castellà, no pas de català. Tanmateix, la Generalitat de Catalunya té competències per habilitar traductors jurats de català, però una altra vegada, mentre que el castellà s'assumeix com a qüestió d'Estat, el català queda relegat a l'àmbit autonòmic. No obstant això, la veritable diferència és en el tractament legal entre totes dues llengües. Mentre que els textos que presenten les empreses a l'Estat no requereixen traducció jurada si es faciliten en castellà, sí que cal per al català (una traducció jurada en castellà) de la mateixa manera com es requereix per a una llengua estrangera. A més, la validesa de la traducció no va a càrrec de l'Estat, sinó de qui ho sol·licita. Per posar un exemple, el Reial decret 1345/2007 sobre autoritzacions de medicaments accepta directament les informacions del prospecte en castellà, però exigeix una traducció jurada de les informacions del prospecte si es presenten en una altra llengua, inclosa la catalana (article 30). El tractament que rep el català és de llengua estrangera; en aquest cas és el mateix que rep si es vol fer el prospecte per exemple en ucraïnès. A més, recentment, la imposició del castellà ha estat agreujada amb l'Ordre AEC/2125/2014, que obliga que el segell oficial del traductor, així com la certificació, siguin en castellà (article 8), cosa que fins ara no era una obligació explícita. La traducció jurada també només es preveu en castellà com a única llengua en relació amb les llengües d'altres estats o en la representació internacional pel Reial decret 2555/1977 sobre el reglament de l'Oficina d'interpretació de llengües, òrgan que només preveu ocupar-se en relació amb aquesta llengua.

La llei estatal de consum té cinc articles lingüístics de defensa dels consumidors de parla castellana
No hi ha ni un sol esment als drets dels consumidors que parlen català

123 Productes farmacèutics, sanitaris i medicaments

Més enllà de les obligacions úniques de l'Estat d'ús del castellà en l'àmbit de l'etiquetatge i instruccions de productes que ja hem agrupat dessús en un apartat, hem cregut convenient, atesa la importància del sector i l'extensió de les obligacions lingüístiques, fer esment a unes altres obligacions en què les diferències legals impositives i de tracte entre català i castellà són abismals. La Llei 29/2006 de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris conté diverses obligacions lingüístiques, totes només per al castellà i de vigència arreu del territori més enllà d'on és llengua pròpia. L'Estat no vetlla en cap cas per equiparar aquestes obligacions al català, ni tan sols on és llengua pròpia. L'agència espanyola del medicament (oficialment només en forma castellana monolingüe com a *Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios*) designa a l'article 14 uns noms oficials als principis actius dels medicaments. Els anomena en castellà i prou, de manera que ja estableix una nomenclatura única d'ús que és obligatòria. Segons el mateix article la forma catalana només pot ser optativa, no pas obligatòria. Això té conseqüències en el nom del genèrics que tenen per alternativa només les formes de noms en castellà. Per una altra banda, les empreses han de presentar tota la documentació per comercialitzar un producte i tenir el vistiplau de l'agència, en castellà. Si es vol fer en un altre idioma, cal un aval jurat i sempre acompanyat de la versió vàlida en castellà. En aquest aspecte considera el català i el swahili al mateix nivell. L'article 15 obliga les empreses a presentar tota la documentació a l'administració per a la fitxa tècnica en castellà. Obliga únicament el castellà també en el prospecte i l'etiquetatge que es faci posteriorment, fins i tot on el castellà no és llengua pròpia. D'altra banda, la prescripció de la recepta dels medicaments veterinaris i de la recepta mèdica cal fer-la en castellà a tot el territori. L'obligatorietat del català està restringida allà on les comunitats autònomes hagin reconegut la llengua oficial si ho decideixen i sempre acompanyada de la versió en castellà, que és l'única obligatòria per l'Estat. El Reial decret 824/2010 pel qual es regula els laboratoris farmacèutics, els fabricants de principis actius d'ús farmacèutic i el comerç exterior de medicaments i medicaments de recerca, ja estipula que la guia detallada sobre les normes de correcta fabricació i tota la informació relacionada que elabora el Govern espanyol és només en versió castellana, única oficial i que s'actualitza; en cap cas en català. Aquest mateix reial decret obliga a l'article 7 que les sol·licituds per comercialitzar medicaments presentades a *l'Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios* cal fer-les en castellà o, si hi ha acord, alguna part en una altra llengua si ho permet l'agencia. No hi ha cap referència a la possibilitat de presentar-ho únicament en català com es pot fer únicament en castellà. Unes altres disposicions normatives van en el mateix sentit d'imposició única del castellà. Aquest és el cas del Reial decret 577/2013, pel que fa a l'elaboració del pla de gestió de riscos que es presenta a *l'Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios* o del Reial decret 477/2014 sobre documentació en les autoritzacions de medicaments de teràpia avançada. D'altra banda, tot el funcionament de l'*Agencia Española Medicamentos y Productos Sanitarios* és només en castellà. Tota la documentació i edicions de referència oficials impreses o electròniques són només en castellà i així també està previst a la legislació. Aquest és

el cas del *Formulario Nacional* o de la *Real Farmacopea Española*; codi de referència per a tots els àmbits relacionats amb el medicament, les autoritats sanitàries, les universitats, les reials acadèmies de farmàcia, els hospitals i oficines de farmàcia i la indústria farmacèutica.

124 Assegurances privades

La llei estatal 26/2006 de mediació d'assegurances i reassegurances privades a l'article 43 permet que el client pugui escollir la llengua oficial per fer l'assegurança. Atesa la situació privilegiada del castellà com a llengua oficial més enllà d'on és pròpia, es pot fer arreu en castellà i en català només on ha estat reconeguda oficial o llevat que s'arribi a un acord entre les parts. Tanmateix, la mateixa llei és clarament impositiva del castellà arreu del territori, fins i tot on el català és propi o oficial, per als mediadors d'assegurances amb seu a uns altres països de la Unió Europea que per l'article 66 cal que presentin en castellà tota la documentació requerida per la Direcció general d'assegurances i fons de pensions. Això va en la mateixa línia impositiva que el Reial decret 2486/1998 del reglament d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, amb cinc articles impositius del castellà en diversos tipus de documentació i certificats per a les empreses. De fet, inclou l'obligació del castellà en tots els passos per desenvolupar l'activitat. El català no està previst ni acceptat. També és reiteradament impositiva del castellà en diversos articles la Llei 20/2015 d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores com això mateix ja ho era la disposició legal que substitueix (el Reial decret legislatiu 6/2004). El precepte constitucional espanyol pel qual el català és l'única llengua pròpia de la Unió Europea amb tants parlants que no es reconeix llengua oficial d'estat té conseqüències clarament discriminatòries en l'aplicació de la normativa europea. Així, el Reglament delegat (UE) 2015/35 de la comissió pel qual es completa la Directiva 2009/138 / CE del Parlament Europeu i del Consell sobre l'accés a l'activitat d'assegurança i de reassegurança i el seu exercici, impossibilita que moltes de les actuacions es puguin fer en català i s'hagin de fer com a mínim en castellà: des de publicacions, presentació de documents o sol·licituds diverses.

125 Bancs i sistema financer

En aquest àmbit, més enllà de la castellanització de les estructures, com el Banc Central Espanyol o a la normativa conseqüent que el català no és llengua oficial de l'Estat ni de la Unió Europea per decisió dels successius governs espanyols, hi ha diverses disposicions que estableixen una discriminació positiva clara amb el castellà en relació amb el català. Així, per exemple, les entitats financeres que actuen d'institucions d'inversió col·lectiva només poden presentar la documentació sol·licitada en castellà o en alguns casos en alguna llengua admesa per la *Comisión Nacional del Mercado de Valores*, que en cap cas no és el català (a més, aquest organisme no actua en català llevat de parts subsidiàries i testimonials al web i estableix l'ús del castellà en moltes circulars i acords del consell). Així s'estableix a la Llei 35/2003 d'institucions d'inversió col·lectiva amb moltes mencions explícites

impositives del castellà en documentació presentada, fullets, informes anuals i semestrals, traduccions requerides o en el dret d'atendre i resoldre les queixes i reclamacions dels accionistes si es presenten en castellà, però no pas per al català. El Reial decret 1082/2012, pel qual s'aprova el reglament de la llei anterior conté també quatre articles clarament afavoridors o impositius del castellà i no preveu enlloc que es pugui presentar o fer tràmits en català. També hi ha sis mencions impositives únicament del castellà a la Llei 22/2014 de regulació de les entitats de capital-risc, unes altres entitats d'inversió col·lectiva de tipus tancat i les societats gestores d'entitats d'inversió col·lectiva de tipus tancat. Els reials decrets (com el 1362/2007 o el 1310/2005) de desenvolupament de la Llei 24/1988 de mercats de valors també obliguen en diversos aspectes l'ús exclusiu del castellà. També l'obligació única del castellà és present en la documentació i activitats de plans i fons de pensions pel reglament d'aquesta mena d'activitat aprovat pel Reial decret 304/2004 o en la presentació i tràmits sobre diversos plans de finançament que fa l'Estat a través de L'*Instituto de Crédito Oficial* com les *ICO-Industrias Culturales*.

126 La declaració de conformitat CE per comercialitzar productes

El Govern espanyol només gestiona i obliga a fer tots els tràmits en castellà per a les declaracions oficials de conformitat CE per a Espanya. En les diverses normatives sempre exigeix el redactat de la declaració en castellà i, de fet, impedeix fins i tot la possibilitat que en un futur es pugui fer en català, atès que l'Estat no vol presentar el català com a llengua oficial de la Unió Europea i tanca aquesta previsió en les directives europees. La normativa espanyola obliga les empreses a presentar l'avaluació, l'expedient tècnic, els certificats, les dades de l'empresa, la descripció del producte, indicacions del procediment, condicions d'ús, especificacions diverses, etc. en castellà i prou. I cal que estigui a disposició de les autoritats quan ho sol·licitin en aquesta llengua. Això afecta molts productes, com un aparell de gas, instal·lacions de transport, productes sanitaris, equips diversos, explosius d'ús civil, electrodomèstics, productes mèdics de diagnòstic, ascensors, maquinària de tota mena, instruments de mesura, equips de protecció personal, equips de pressió, pirotècnia, equips de telecomunicacions, joguines, vaixells de lleure, materials de senyalització...

127 Les empreses de jocs i concursos

Totes les ordres dictades pel Govern espanyol a les empreses que desenvolupen activitats dins l'àmbit del joc i els concursos estableixen reglaments que obliguen només a atendre el consumidor o usuari en castellà; fins i tot com a única llengua obligatòria on no és llengua pròpia. En cap d'aquestes reglamentacions del govern de l'Estat no hi ha ni un sol esment que equipari el català al castellà. Així, per posar un exemple, l'Ordre EHA/3084/2011, per la qual s'aprova la reglamentació bàsica dels concursos, estableix a l'article 7 que en les reclamacions del participant, l'atenció «caldrà fer-la de forma gratuïta i, almenys, en castellà» i a l'article 8, que tota la

informació completa del joc també ha d'estar a disposició en castellà. Aquest mateix criteri únic impositiu del castellà arreu del territori i amb cap obligació en el mateix sentit prevista per al català es troba en les reglamentacions oficials de diverses ordres per a apostes diverses, apostes esportives, apostes d'hípica, jocs de ruleta, joc de punt i banca, bingo, black jack, pòquer, màquines d'atzar i més jocs. La legislació també obliga tota mena de documentació i certificats del joc únicament a ser en castellà. La promulgació d'aquestes disposicions no és cosa del passat, com ho proven les darreres resolucions impositives del 6 d'octubre del 2014 o l'Ordre HAP/1995/2014, de 29 de octubre, a partir de la Llei 13/2011 de regulació del joc. En aquest últim cas s'insisteix en la necessitat de presentar la documentació en castellà per obtenir la llicència independentment d'on es trobi el negoci. Per descomptat, el funcionament únic en castellà també és l'establert per a les empreses públiques de jocs i loteries (vegeu apartat d'empreses públiques) i també per a les entitats de Dret Públic, amb els estatuts publicats al BOE així com tots els productes successius que emeten. Aquest és el cas per exemple de l'ONCE, oficialment per als estatuts *Organización Nacional de Ciegos Españoles;* amb el nom oficial en castellà, així com el cupó i tots els productes, inclosos els creats el 2014 per diverses ordres ministerials sempre amb el nom i el producte únicament en castellà.

128 La contractació d'empreses per obres i serveis des de l'Administració

Tot el funcionament, concursos i informació requerida per l'Administració de l'Estat és en castellà i prou. No hi ha cap previsió d'opció d'ús i presentació del català en els mateixos termes. Així, per exemple, el Reial decret legislatiu 3/2011 sobre la Llei de contractes del sector públic estableix i pressuposa el castellà com a única llengua vàlida i requerida en tots les tràmits encara que l'obra i el servei sigui per a un territori, o territoris, on el català és llengua pròpia i oficial. Però això no solament afecta les contractacions de l'Administració General de l'Estat, sinó a la contractació dels ens locals i de les comunitats autònomes que estan sotmesos a la imposició estatal d'aquesta llei. Si algun d'aquests vol acceptar unes altres llengües, estan obligats per la Llei de contractes a com a mínim acceptar per a tots els tràmits el castellà. No hi ha cap previsió d'un tractament semblant per al català. L'única llengua blindada és el castellà. L'Estat només assumeix que el castellà ha de ser la llengua per protegir en aquests processos, i el català ha de ser un cas opcional per admetre si així ho determinen els ens locals i autonòmics, atès que l'Estat d'entrada no l'accepta. Pel que fa a la contractació a l'estranger, bàsicament dels ministeris d'afers exteriors o de defensa, el català, per llei (d'acord amb la disposició addicional primera d'aquesta llei), està explícitament exclòs i el castellà, les traduccions al castellà o en casos excepcionals el francès i l'anglès, són les úniques llengües admeses. Aquesta dinàmica es manté també en unes altres disposicions, com l'Ordre APU/999/2005 sobre el registre de licitadors del Ministeri d'Administracions Públiques, amb imposició de la documentació presentada en castellà a més de tot el funcionament del registre o la Llei 24/2011 de contractes del sector públic als àmbits de defensa i de seguretat.

129 El símbols lingüístics en teclats i aparells de venda a Espanya

La consideració única a la normativa per al castellà pot arribar a originar una distribució específica per a Espanya de teclats i aparells electrònics de les empreses. Així, malgrat que el teclat d'ús per al català s'adequa més als estàndards europeus que tenen llengües com el francès o portuguès, s'han hagut de sacrificar posicions del teclat a la «Ç» o als accents oberts, per imposició únicament dels símbols específics del castellà com la «Ñ» o els signes d'admiració i interrogació d'obertura. Així s'estableix al Reial decret 564/1993 sobre presència de la lletra «Ñ» i altres caràcters específics de l'idioma castellà en els teclats de determinats aparells de funcionament mecànic, elèctric o electrònic que s'utilitzin per a l'escriptura. No hi ha cap reial decret de l'Estat en el mateix sentit per al català o un que tingui en compte com a mínim totes dues llengües. A l'article únic s'especifica: «Tots els aparells de funcionament mecànic, elèctric o electrònic, que s'utilitzin per a l'escriptura, enregistrament, impressió, retransmissió d'informació i transmissió de dades, i que es venguin a Espanya, hauran d'incorporar la lletra <ñ> i els signes d'obertura d'interrogació i d'exclamació».

130 La defensa de la competència

El funcionament és exclusivament en castellà perquè així s'especifica a la normativa. L'òrgan estatal encarregat, la *Comisión Nacional de la Competencia*, funciona en castellà i prou, més enllà del nom, de la imatge pública, del web i de la documentació. A més, obliga les empreses que l'arbitratge es faci davant d'aquesta comissió únicament en castellà. Així es defineix a l'article 72 del Reglament de defensa de la competència pel Reial decret 261/2008, que impedeix adreçar-s'hi en català i pressuposa que tota la documentació presentada ha de ser en castellà o amb traducció jurada al castellà. Això inclou notificacions diverses, còpies de documents, fotocòpies compulsades... La Llei 1/2002, de coordinació de les competències de l'Estat i de les comunitats autònomes en matèria de defensa de la competència també exigeix que totes les comunicacions i les notificacions fetes a les comunitats autònomes adreçades als organismes centrals de defensa de la competència s'hagin de fer en castellà.

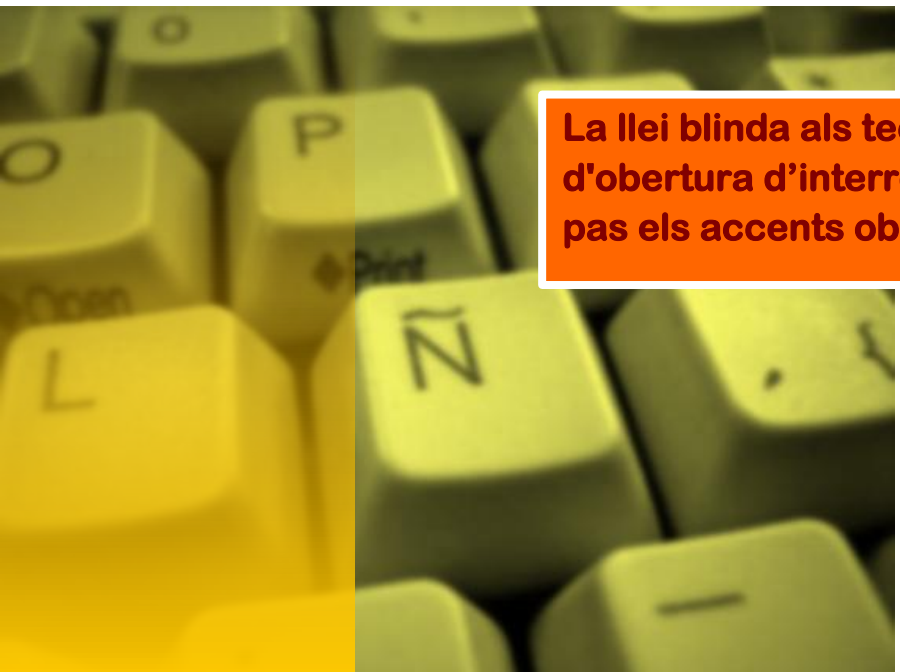

La llei blinda als teclats espanyols la «Ñ »i els signes d'obertura d'interrogació i d'exclamació, però no pas els accents oberts o la «Ç»

131 Les ofertes públiques d'adquisició de valors (OPA)

El mecanisme i el funcionament tornen a imposar el castellà per a les empreses i invaliden el català per a tot el territori. El funcionament de l'Estat és exclusivament en castellà, però a més, pel Reial decret 1066/2007 sobre el règim de les ofertes públiques d'adquisició, és també una imposició a les empreses en la presentació i publicitat de l'oferta.

132 Edició i publicació de llibres

Llevat d'una petita part parcial del web de l'*Agencia Española ISBN*, tot el funcionament de l'agència per atorgar un número internacional normalitzat per a llibres s'efectua en castellà i prou; això inclou les notícies de l'agència, les guies d'ús o qualsevol altra documentació. La castellanització única o preponderant també és ben patent en les activitats, documentació, butlletins i més informacions dels altres organismes oficials, com el *Centro de Documentación del Libro, la Lectura y las Letras* o l'*Observatorio de la lectura y el libro*.

133 Contractes i garanties en les relacions de consum

Com ja hem esmentat, el 13 de juny del 2014 va entrar en vigor la nova modificació de la Llei 1/2007 de defensa dels consumidors per la Llei 4/2014. Més enllà de la imposició del castellà en l'etiquetatge de productes arreu del territori, que ja existia, va afegir noves imposicions úniques del castellà en els contractes. L'article 60 obliga el castellà en la informació precontractual, el 98 per als contractes a distància i el 99 per als contractes fora de l'establiment. No hi ha cap menció per al català. L'article 125 també obliga que sigui en castellà la garantia comercial. Hi ha també unes altres normatives sectorials que obliguen a fer en castellà tots els contractes a Espanya, independentment de la llengua que en sigui pròpia. Aquest és el cas per exemple de la Llei 4/2012 de contractes d'aprofitament per torn de béns d'ús turístic, d'adquisició de productes de vacances de llarga durada, de revenda i d'intercanvi i normes tributàries que estableix també l'obligació de redactar tota la informació relativa als contractes en castellà. El Parlament de Catalunya va aprovar el 2010 el codi de consum que obliga que els contractes a Catalunya siguin també en català; en tot cas, a diferència del castellà, l'obligació es restringeix només a una part d'allà on el català és llengua pròpia i no ve blindada per l'Estat. A la pràctica moltes empreses no compleixen les obligacions pel que fa al català.

PLATAFORMA PER LA LLENGUA

L'ONG del català